

vergadering 5

zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 6 oktober 2010

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe en de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen en Sven Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) – 669 (2010-2011) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	5
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	5
INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN	6
ACTUALITEITSDEBAT over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier	6
Actualiteitsmoties	35
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	35
ACTUALITEITSDEBAT over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties	35
Actualiteitsmoties	64
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Wilfried Vandaele, Bart Martens en Lode Ceyssens en de dames Tinne Rombouts, Tine Eerlingen, Michèle Hostekint en Valerie Taeldeman betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – 650 (2009-2010) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Pieter Huybrechts en de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en Marleen Van den Eynde betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – 661 (2009-2010) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum betreffende het addendum bij of de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – 664 (2010-2011) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe en de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen en Sven Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) – 669 (2010-2011) – Nr. 1	
Bespreking	64
MOTIE van de heer Filip Dewinter tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de gebreken van het Vlaamse wegdek en de mogelijke oplossingen voor die gebreken. – 658 (2009-2010) – Nr. 1	
Bespreking	68
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	79
ONTSLAG VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER	79

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Wilfried Vandaele, Bart Martens en Lode Ceyssens en de dames Tinne Rombouts, Tine Eerlingen, Michèle Hostekint en Valerie Taeldeman betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – 650 (2009-2010) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	80
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Pieter Huybrechts en de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en Marleen Van den Eynde betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – 661 (2009-2010) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	80
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum betreffende het addendum bij of de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen – 664 (2010-2011) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	81
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe en de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen en Sven Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) – 669 (2010-2011) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	81
MOTIE van de heer Filip Dewinter tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de gebreken van het Vlaamse wegdek en de mogelijke oplossingen voor die gebreken. – 658 (2009-2010) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	81
ACTUALITEITSMOTIE van de heren Jan Penris, Filip Dewinter, Wim Wienen, Johan Deckmyn, Chris Janssens en Frank Creyelman tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 670 (2010-2011) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	82
ACTUALITEITSMOTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Peter Reekmans tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 671 (2010-2011) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	82
ACTUALITEITSMOTIE van de heer Filip Watteeuw tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 672 (2010-2011) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	83
ACTUALITEITSMOTIE van de dames Patricia Ceysens en Lydia Peeters en de heer Sven Gatz tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 674 (2010-2011) – Nr. 1	

Hoofdelijke stemming	83
ACTUALITEITSMOTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Koen Van den Heuvel, Jan Laurys en Matthias Diependaele, mevrouw Helga Stevens, de heer Bart Van Malderen en mevrouw Güler Turan tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 675 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	83
ACTUALITEITSMOTIE van de heren Boudewijn Bouckaert en Lode Vereeck en de dames Ulla Werbrouck en Patricia De Waele tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties – 673 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	84
ACTUALITEITSMOTIE van mevrouw Vera Van der Borgh, de heer Sven Gatz en de dames Irina De Knop, Gwenny De Vroe en Lydia Peeters tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties – 676 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	84
ACTUALITEITSMOTIE van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge en de heren Filip Dewinter en Joris Van Hauthem tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties – 677 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	85
ACTUALITEITSMOTIE van de dames Katrien Schryvers en Vera Jans, de heren Ward Kennes en John Crombez en de dames Güler Turan, Lies Jans en Danielle Godderis-T'Jonck tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties – 678 (2010-2011) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	85
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	85
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	88
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	88

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Peter Gysbrechts, Chokri Mahassine, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Annick De Ridder, Martine Fournier, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Marleen Van den Eynde: gezondheidsredenen.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe en de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen en Sven Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) – 669 (2010-2011) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Gatz bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Voorzitter, er staan vandaag drie voorstellen van resolutie over het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen op de agenda. Wij willen de spoedbehandeling vragen van een vierde voorstel van resolutie, met name een voorstel van resolutie van de dames Van Volcem en De Vroe en de heren Callens, Van Mechelen en Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? (*Instemming*)

Dan zullen we het voorstel van resolutie van de dames Van Volcem en De Vroe en de heren Callens, Van Mechelen en Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen straks behandelen.

■

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de CD&V-fractie zijn:

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed de heer Johan Sauwens als vast lid vervangen door de heer Robrecht Bothuyne en de heer Robrecht Bothuyne als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Johan Sauwens

en in de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie de heer Koen Van den Heuvel als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Robrecht Bothuyne.

■

INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St.* Vl. Parl. 2010-11, nr. 60/2)

■

ACTUALITEITSDEBAT over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier

De voorzitter: Dames en heren, het debat is geopend. De afspraak is dat iedere spreker maximaal tien minuten spreektijd krijgt.

De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister-president, collega's, het doek over Opel Antwerpen is dan toch gevallen. Jammer genoeg is het een saga van jaren geworden. De werknemers van Opel werden de speelbal van een zeer bochtig parcours van General Motors. Dat parcours is intussen al enkele jaren geleden gestart, namelijk op het moment dat de Astra niet langer werd toegewezen aan de fabriek in Antwerpen. In 2007 beloofde GM nochtans dat er twee nieuwe modellen in Antwerpen zouden worden gebouwd, twee kleine SUV jeeps. Die belofte werd door GM op papier gezet. Achteraf is gebleken dat het papier, nochtans ook een belofte aan toenmalig premier Verhofstadt, niet veel waard was.

Intussen is de saga verder ontwikkeld. Vele jaren en maanden gingen voorbij waarbij Opel een bochtig parcours volgde en de regering een heel actief en proactief beleid heeft gevoerd. Er werden steeds nauwere contacten onderhouden met GM en Opel. Meerdere keren werd GM ter verantwoording geroepen. Er werd overleg gepleegd op Europees niveau. De Europese Commissie werd door de Vlaamse Regering aangespoord een eventuele staatsteun zeer kritisch te onderzoeken. Pas toen in mei 2010 GM zou afzien van verdere staatsteun voor herstructurering, verloor Vlaanderen deze belangrijke hefboom om GM onder druk te zetten, en Antwerpen een eerlijke kans te geven.

Er werd ook overleg gepleegd met alle betrokken lidstaten en regio's om informatie uit te wisselen en te proberen een onderlinge wedloop te vermijden. Er werd ook gesproken met mogelijke overnemers – ik herinner hier even aan Magna – om ervoor te zorgen dat de slaagkansen voor een dergelijk scenario voor Antwerpen maximaal zouden zijn.

In eigen land heeft de Vlaamse Regering ervoor gezorgd dat alle actoren, de vakbonden, de lokale directie, de werkgeversorganisaties, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en de federale overheid, zich steeds op dezelfde lijn bevonden. Door middel van overleg heeft de Vlaamse overheid ervoor gezorgd dat vanuit Vlaanderen nooit een dissonant geluid te horen was.

Tot slot is voor de gronden en de bedrijfsgebouwen in samenwerking met het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen een marktconform ondersteuningspakket, met waarborgen en met een sale-and-leasebackstelsel, uitgewerkt.

De agenda van GM luidde heel anders. Alle argumenten ten spijt, had GM, dat ondertussen ten gevolge van mismanagement zelf in de problemen zat, besloten dat Opel Antwerpen dicht moest. De voorbije maanden heeft GM alvast aangetoond de fabriek aan de Noorderlaan geen warm hart toe te dragen. Na de bekendmaking van de intentie tot sluiting op 21 januari 2010 is al duidelijk geworden dat een doorstart in Antwerpen voor GM geen reële optie was. GM heeft een deadline vooropgesteld. Voor 30 september 2010 moest een overnemer worden gevonden. Dit in 4 maanden volbrengen, was een onmogelijke opdracht.

De vraag is of, zoals sommige mensen van het Vlaams Belang blijkbaar beweren, alle inspanningen van de Vlaamse Regering voor niets zijn geweest. In mijn ogen is dit niet het geval. De Vlaamse Regering moest die inspanningen leveren omdat de mensen van Opel

Antwerpen er zelf hard in geloofden. De vakbonden, de lokale directie en de werknemers zijn steeds in hun fabriek blijven geloven. De Vlaamse Regering heeft dit verhaal samen met hen geloofd.

Bovendien reikt het Vlaams automobielsectorbeleid verder dan Opel Antwerpen. De taskforce automotive, die nog tijdens de vorige legislatuur is ontstaan, bestaat ondertussen al jaren. Het beleid dat door die taskforce is uitgetekend, heeft wel degelijk zijn vruchten afgeworpen. Ik verwijs in dit verband naar de hoge productiecijfers bij Volvo Gent, dat momenteel op volle toeren draait, en naar de werkzekerheid in Ford Genk, die nu wel gegarandeerd lijkt. Deze belangrijke vruchten zijn mee door het Vlaams beleid vormgegeven.

We geloven alvast in de toekomst van de industrie in Vlaanderen. Ik heb het niet enkel over de automobielsector. De gehele industrie vormt een van de belangrijkste motoren van onze welvaart. Sommige liberale economen beweren dat Vlaanderen in de toekomst zonder industrie zijn welvaart zal moeten trachten uit te bouwen. De Vlaamse Regering gelooft gelukkig wel nog in de toekomst van onze industrie.

Vorige week heeft minister-president Peeters zijn groenboek, getiteld 'Een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen', gelanceerd. Dit is een belangrijke stap voorwaarts. Vlaanderen is en blijft immers een industriële regio. Als we naar het aandeel in de tewerkstelling kijken, blijkt de industrie in Vlaanderen belangrijker dan de industrie in Frankrijk of in Nederland. Als we naar het aandeel in de toegevoegde waarde kijken, blijkt de industrie in Vlaanderen 3 procentpunten belangrijker dan het gemiddelde in de EU of dan het aandeel in de toegevoegde waarde in onze buurlanden. De concretisering van het nieuw industrieel beleid moet dan ook een van de belangrijkste prioriteiten van de Vlaamse Regering zijn.

Wat moet nu concreet met Opel Antwerpen gebeuren? Er moet heel snel een slagkrachtige reconversiegroep met de nodige experts worden opgericht. Die reconversiegroep moet een nieuw industrieel verhaal voor de site van Opel schrijven. Om dit mogelijk te maken, moet Vlaanderen zo snel mogelijk de gronden, ongeveer 95 hectare van de best gelegen industrieterreinen in Europa, in handen krijgen.

GM moet deze gronden aan een redelijke prijs verkopen. Ik bedoel natuurlijk dat het goedkoop moet zijn. Een symbolische euro, zoals sommige vakbonden hebben vooropgesteld, zal het uiteraard niet worden. GM moet echter beseffen dat de gronden en de fabriek na de stopzetting en de ontmanteling van de activiteiten minder waard zal worden. Een goed draaiende automobielfabriek is meer waard dan wat we straks zullen krijgen.

Bovendien mag GM rekening houden met de lasten die de Belgische overheid en de Vlaamse overheid in functie van het sociaal plan op zich nemen. Bovendien heeft Vlaanderen Opel Antwerpen in de loop van de voorbije 15 jaar meer dan 25 miljoen euro aan expansiesteun verleend. GM krijgt een laatste kans om te tonen dat het geen maatschappelijk onverantwoorde onderneming is. Nu lijkt dit wel zo te zijn.

Hoe jammer de sluiting van Opel Antwerpen ook moge zijn, eigenlijk gaat het hier ook om een nieuwe kans. We krijgen nu de kans het nieuw industrieel beleid in de praktijk te brengen. Deze reconversie moet het vlaggenschipproject van ons industrieel beleid worden. We moeten een lead plant aantrekken. Die belangrijke industriële speler moet, samen met andere innovatieve bedrijven en onderzoeksinstituten, een innovatieve bedrijvencuster vormen. De eerste fabriek van de toekomst kan en moet straks in Antwerpen staan.

Kernwoorden hierbij zijn innovatie, duurzaamheid, vergroening van onze economie en uiteraard een zo hoog mogelijke en duurzame tewerkstelling. Waarom niet kijken naar andere onderdelen van de keten van de auto van de toekomst? Batterijtechnologie ontwikkelen en produceren kan een interessante activiteit zijn. De locatie in Antwerpen kan daarbij een belangrijke plaats innemen. Het TINA-fonds kan voor deze belangrijke nieuwe industriële activiteit een krachtige hefboom en een goede ondersteuning zijn.

Collega's, we moeten niet alleen een nieuwe toekomst voor de Opelsite opbouwen, maar ook en vooral een toekomst bieden aan de getroffen werknemers. De goed opgeleide werknemers van Opel Antwerpen zullen straks hopelijk geëerde arbeidskrachten zijn op de Vlaamse arbeidsmarkt. UNIZO verwees deze week al naar de vele vacatures voor technisch personeel bij de kmo's. Dit werd deze voormiddag nog onderstreept door de VDAB, die stelde dat er het afgelopen jaar nog nooit zoveel vacatures waren als deze maand. De Opelwerknemers hebben recht op alle mogelijke begeleiding en eventueel opleiding om terug aan de slag te kunnen. Vlaanderen heeft hen nodig. De tewerkstellingscel van Opel die eerder dit jaar van start ging, moet worden uitgebreid. Nu al vonden, ondanks de zomerperiode, die op de aanwervingsmarkt wat kalmer is, al ongeveer driehonderd mensen een nieuwe job, al dan niet binnen de automobiellindustrie.

Dames en heren, tot slot wil ik mijn respect en bewondering uiten voor alle werknemers, de vakbonden en de lokale directie van Opel Antwerpen. Ook de werknemers van de toeleveranciers verdienen dit respect. In moeilijke omstandigheden hebben zij blijk gegeven van een groot doorzettingsvermogen en een sterke professionaliteit. Aan ons nu om hetzelfde te doen voor hen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, minister-president, collega's, de heer Bothuyne heeft terecht gezegd dat we vandaag op een heel trieste manier het doek zien vallen over Opel Antwerpen. Dat is natuurlijk een persoonlijk drama voor de rechtstreeks betrokken werknemers en hun gezinnen maar ook voor al wie in de vele toeleveringsbedrijven van deze firma zijn brood verdiende. In de Kempen zullen binnenkort de eerste ontslagen vallen. Ik denk dat wij allen meeleven met de mensen die daarvan het slachtoffer worden. Het drama is des te pijnlijker, minister-president, omdat veel van de mensen van Opel Antwerpen tot op de laatste dag, tot en met gisteren, in hun bedrijf zijn blijven geloven. De heer Bothuyne heeft het erover gehad. Zij zijn wat dat betreft misleid door uw regering, die altijd heeft volgehouden dat het probleem wel opgelost zou worden, en door hun vakbonden, die tot vandaag blijven zeggen dat er nog een toekomst denkbaar is. De mensen zijn vandaag terecht ontgoocheld.

Wij politici worden met dat verhaal van Opel Antwerpen wakker omdat we het hier hebben over de wet van de grote getallen. Het is zoals met een vliegtuig dat neerstort. Daarvan ziet iedereen de dramatiek in omdat er veel doden en gewonden vallen, maar in het dagelijkse wegverkeer vallen er ook veel doden en gewonden. En zo is het niet anders in onze economie: er zijn dagelijks vele Opels Antwerpen die in Vlaanderen sluiten en die in Vlaanderen drama's veroorzaken. Ook met die mensen zouden we vandaag moeten meeleven. Maar wij politici worden vaak alleen maar wakker geschud wanneer, zoals vandaag, het drama zich met grote getallen voltrekt.

Minister-president, dan betreur ik dat wij misschien kansen hebben laten liggen. U zult zich herinneren dat ik u dikwijls genoeg heb gevraagd naar uw plan B. Wij hadden immers het koude vermoeden dat het met uw plan A, met het plan A van General Motors, met het plan A van de vakbonden, totaal de verkeerde richting uitging. Wij hebben u dikwijls gevraagd naar uw plan B.

U hebt toen op uw sfinxachtige manier geglimlacht en gezegd dat u niet in uw kaarten zou laten kijken, dat u op dat moment in het plan A moest blijven geloven, dat er voor het plan B nog geen politieke agenda was. Gemiste kansen, minister-president.

Niet alleen ik zeg dat – ik ben een lid van de oppositie, het is mijn taak om oppositie te voeren en het u moeilijk te maken. Het wordt vandaag echter ook gezegd door mensen die het dossier kennen. Ik wil citeren wat twee automobielexperts bij uitstek, de heren Heller en Heylen, gisteren in De Tijd hebben gezegd: "De saga en uiteindelijke ondergang van Opel Antwerpen is een verhaal van onervaren omgang met multinationals en een onrealistisch

industrieel beleid van de Vlaamse Regering. Onbegrijpelijk, hopeloos en averechts werkend.” Niet ik zeg dat, maar mensen die er iets van kennen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik zal me niet uitspreken over die twee zogenaamde experts. Iedereen schrijft wat hij meent te moeten schrijven. Mijnheer Penris, ik heb deze ochtend samen met mijn collega's de voorzitter van Geely ontvangen, en we zijn er toch in geslaagd Volvo een schitterende toekomst te geven. We zijn erin geslaagd een toekomst te geven aan Ford Genk. Voor zover ik weet, zijn dat allemaal multinationals. We zijn er dus in geslaagd een oplossing te vinden voor twee andere belangrijke dossiers, namelijk Ford en Volvo.

Ik voel me dus ten eerste niet aangesproken door wat twee experts schrijven in een gerenommeerd dagblad, en ten tweede is het flagrant onjuist. Kijk naar die twee voorbeelden: we zijn er wel in geslaagd multinationale ondernemingen te overtuigen om voort in Vlaanderen te investeren.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mijnheer Penris, ik heb dat artikel ook gelezen. We moeten er inderdaad uit leren. We moeten lessen trekken uit wat er is gebeurd bij Opel. Ik zal dat straks in mijn betoog ook verduidelijken.

U haalt één citaat uit dat artikel. Een punt dat de auteurs aanhalen, is dat een letter of intent geen waarde heeft, en dat het lot van Opel eigenlijk al in 2001 was bezegeld. Wat hadden de Vlaamse Regering of dit parlement dan moeten doen volgens u? Hadden we in 2001 al moeten zeggen dat het niet de moeite was, dat de keet zou sluiten, dat we ons er niets meer van zouden aantrekken? Er zijn elementen uit het artikel die we moeten lezen, maar er wordt geen enkel alternatief naar voren geschoven. Er wordt op geen enkele manier gezegd hoe het dan wel had moeten gebeuren. Dat artikel is een en al defaitisme. De teneur is dat we het al lang hadden moeten opgeven. Wel, ik ben trots op een Vlaamse Regering die het niet heeft willen opgeven.

De heer Jan Penris: U kent natuurlijk de beide experts: dat zijn geen defaitisten. U volgt dit dossier ook van zeer nabij. Ze hebben hun alternatieven in andere publicaties al lang naar voren geschoven. Ik neem aan dat we daar niet meer over moeten debatteren. Dat hebben we in de commissie gedaan. Minister-president, dat was het plan B dat wij destijds naar voren hebben geschoven, wij niet alleen, maar ook mensen van de linkerkzijde en mensen van het burgerlijke centrum. We hebben allemaal ondersteund wat die mensen naar voren hadden gebracht, maar u vond het op dat ogenblik niet nodig om een plan B te realiseren, wel integendeel!

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Penris, u moet zich niet laten opjagen, tenzij u dat doet voor de tribune, maar zo ken ik u niet. (*Gelach*)

We hebben maximale inspanningen gedaan om een investeerder te vinden. Het plan A bestond erin GM ervan te overtuigen de fabriek open te houden. Er was heel de saga met de andere Europese lidstaten en de Europese Commissie. Plan B bestond erin GM ervan te overtuigen met een investeerder in zee te gaan. Er waren twee ernstige kandidaat-investeerders. Maandag heeft dat zijn besluit gekregen, met de beslissing van GM. Nu is er sprake van een plan C, voor alle duidelijkheid.

Maar ik kan u wel zeggen dat met de volgehouden inspanningen 1200 mensen, meer eigenlijk, tot het einde van dit jaar werk hebben. Het is een magere troost maar het is een van de gevolgen van de vastberadenheid om dit dossier niet te lossen.

De twee experten waar u naar verwijst, hadden een zeer negatieve kijk op automobieliindustrie in Vlaanderen. Nogmaals, ze vergissen zich dik. Wij zijn ervan overtuigd

– en wij kunnen dat ook waarmaken – dat de twee andere automerken in Vlaanderen actief blijven.

De heer Jan Penris: Voorzitter, mag ik citeren uit de uitspraken van de CD&V-fractie van 24 maart 2010 over de reconversie van Opel? Men ging maatregelen treffen die als doelstelling hadden: “(...) aantrekken of ontwikkelen van nieuwe industriële activiteiten met hoge toegevoegde waarde qua werkgelegenheid op de site van Opel. In eerste instantie zal de focus liggen op de autosector of industriële sector. (...) belangrijke industriële investeerders aan te trekken (...) De reconversie wordt aangestuurd door een centrale stuurgroep. De leden komen uit het bedrijfsleven en uit nog andere takken die maatschappelijk belangrijk zijn. (...) De werking moet zeer pragmatisch, doelgericht en actiegericht zijn. De prioriteit bestaat erin in een eerste fase te focussen op het aantrekken van investeerders uit de automobielsector. Op korte termijn zal een ‘investment prospect’ om buitenlandse investeerders aan te trekken, de overheidsstimuli inbegrepen, worden opgemaakt. Het benaderen van potentiële investeerders zal onverkort worden voortgezet (...) Bijkomend zal ook een speciale actie gebeuren (...)”.

Minister-president, dat alles waren zeer mooie, zeer dure woorden die in de praktijk tot niets hebben geleid. En dat verwijt ik u! Dat verwijt ik u en uw regering! U hebt de mensen in maart van dit jaar valse hoop gegeven. U hebt met al die goede intenties niets, nul komma nul, nada, gerealiseerd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister-president Kris Peeters: Ik weet niet waar dat applaus goed voor is, tenzij om u te ondersteunen wellicht.

Mijnheer Penris, u moet toch correct blijven. Wij hebben alles gedaan om aan die internationale werkgroep serieuze kandidaten voor te stellen. We zijn erin geslaagd om op het laatste moment twee serieuze kandidaat-investeerders aan GM voor te stellen: een Chinese en een Amerikaanse. GM heeft maandag beslist om zeker met de Chinese kandidaat niet verder te spreken omdat het niet toestaat dat een kandidaat-investeerder samen met GM Astra's zou gaan maken voor de Chinese markt.

Het is volstrekt onjuist dat wij geen inspanningen zouden hebben gedaan, of dat er geen serieuze kandidaat-investeerders zijn. Ik kom net van een lunch met de Chinese premier en de minister van Handel. China blijft geïnteresseerd. Maar GM heeft beslist om eind 2010 de fabriek te sluiten en geen enkele optie open te houden om samen met een kandidaat-investeerder Astra's te bouwen. De waarheid heeft haar rechten. Wij hebben niemand een rad voor de ogen gedraaid, zoals u dat zegt, zeker niet misleid en dat tot op het laatste moment.

Het bewijs is dat ik woensdag op uw vraag geantwoord heb dat ik me zorgen maakte over de verdere afhandeling van het dossier. U hebt mij toen uw steun toegezegd, en dat heb ik geapprecieerd. Nu is uw interventie van een andere aard, maar goed. Nick Reilly heeft de volgende dag vanuit Parijs gezegd: “Peeters maakt zich voor niets zorgen. We zijn nog aan het onderhandelen met de Chinese kandidaat.” Dat heb ik donderdag vernomen. Nu moet u mij eens zeggen waar ik de mensen misleid heb en onvoldoende inspanningen heb geleverd om een kandidaat-investeerder te vinden om samen met GM Opel open te houden! Waar heb ik dat gedaan, die misleiding? Nergens! We hebben tot het laatste moment samengewerkt om een kandidaat-investeerder te vinden.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer Penris, alle halsstarrige onheilsprofeten hebben één ding gemeen. Zolang ze ongelijk krijgen, zwijgen ze stil. Zoals de minister-president heeft gezegd, hebt u hier herhaaldelijk uw steun uitgesproken over de initiatieven die de Vlaamse Regering heeft genomen. Vervolgens doet u zoals alle onheilsprofeten. Ze beginnen luid te roepen op het moment dat ze gelijk krijgen, terwijl ze ondertussen niets gedaan hebben. *(Rumoer)*

Wat me het meest stoort, is dat u in uw betoog de vakbonden kapittelt, de Vlaamse Regering kapittelt. Ik heb u nog geen gebenedijd woord horen zeggen over GM. Ik heb u niet horen zeggen wat voor wanbeleid er aan de basis lag van de wereldwijde herstructurering die het bedrijf heeft moeten doorvoeren. Ik heb u niets horen zeggen over de woordbreuk, en ik heb u nog minder horen zeggen over de schuldige nalatigheid bij het zoeken naar een overnemer. Ik had dat graag van u gehoord. (*Applaus bij CD&V en bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, ik ben niet snel geneigd om de heer Penris te verdedigen. Integendeel, zou ik zeggen. Maar in deze heeft de waarheid haar rechten. Ikzelf, de heer Penris en ook nog anderen hebben verschillende keren aangedrongen op een plan B, zonder beperkingen, waarbij men alle scenario's onderzoekt. We moesten bij die denkoefening uitgaan van een noodscenario, van een rampscenario, en dan proberen daarvoor een oplossing te vinden. Ik stel vast dat dat niet is gebeurd. Alleen de piste met GM werd in aanmerking genomen. Eventueel kan men zeggen dat er in tweede orde een poging is geweest om overnemers te zoeken. Wij hebben altijd aangedrongen op meer.

Minister-president, als we kijken naar uw eigen Groenboek Nieuw Industrieel Beleid, dan zie ik daarin mogelijke manieren van denken en mogelijke methodes die hier niet werden toegepast. Ik kom daar straks op terug. Zulke denkoefeningen werden niet gemaakt. (*Applaus van mevrouw Marijke Dillen*)

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, ik betreur ook enigszins de manier waarop de heer Penris op de tribune staat te roepen nu de werknemers van Opel Antwerpen in de problemen zijn gekomen. Op hun kap hier oppositie voeren, siert u niet, mijnheer Penris. Ik herinner u gewoon aan uw eigen woorden, de woorden van uw eigen fractie en de moties die u hier hebt ingediend. U vroeg aan de Vlaamse Regering om op zoek te gaan naar een overnemer voor de Opelvestiging in Antwerpen. Dat is gebeurd. De zoektocht heeft bepaalde resultaten opgeleverd. Maar u lijkt plots abstractie te maken van de rol van General Motors, nog altijd de eigenaar van deze fabriek, nog altijd eigenaar van deze site. Of speelt die, wat u betreft, geen enkele rol meer?

De heer Jan Penris: Voorzitter, moet ik General Motors veroordelen? Natuurlijk. Ik denk dat we dat allemaal doen. Denkt u dat wij het niet moeilijk hebben met de manier waarop deze multinational een beleid voert? Ik heb het daar heel moeilijk mee. Maar ik denk dat dat hier, in dit halfmond, een vanzelfsprekendheid is. Het is trouwens ook niet het forum om dat te doen. Ik denk dat we onze woede ten aanzien van dergelijke multinationale ondernemers op een andere manier moeten ventileren. Hier moeten wij aan politiek doen. En hier moeten wij de regering ter verantwoording roepen over wat ze heeft beloofd en wat ze niet is nagekomen. Ze ging op zoek naar overnemers. Ze heeft ze niet gevonden! Het resultaat is nul komma nul. U hebt misschien een inspanningsverbintenis gemaakt, maar het resultaat is er niet.

Er is één maatschappelijke actor, minister-president, die zijn verantwoordelijkheid wel heeft opgenomen, en dat is het Havenbedrijf. Het Havenbedrijf heeft gisteren beslist dat het de gronden van Opel zal kopen. Nu is het aan u, minister-president. Want opnieuw doet het Havenbedrijf een inspanning waartoe het maatschappelijk eigenlijk niet verplicht is. Opnieuw is het Havenbedrijf in de Vlaamse context een beetje de melkkoe van uw Vlaamse Regering. Het Havenbedrijf doet wat het moet doen. Ik hoop van u dat u nu ook zult doen wat u moet doen! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Penris, u weet zeer goed dat artikel 10 van de notariële akte die in 1965 is onderhandeld, bepaalt dat de haven een optie en een voorkooprecht heeft. Ik heb de laatste weken met de mensen van de haven rond de tafel gezeten en gezegd: ofwel kopen jullie die grond via het uitoefenen van die optie en het voorkooprecht, ofwel zoeken we naar een andere oplossing en een ander instrumentarium.

U als eminent lid van de raad van bestuur van het havenbedrijf hebt daar gisteren over gesproken en een beslissing genomen die ik alleen maar kan toejuichen, maar het is zo dat in 1965 de stad Antwerpen dat optierecht en dat voorkoopprecht had. Dat is overgegaan naar de haven. De haven was en is zeer nadrukkelijk vragende partij om die gronden te verwerven. U doet nu uitschijnen dat de enige actor die zijn verantwoordelijkheid heeft genomen, de haven van Antwerpen is.

Nogmaals, het is een goede zaak voor de haven van Antwerpen, maar mocht de haven van Antwerpen hebben gezegd niet geïnteresseerd te zijn in die gronden, dan had de Vlaamse Regering een andere oplossing gevonden en daar het nodige instrumentarium en de nodige gelden voor vrijgemaakt. Maak u daar geen zorgen over. De haven van Antwerpen is echter zeer geïnteresseerd om die gronden te verwerven.

De heer Jan Penris: Mijnheer de minister-president, u spreekt zeer gemakkelijk over alternatieven en financieringen, maar als het erop aankomt, slaagt u er nog niet in om grote infrastructuurwerken volledig zelf gefinancierd te krijgen en doet u ook daarvoor een beroep op haven en stad. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, minister-president, collega's, wat we de voorbije dagen gezien hebben, is in de eerste plaats de arrogantie van een multinational die zich weinig gelegen laat aan het lot van werknemers en hun gezinnen. De heer Reilly negeert zowel Opelwerknemers als de Vlaamse Regering. Dat General Motors de gesprekken met de Aziatische investeerder niet ten volle wil voeren, is wat mij betreft onbegrijpelijk. Hoe een bedrijf als General Motors ondanks alle beloftes gewoon doet waar het zin in heeft, is brutaal. Het resultaat is dramatisch voor de werknemers.

Minister-president, u hebt u hard ingespannen voor het behoud van de Opelvestiging, dat mag ook wel eens worden gezegd. Mijn fractie waardeert dit absoluut. Ik verberg ook niet dat mijn fractie vindt dat de Vlaamse Regering te weinig en te laat heeft nagedacht over alternatieve scenario's, over het plan B. Dat het in andere gevallen wel is gelukt – u verwijst naar Volvo en Ford – is een goede zaak, maar is een magere troost voor de werknemers van Opel en voor Antwerpen.

Dat nadenken over alternatieve scenario's moet nu eindelijk wel eens gebeuren. U hebt vorige week gezegd dat we vandaag zouden zien in welk plan we verder moeten werken. Wel, ik hoop dat we dat inderdaad kunnen doen. Ik hoop dat we hier op deze vergadering kunnen zien wat nog mogelijk is.

Wat ons betreft, zijn er twee grote pistes mogelijk. Er is een piste in de automobielsector en een piste buiten die sector. In beide pistes zijn er twee voorwaarden. Voor beide pistes is het belangrijk dat Vlaanderen zelf het heft in eigen handen neemt. Het kan niet zijn dat de Vlaamse Regering zich nu zou terugtrekken. Dat de vakbonden willen spreken met de Aziatische investeerders, is een goede zaak en toont hun betrokkenheid, maar ik vind dat de Vlaamse Regering dat moet doen. Een industriële ontwikkeling op die plaats mogelijk maken ...

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, excuseer me dat ik zoveel tussenkom, maar dat is omdat het nodig is.

Mijnheer Watteeuw, wat uw eerste punt betreft: we hebben veel nagedacht, maak u daar geen zorgen over. Maar wanneer de vakbonden en het personeel absoluut alles uit de kan willen halen om een oplossing te vinden met GM, dan ga ik ervan uit dat u samen met mij vindt dat het niet aan de regering is om te zeggen: doe maar, maar we hebben al een ander plan en gaan in die richting verder. Wij hebben alles gedaan, ook samen met de vakbonden, om een oplossing te vinden samen met GM.

GM heeft deze week laten weten dat het noch met de Chinese, noch met de Amerikaanse kandidaat-investeerder verder wil onderhandelen. Dat is bevestigd. Als de vakbonden zeggen dat ze hadden gevraagd om met de Chinese kandidaat-investeerder te spreken – dat zou vandaag trouwens gebeuren – dan is dat een terechte vraag. Het is heel belangrijk dat GM pertinent weigert om met de Chinese en de Amerikaanse kandidaat-investeerder te spreken. Dat komt vanuit de visie dat het geen enkele joint venture, of geen enkele mede-investeerder in de fabriek van Antwerpen wil binnenlaten om in de toekomst Astra's of andere Opelwagens te produceren. Dat is de ultieme boodschap die GM heeft gegeven.

We zitten nu in een andere fase. Als we de gronden en mogelijks ook de gebouwen verwerven, dan zitten wij in de driver's seat. Wij kunnen dan onderhandelen met kandidaat-investeerders. Dan zitten we in een volledig ander scenario en kader. Dat moet u in uw verdere betoog niet uit het oog verliezen, mijnheer Watteeuw.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik heb al een aantal sprekers gehoord. De minister-president zegt dat dit heel relevant is. Maar ik hoor enkel spreken over de Opelvestiging in Antwerpen. Vandaag is dat natuurlijk heel erg aan de orde en ik kan me daar wel achter scharen. Maar ik wil hier ook aandacht vragen voor alle werknemers die in de toeleveringsbedrijven aan de slag zijn. Vooral de regio Kempen wordt vandaag heel erg getroffen. Het is echt noodzakelijk dat we het debat opentrekken naar die mensen. Alle mogelijke oplossingen moeten ook voor hen worden uitgewerkt.

Ik doe een oproep aan alle sprekers en aan de Vlaamse Regering om een lijst te maken van alle mogelijke toeleveranciers die vandaag worden getroffen, en ook aandacht te hebben voor die mensen.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Minister-president, ik begrijp dat uit uw contacten blijkt dat GM geen joint venture wil in Antwerpen. Het is des te merkwaardiger dat een van de paradepaardjes van Antwerpen, de Astra Cabrio, nu zou verhuizen naar een bedrijf van Magna, waar een andere constructeur de Astra's zou bouwen die vandaag in Antwerpen worden gebouwd. Was er bij Magna geen interesse om dat proces in Antwerpen door te voeren en de fabriek terug op te bouwen?

De voorzitter: Minister-president, ik stel voor dat u straks antwoordt op die vraag. Anders gaan we vergeten dat de heer Watteeuw op het spreekgestoelte staat.

De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Ik zal ervoor zorgen dat u dat niet vergeet.

Mevrouw Deckx, ik kan u geruststellen, als ik het heb over de Opelwerknemers, dan mag u er gerust alle werknemers van de toeleveranciers bijdenken. Het is belangrijk dat u dit aanhaalt. Het gaat niet alleen over de Opelwerknemers: er zijn nog heel wat mensen die hun job bedreigd zien.

Minister-president, wat ik probeer te doen – zonder beschuldigend te zijn – is nagaan wat uw verantwoordelijkheid is en die van de Vlaamse Regering in de komende periode. Als u zo'n site hebt als de Opelsite, als u daar zoveel werknemers hebt die gewoon zijn kwaliteit te leveren, als u een netwerk hebt van bruikbare contacten om een industriële ontwikkeling op gang te brengen, dan is dat uw verantwoordelijkheid. Ik weet dat er belemmeringen zijn. GM heeft de site nog in handen, dat is duidelijk. Maar op termijn is het uw verantwoordelijkheid, niet die van de werknemers of de vakbonden. Dat is het enige dat ik vaststel.

Ik ben blij te horen dat het Havenbedrijf gezegd heeft het voorkeepsrecht te willen laten gelden. Nu moeten we die terreinen van General Motors echter verwerven. Het is een kernopdracht van het Havenbedrijf om dat te doen. De schaarse middelen die het heeft,

moeten daaraan besteed worden. Het zou logisch zijn dat de Vlaamse Regering het Havenbedrijf daarin bijspringt, bijvoorbeeld via waarborgen. Die twee voorwaarden zijn enorm belangrijk voor die twee pistes.

De eerste piste, plan B, blijft binnen de automobielsector. Als de terreinen van GM verworven zijn, kan de Vlaamse Regering proberen de ervaring en de knowhow van de werknemers en de nog aanwezige netwerken te gebruiken om een ontwikkeling op gang te brengen binnen die sector. Dat kan echter niet onvoorwaardelijk. Ik heb daar een aantal bedenkingen bij.

We moeten los komen van het Opelverhaal. Vandaag was er in sommige kranten sprake van de Obelpiste waarbij het Astramodel verder zou worden gebouwd. Ik denk dat dat op termijn geen goed idee is. Kiezen voor zo'n ontwikkeling komt neer op de organisatie van een toekomstig drama. Wie dat niet gelooft, moet de resolutie lezen over de reconversie van de automobielsector die 11 jaar geleden in dit parlement unaniem is goedgekeurd.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Watteuw, als dat uw overtuiging is, waarom investeert Geely dan zwaar in Volvo? Waarom investeert Ford dan zwaar in Ford Genk?

De heer Filip Watteuw: Minister-president, als we kijken naar het aantal in Vlaanderen geproduceerde wagens en naar het aantal werknemers in de automobielsector gedurende de laatste 20 jaar, dan stellen we vast dat de productie en het aantal werknemers in die sector serieus is achteruitgegaan. U kent die grafieken beter dan ik.

Minister-president Kris Peeters: Volgens u moet ik dus geen energie stoppen in Ford en Volvo?

De heer Filip Watteuw: Dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat als dit de toekomstige industriële ontwikkelingen zijn die u nastreeft, dit niet de goede keuze is.

Minister-president Kris Peeters: Weet u hoeveel mensen er werken in Genk?

De heer Filip Watteuw: Minister-president, u hoeft me geen woorden in de mond te leggen die ik niet gezegd heb. Ik vind het goed dat u energie hebt gestoken in Volvo en Ford. Ik heb daarnet mijn waardering uitgesproken voor de inspanningen die u hebt gedaan voor Opel. U moet dan ook geen andere zaken zeggen.

U denkt echter dat de klassieke automobielsector nog de grote basis zal vormen voor het nieuwe industriële beleid van Vlaanderen. Dat zal volgens mij niet het geval zijn. En niet alleen ik denk er zo over: dit hele parlement denkt dat. 11 jaar geleden is hier een verregaande resolutie goedgekeurd over de reconversie van de automobielsector. Wie denkt dat ik onzin vertel, moet die resolutie maar eens lezen.

De heer Robrecht Bothuyne: Mijnheer Watteuw, u vergeet een aantal essentiële onderdelen uit het Vlaams beleid in deze. Flanders' DRIVE bestaat intussen bijna 10 jaar en werkt op die innovatieve automobielsector en boekt concrete resultaten op dat vlak. U blijkt dat eventjes te vergeten.

Ik denk dat we het grotendeels eens zijn met de richting die we uit moeten gaan. We moeten investeren in die voertuigen van de toekomst. We werken daartoe ook samen in de commissie. Maar hier nu staan roepen dat de Vlaamse Regering op dat vlak niets doet en geen initiatieven neemt, is totaal misplaatst.

De heer Filip Watteuw: Mijnheer Bothuyne, ik heb dat niet gezegd.

De heer Robrecht Bothuyne: Weet u eigenlijk wel wat u hebt gezegd?

De heer Filip Watteuw: Mijnheer Bothuyne, dit is goedkoop. Ik heb gezegd dat de klassieke automobielsector op termijn niet de toekomst is. We hebben nood aan een nieuw industrieel beleid.

Als we de auto van de toekomst willen bouwen, elektrische wagens of op zijn minst hybride wagens – de Opel Antara was op een bepaald moment blijkbaar een mogelijkheid –, dan moeten we ook hier loskomen van Opel als autobouwer. Dit zal meer investeringen vragen in infrastructuur. Minister Lieten heeft een actieplan aangekondigd. Ik ben benieuwd hoe dit uitgevoerd zal worden.

We zouden ook een model van NedCar kunnen gebruiken, een gezamenlijk initiatief van de overheid en een privéconsortium. Dat mag niet op voorhand uitgesloten worden, maar dan enkel in het perspectief van een echte groene investering.

Ik vraag me in dit kader ook af hoe het is met het Better Place-project van Shai Agassi, dat mevrouw Lieten in Californië ging bezoeken. Ik hoor daar zo weinig van.

Minister Ingrid Lieten: We hebben er in de commissie al verschillende keren over gesproken. Al die contacten en een hele hoop andere actoren die in de vergroening van de auto-industrie willen investeren en die naar een serviceconcept willen gaan – waar ook Better Place toe behoort – zijn betrokken bij de voorbereiding van de proeftuin. Er zijn gesprekken gevoerd met het Vlaams Instituut voor Mobiliteit (VIM) over die proeftuin. Die proeftuin wordt binnenkort gelanceerd. Alle mogelijke maatschappelijke, industriële en servicepartners zullen kunnen inschrijven.

De heer Filip Watteuw: Een tweede piste waarover ik het wil hebben, is de piste waarbij we voor deze site onze blik afwenden van de automobielenindustrie wegens de afhankelijkheid en wegens het feit dat de productie de markt volgt. Dat is dan bijna een plan C. Het zou betekenen dat er op een toplocatie in de Antwerpse haven een groene investering gebeurt. We kunnen misschien denken aan het gelijknamige plan C van de OVAM.

Deze regering heeft tijdens dit Europees voorzitterschap de mond vol van duurzame transitie en duurzaam materialenbeheer en cradle-to-cradle en dat is een goede zaak. Ik vraag me dan af of het nu niet het moment is om met de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) of met het nieuwe TINA-fonds dat u in uw groenboek hebt aangekondigd, een echte fabriek van de toekomst op te zetten – the factory of the future – of een ‘ecofactory’ zoals dat Europees wordt genoemd. Ook dit kan in samenwerking met de industrie en via de nieuwe logica van de ‘industrial commons’ zoals beschreven in het groenboek. Het is een kans. Toon nu maar dat het kan. Geen woorden, maar daden.

Minister Ingrid Lieten: Ik dacht dat alle partijen in dit halfroond intussen waren afgestapt van een staatseconomie en dat we wel heel gericht initiatieven van onderzoeksinstituten en private spelers zouden stimuleren, eraan meewerken, coachen, begeleiden met incentives. Dat is ook wat we gaan doen.

Ik denk niet dat het zinvol is dat wij als overheid een fabriek gaan oprichten. Ik denk dat die tijden voorbij zijn. Trouwens, als we specifiek kijken naar de site van Opel, dan is er toch heel duidelijk een overheidsinitiatief, namelijk de haven van Antwerpen die heeft gezegd dat ze gaat proberen om die site in eigendom te krijgen en dan gaat zoeken naar partners om op die site opnieuw tewerkstelling te creëren.

De heer Filip Watteuw: Mevrouw Lieten, het is natuurlijk uw verantwoordelijkheid om voor de omstandigheden te zorgen zodat de ‘factory of the future’ er komt en zeker op die site. Het is een goede zaak dat het havenbedrijf het voorkooprecht wil laten gelden. Nogmaals, ik hoop dat de Vlaamse Regering dit ondersteunt. Dan zullen we inderdaad zien hoe hard u het meent.

Voorzitter, de sluiting van Opel Antwerpen moet ons vooral doen nadenken over de uitgangspunten van ons industrieel beleid. Het groenboek Nieuw Industrieel Beleid van de Vlaamse Regering komt daarvoor niets te vroeg.

Minister-president, ik wil nu van u horen wat u concreet zult doen. Vlaanderen heeft er nood aan, maar de Opelarbeiders hebben er vooral recht op. (*Applaus bij Groen!*)

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens: Voorzitter, ik wil in dit dossier vooral op het luik ‘werk’ ingaan met minister Muyters. Daarnaast wil ik buiten het Opeldossier, ook het ruimer kader van het economisch beleid in Vlaanderen onder de loep nemen.

Minister Muyters, wat Opel betreft, denk ik dat er twee belangrijke dingen te doen zijn. Ten eerste moeten de werknemers die een nieuwe job moeten vinden, zo snel mogelijk worden begeleid. Mevrouw Deckx heeft helemaal gelijk: bij de toeleveranciers zullen ook jobs verloren gaan. Iedereen zal ervan overtuigd zijn om zoveel in te zetten op het leiden naar bestaande vacatures waarvan er vandaag in Vlaanderen toch nog meer dan 80.000 zijn.

Minister Philippe Muyters: Ik wil niet dat de indruk ontstaat dat dat nog niet is gebeurd. Er zijn ondertussen al een 1300-tal werknemers teruggevallen op het sociaal plan. Voor hen is de werkcel nu al actief. De actie is begonnen toen de ontslagen van juni aangekondigd waren. 20 percent van die mensen heeft ook al een job gevonden. We hebben een vacaturedeeldatabank opgesteld.

U zegt dat ik nu iets moet doen. Het is al 100 percent bezig, conform de afspraken die normaal gelden. De eerste resultaten zijn er gelukkig al. Ik verwacht dat dat zeker voortgaat.

Mevrouw Patricia Ceysens: We hadden het in de zomer inderdaad over een herstructurering. We kijken nu tegen een sluiting aan. Ik kan me indenken dat u een tandje bijsteekt, zeker voor de vele kmo's, die minder zichtbaar zijn en soms ook minder troeven op tafel kunnen leggen om daar allemaal aan te kunnen participeren.

Toen de eerste herstructurering ter sprake kwam, hebben we het ook gehad over uw niet-advies aan de federale overheid over het brugpensioen en het sociaal plan. U kunt een advies uitbrengen met de vraag of dit activerend genoeg is. U hebt er toen voor gekozen om als een struisvogel uw kop in het zand te steken. Uw voorganger nam wel de kans te baat om echt na te denken, als een bedrijf komt met een sociaal plan, of dit activerend genoeg is en, indien het niet activerend genoeg is, dat ook duidelijk te maken en te zeggen dat er geen brugpensioen aan te pas zal komen.

We hadden het over de multinational. Ik vind dat er te weinig genuanceerd over gesproken wordt. De laatste 10 jaar met GM zijn wellicht moeilijk en op het einde helemaal zuur geweest, maar laten we niet vergeten dat heel wat multinationals veel kapitaal en werkgelegenheid in Vlaanderen hebben gebracht. GM is hier sinds 1924. 40 percent van de jobs in de industrie in Vlaanderen zijn gerelateerd aan buitenlands kapitaal en buitenlandse investeerders. Af en toe mogen we ook zeggen dat we buitenlandse investeerders graag zien, dat ze welkom zijn, dat we hen koesteren waar we dat kunnen. Nu lijkt het of we allemaal heel kwaad en schamper moeten doen over GM. Althans, men verweet de heer Penris dat hij dat niet voldoende zou hebben gedaan. We moeten daarin zeer genuanceerd zijn.

Pijnlijk is wel dat aan het einde van de rit GM nu wellicht heel wat mensen vanaf 50 jaar op brugpensioen zal sturen. Minister, u hebt een mogelijkheid om daarover een advies uit te brengen. U hebt net voor het reces gezegd dat u er geen gebruik van wenste te maken.

Minister Philippe Muyters: Ik denk dat u hier en daar niet heel juist weet hoe de zaken in elkaar zitten. Er wordt geen advies over het brugpensioen gevraagd.

Mevrouw Patricia Ceysens: Over het sociaal plan.

Minister Philippe Muyters: Er wordt geen advies over het brugpensioen gevraagd. Er wordt een advies gevraagd over het activerend luik dat daaraan gekoppeld is. Ik heb over het activerend luik conform de wetgeving advies uitgebracht samen met de Vlaamse Regering. We vonden het activerend luik juist.

Toen en nu hebt u gezegd dat we ons moesten uitspreken over het brugpensioen. Dat vroeg ook minister Milquet. De wetgeving zegt dat wij ons daarover niet moeten en niet kunnen

uitspreken. De federale regering heeft dat kader bepaald. Uw partij heeft gedurende jaren in die federale regering gezeten en had de nodige maatregelen kunnen treffen, maar heeft dat blijkbaar onvoldoende gedaan in uw ogen.

We moeten bij de essentie van de zaak blijven: de activering die voorlag met outplacement. Daarover hebben wij een positief advies uitgebracht. Voor het brugpensioen moest de federale regering de nodige maatregelen treffen. Uiteraard konden wij worden gevraagd om, binnen een kader dat federaal wordt bepaald, eens te zeggen wat en hoe. Maar als een werkgever en de vakbonden samen tot een besluit komen over maatregelen binnen een federaal wettelijk bepaald kader, is het daarna nogal gemakkelijk om te vragen wat wij er als Vlaamse Regering van vinden.

Mevrouw Patricia Ceysens: De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat u de mogelijkheid hebt om het activerend plan te beoordelen, dat u de moed kunt hebben om te zeggen dat het niet activerend genoeg is en zo kunt vermijden dat er 500 mensen op 50 jaar op brugpensioen worden gestuurd.

Dat doet u nu wel: u steekt uw kop in het zand en u bent blij dat u zich vooralsnog kunt wegstoppen achter het federale niveau. We hebben vanochtend uw ander decreetgevend werk bekeken, inzake de uitzendarbeid. Ook daar is het huilen met de pet op. Wat de sociale partners ons zijn komen vertellen, is vernietigend. U hebt de bevoegdheden, u kunt een minister van Werk zijn, maar u bent een struisvogel. *(Gelach. Rumor)*

Minister Philippe Muylers: Wij spreken ons niet uit over de leeftijd van het brugpensioen. Wij spreken ons uit over het volgende. Ik zal het u moeten uitleggen, want ik merk echt dat u het niet begrepen hebt. De federale wetgeving zegt dat binnen een bestaand kader sociale partners overleg plegen en uitspraken doen over een outplacementregeling, de duur van outplacement en dergelijke meer. Er is tussen de sociale partners een akkoord gemaakt over wat daaromtrent kan gebeuren voor diegenen die werkloos worden. Dat is het aspect waarover wij ons uitspreken.

U zegt dat dat onvoldoende was. U zegt dat de sociale partners, werkgevers en vakbonden hier totaal hebben gefaald, en dat het plan, waarmee ontslagen werknemers geactiveerd kunnen worden, niet activerend was. Het gaat hier niet over de brugpensioenleeftijd. Dat is iets wat op federaal niveau wordt bepaald.

Ik heb hier geen struisvogelpolitiek gevoerd, net zomin als de rest van de Vlaamse Regering. Als er struisvogels zijn in uw ogen, zullen die op federaal niveau zitten, want daar kon de wetgeving gewijzigd worden. Ik heb, met de Vlaamse Regering, uitspraak gedaan over het sociale plan van vakbonden en werkgevers. Als u zegt dat dat te weinig was, zeg dan wat u wel gewenst had. Een outplacementregeling van 9 maanden in plaats van 6 maanden? Of nog iets anders? Was het dat wat u wenste?

Mevrouw Patricia Ceysens: Ik zal er nog een laagje zand over laten waaien. Ik ga uw werk niet doen. Ik heb wel gezegd dat minister Vandenbroucke tegen de sociale partners durfde te zeggen dat het niet activerend genoeg was. U weet dat u hier het gevaar loopt dat GM zijn verantwoordelijkheid niet meer zal nemen, omdat zij er als werkgever alle belang bij hebben om zo veel mogelijk mensen op brugpensioen te sturen, want dan wentel je de kost van de sluiting af op de gemeenschap. Je krijgt hier dus een vreemd bondgenootschap tussen werkgever en werknemer. Het is uw verantwoordelijkheid, als minister van Werk, om dat plan ernstig te bekijken en de lat hoger te leggen wat betreft het activerende karakter.

De heer Matthias Diependaele: Mevrouw Ceysens, waar is uw partij de laatste 10 jaar geweest? Hebt u er op federaal niveau niet voor gepleit om die regelgeving aan te passen? Het is u niet gelukt, mevrouw Ceysens. Ik ga mij niet verlagen tot het Open Vld-niveau, met dergelijke beledigingen. We hebben duidelijk een verschillende partijcultuur. Maar zo'n hypocrisie is ongewoon ongekend. U zit 3 maanden niet meer aan het stuur, en dan zulke dingen komen beweren? Alstublieft, zeg!

Mevrouw Patricia Ceysens: Mijnheer Diependaele, het Generatiepact is het enige van de laatste jaren dat ik mij kan herinneren dat echt goed was.

De heer Matthias Diependaele: Toon mij het resultaat van het Generatiepact!

Mevrouw Patricia Ceysens: Wij zijn erin geslaagd om de Vlaamse minister van Werk de bevoegdheid te geven om een advies te geven over dat sociaal plan en op die manier in het debat te komen. Maar wat zien we dat hij met die bevoegdheid doet? Hij zegt dat het allemaal goed is, en het brugpensioen wordt afgeklopt op 50 jaar. Dat is niet hoe wij denken dat er met Vlaamse bevoegdheden moet worden omgegaan.

Minister Philippe Muylers: U suggereert dus dat u beter geplaatst bent om de outplacementregeling, die was voorgesteld en goedgekeurd door de sociale partners in het bedrijf, te vervangen en te verlengen, terwijl er goede afspraken zijn gemaakt tussen sociale partners, ook inzake de warme overdracht van de VDAB?

Daarover gaat het, alleen daarover, mevrouw Ceysens.

Ik neem er nota van dat u de outplacementregeling langer had gemaakt. U had ervoor gezorgd dat het beter zou geweest zijn op die manier. Mijn voorganger heeft nooit over de leeftijd van het brugpensioen een uitspraak gedaan.

Mevrouw Patricia Ceysens: De toets is de volgende. Als iedereen van 50 die in het brugpensioen kan komen, dit ook doet met uw plan, dan hebt u de lat te laag gelegd, want we weten dat vanaf 50 jaar het succes op reactiveren niet 1 percent is, want dat hebt u geantwoord op een schriftelijke vraag. Dat betekent dat we hier honderden mensen op de leeftijd van 50 jaar gewoon uit de arbeidsmarkt nemen. Ik vind dit plan inderdaad niet activerend genoeg.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Mevrouw Ceysens, ik doe een poging om terug te keren naar het dossier van Opel. *(Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens)*

Wat me enorm stoort, is dat u een redenering opbouwt waarbij u in het begin zegt dat we heel genuanceerd moten doen over de multinational in kwestie. In dit geval vind ik dat we er niet genuanceerd over moeten doen. Als een multinational er alles aan heeft gedaan om een rendabele fabriek te sluiten, met alle gevolgen die daaraan zijn verbonden, dan moeten we dat ook zeggen. Ik wens daar niet genuanceerd over te doen.

Vervolgens vertelt u dat de mensen van 50 die hun job verliezen en daar zelf niet om hebben gevraagd, geactiveerd moeten worden omdat de kost anders bij de gemeenschap komt te liggen. U koppelt die twee zaken, en daarin volg ik u helemaal niet.

Het is natuurlijk zo dat we moeten proberen om zo veel mogelijk mensen, ook van die leeftijd, aan het werk te houden, maar hier gaat het om een multinational die heel veel steun heeft gekregen om de fabriek op een rendabele manier open te houden. Het gaat om een fabriek die rendabel gebleven is, waar de productiviteit van de arbeiders heel hoog was. U zegt dat u daar genuanceerd over gaat doen, maar dat die mensen aan het werk moeten blijven en dat de meerderheid veel feller en steviger moet optreden om hen aan het werk te houden omdat het anders een kost voor de gemeenschap wordt.

Wat de multinational hier heeft bewerkstelligd, dat is een grote kost voor de gemeenschap! Misschien moet u wel vinden dat hij dat moet betalen.

Mevrouw Patricia Ceysens: Daarom moet u in het sociaal plan de lat hoger leggen! Ik heb u uitgelegd dat het de multinational is die nu natuurlijk snel wil landen met een weinig activerend plan, want dat is voor hem het goedkoopste. Wees hard voor die multinational waar u er hard voor moet zijn, maar zorg er wel voor dat wij aantrekkelijk blijven voor buitenlandse investeerders. Op dat vlak bent u niet goed bezig als ik bekijk wat u nog kunt aantrekken.

Minister Lieten, ik wil het dan hebben over het economisch-industrieel beleid in het algemeen. Ik begrijp eerlijk gezegd niet waar u de moed en het lef haalt om hier verklaringen te komen afleggen, om plannen te maken. Nu is er weer een groenboek. De cijfers zijn echter nog nooit zo duidelijk geweest: u bespaart op economie, wetenschap en innovatie! U doet dat ook dit jaar opnieuw. Het is het enige wat u in een nieuw industrieel beleid zult loodsen. Het is de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI), niet Patricia Ceysens, maar de VRWI, die zegt dat het rampzalig is dat u bespaart in 2011 en dat we daarmee het niveau bereiken van 2003! U zet ons 7 jaar terug in de tijd! Zeven jaar! Het is de heer Boogmans die het zegt. We halen het niveau van 0,72 percent en de VRWI rekent ons voor dat we 300 miljoen euro per jaar zullen moeten bijtanken om in ons innovatiebeleid te doen wat we moeten doen! Het is uw enige troef.

Vorig jaar moesten we u “geloven”. Ik heb u toen gezegd dat we geen geloofsgemeenschap zijn. Dit jaar moeten we week na week luisteren naar citaten, maar we zijn ook geen bibliotheek! We zijn een parlement en hier geldt één citaat: “Put your money where your mouth is!”

Dat citaat mag u hier laten weerklinken, maar dat doet u niet. Ik leg het document dat u ons niet langer dan een week geleden gegeven hebt, naast wat de VRWI zegt, en ik concludeer dat het huilen met de pet op is. (*Applaus bij Open Vld*)

Duitsland 12 miljard euro, Frankrijk 35 miljard euro, Finland haalt in 2011 4 percent van de investeringen op wetenschap en innovatie en Vlaanderen haalt het niveau van 2003! De VRWI heeft het gezegd, niet ik.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mevrouw Ceysens, deze regering heeft van bij het begin gezegd dat zij niet zou verteren en schulden opbouwen. We hebben gezegd dat we de besparingsinspanningen gingen opvoeren en verdelen over iedereen. U kunt dat betwisten, iedereen kan dat, maar we hebben van u nooit gehoord hoe we dan tot een budgettaire gezonde situatie konden komen. Dat doet bij iedereen pijn, vooral bij de mensen die heel veel sectoren in het hart dragen: de culturele sector, de welzijnssector en zeker ook de innovatieve sector. Het doet mij ook pijn. Wij zijn eerlijk en correct en stellen dat we de tering naar de nering moeten zetten.

Aan de andere kant kan ik u ook geruststellen. Deze Vlaamse Regering gaat dit jaar niet verder besparen op de budgetten van het FWO, noch op de budgetten die bij de vier strategische onderzoekscentra beschikbaar zijn en ook niet op de budgetten die bij het IWT voor ondernemingen beschikbaar zijn.

Daarmee zijn we nog niet aanbeland waar we moeten zijn. We moeten nog een ernstige inspanning leveren en voor middelen zorgen die we kunnen besteden aan onderzoek en innovatie. Daar beginnen we ook mee. Ik herinner er u nog even aan dat deze Vlaamse Regering heeft beslist om 200 miljoen euro vrij te maken voor het TINA-fonds en extra middelen vrij te maken voor de investeringen in de elektrische wagen.

Ik herinner u in dit verband ook nog aan uw uitspraak in de commissie, mevrouw Ceysens, waar u me verweet initiatief te nemen in deze sector. In een ander citaat van u in de commissie had u het erover dat de overheid alleen maar moest taxeren. U vond het helemaal niet nodig dat wij een nieuw industrieel beleid zouden voeren of initiatieven in de automobielsector ontwikkelen. Ik vind het eigenaardig dat u dit nu plots vergeten bent.

Mevrouw Patricia Ceysens: De VRWI spreekt voor zich. U kunt hier veel woorden uitkramen, maar ik zweer bij de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie.

Vlaanderen heeft in het verleden ook nog moeilijke momenten doorgemaakt. Er zijn moeilijke momenten geweest in de jaren 80. Er waren toen weinig bevoegdheden en de omstandigheden waren na de oliecrisis allesbehalve gemakkelijk. Nu is er de financiële crisis.

Maar toen was er in Vlaanderen wel leiderschap, er werd gefocust op het sociaal-economische vlak.

Dat is het verwijt dat we maken: u bespaart op alles en iedereen. De VRWI stelt de vraag waarom dat in godsnaam op het vlak van innovatie en wetenschap moet zijn. Maar dat is natuurlijk uw keuze. Toen deed men dat niet. Er was toen één plan, de DIRV of de derde industriële revolutie van Vlaanderen. Vandaag is er geen focus en ook geen keuze, maar een diarree van plannen. We hadden het ViA-plan. Intussen is dat al verwaterd. Nu is er ook nog het WIP en het NIB en TINA, want er is geen alternatief dan te investeren in innovatie.

En ten slotte is er ook nog het G-E-L-U-K-plan.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, ik vind dat mevrouw Ceysens nogal goed is in dieren. Weet u welk dier zich voortdurend herhaalt? Daarover moest u eens nadenken, mevrouw Ceysens. Er bestaan namelijk dieren die telkens hetzelfde liedje zingen. Ik ga niet zo ver dat ik dat dier hier vernoem. Ik veronderstel dat mevrouw Ceysens daar zelf wel zal opkomen. *(Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens)*

Het is toch belangrijk te benadrukken dat Vlaanderen in Actie, waar zowel het WIP als het NIB volledig in passen, de grote manoeuvres zijn die we uitvoeren. U zegt dat we geen keuzes maken, maar de belangrijkste keuze is ervoor te zorgen dat we een begroting in evenwicht brengen. We hebben in andere dossiers heel duidelijke keuzes gemaakt. Maakt u zich geen zorgen, we zullen deze keuzes blijven maken.

Mevrouw Patricia Ceysens: Ik zei dat Vlaanderen moeilijke momenten heeft gekend, voor keuzes stond en economische en industriële kantelmomenten heeft meegemaakt. Ik zie vandaag echter geen Gaston Geens. Ik zie vandaag jammer genoeg meer en meer Gaston La Gaffe. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, een van de laatste sprekers zijn, heeft voor- en nadelen. Het nadeel is dat ik waarschijnlijk in herhaling zal moeten vallen. Een van de voordelen is dan weer dat ik mijn lessen uit het voorgaande kan trekken en dat ik gewoon, al concluderend, een paar boodschappen kan meegeven.

Het bericht van afgelopen maandag dat GM niet bereid is aan een van de twee kandidaat-overnemers te verkopen en Opel definitief wil sluiten, is als een klap in het gezicht aangekomen. Dit bericht is niet geheel onaangekondigd gekomen. We hebben ons vorige week terecht zorgen gemaakt over de gang van zaken.

Ik heb, samen met de minister-president, met minister Lieten en minister Muylers, altijd in een goede afloop voor Opel Antwerpen geloofd. Ik ben er tevens van overtuigd dat de Vlaamse Regering alles heeft gedaan om in die goede afloop te investeren.

De verwijten die ik hier vandaag hoor en die inhouden dat de Vlaamse Regering niet al het mogelijke zou hebben gedaan, vind ik minstens een beetje onterecht. Indien de Vlaamse Regering tijdens de zware onderhandelingen om GM in Antwerpen te houden, onmiddellijk met een plan B was gekomen, hadden we geen plan A meer nodig gehad. Dan hadden we dat onmiddellijk moeten opgeven. Ik vind het terecht dat we dat tot op het laatste moment niet hebben gedaan. Ik vind dat we terecht, stap voor stap, alle denksporen volledig hebben proberen te benutten. Volgens mij is het nog niet gedaan. We hebben nog veel werk.

Ik ben het zeker niet eens met de conclusie van de heer Penris. Volgens hem heeft enkel het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen zijn verantwoordelijkheid genomen. Dit is een zware klap voor de duizenden arbeiders die er altijd in hebben geloofd en die momenteel nog steeds in die fabriek werken.

De vakbonden nemen nog steeds initiatieven. Momenteel worden pamfletten uitgedeeld en maatregelen getroffen om de Chinese investeerders alsnog te contacteren en om na te gaan of

het allemaal wel degelijk voorbij is. Er zijn misschien nog mogelijkheden. We mogen geen valse hoop geven, maar we moeten ook realistisch zijn. De vakbonden ondernemen nog acties. Wie zijn wij om het nu al op te geven?

Ik heb begrepen dat de minister-president er ook nog een beetje in gelooft. Ik heb gelezen dat hij de reconversiegroep de opdracht heeft gegeven de laatste denksporen met betrekking tot ondernemers te onderzoeken. De Chinese en de Amerikaanse investeerders waren de afgelopen weken geïnteresseerd. GM heeft dit definitief geweigerd. De minister-president zal dit allicht zo dadelijk nog verduidelijken. De belangrijkste vraag is of die investeerders in het tijdperk na GM nog bereid zullen zijn te praten.

Ik heb ook gelezen dat de minister-president op 22 oktober 2010 de reconversiegroep weer bij elkaar roept. Hij zal straks wel verduidelijken wat zijn verwachtingen zijn. Hij zal dan ook kunnen toelichten of dit niet veel eerder had moeten gebeuren. We zijn hier immers aan termijnen gebonden. Ik zal zo dadelijk zeggen welke termijnen nog een rol spelen.

Deze middag heeft de minister-president blijkbaar met de premier en de minister van Handel van China gegeten. Op zich verbaast me dat niet. Ik heb daar ook niet veel zaken mee. Het heeft me echter verrast deze voormiddag te lezen dat hij een interessant gesprek met Geely heeft gevoerd. Is dat niet hetzelfde bedrijf waarmee hij tijdens zijn reis naar Shanghai heeft gesproken? We hadden daar toen enigszins onze hoop op gevestigd. Dit is een sisser gebleken. Er was geen interesse. Geely wilde vooral in Volvo blijven investeren. We zouden eerst wel zien wat dat zou geven. Nu blijkt Geely opeens wel in Opel Antwerpen geïnteresseerd.

Waarom heeft Geely opeens interesse voor een overname van de huidige fabriek? Maar waarvoor hebben ze juist interesse? Hebben ze interesse voor de fabriek, voor de site of voor de gronden? Wat moet ik mij daarbij voorstellen? Wat is er intussen veranderd? Minister-president, gaat u Geely terugzien? Zijn er nu effectief plannen om met dat voorstel iets te doen? Misschien moet u de andere Chinese investeerder en het Amerikaanse investeringsbedrijf dat GM heeft afgewimpeld er opnieuw bijnemen en moet u met hen onderhandelen om te zien wat daaruit kan voortkomen.

Wij zijn niet verbaasd van de beslissing van GM om nu te verkopen. Het was een aangekondigd resultaat. GM heeft zich nooit constructief opgesteld. Zelfs de 500 miljoen euro die destijds klaarstond, heeft GM gewoon afgewezen. GM heeft er altijd voor gekozen om elders te investeren. Wij weten allemaal dat GM op dit ogenblik niet verlieslatend is. Opel Antwerpen is op dit ogenblik nog altijd een goeddraaiende fabriek.

Ik ben ervan overtuigd, minister-president, dat daarvoor een oplossing zal komen. Maar wij moeten wel voorzichtig zijn. Wij moeten absoluut vermijden om valse hoop te creëren. De 1200 werknemers van Opel, die daar vandaag nog altijd werken, hebben nog altijd geen echte duidelijkheid. GM stopt ermee, maar wil dat zeggen dat we er niet in zullen slagen om een andere investeerder te zoeken? De onzekerheid wordt groter, en voor die 1200 werknemers is de dreiging om hun job te verliezen heel realistisch. De berichten over de sluiting van Johnson Controls in Geel lieten niet op zich wachten. Daar zijn we niet van geschrokken. Mijn collega wees er terecht op dat wij de duizenden arbeiders in de toeleveringsbedrijven niet mogen vergeten.

Minister-president, als er op korte termijn geen betere plannen voor de Opelsite op tafel kunnen worden gelegd, zou ik u willen verzoeken om de toeleveringsbedrijven niet te vergeten bij alle mogelijke stappen tot reconversie die in de toekomst genomen zullen worden. Ik wil u uitdrukkelijk vragen om met hen te spreken, om te kijken wat ze nodig hebben en om, in de mate van het mogelijke, hen naar de twee succesrijke autoconstructeurs in Vlaanderen te leiden.

Een reorganisatie, zelfs in geval van overname, valt niet uit te sluiten. Minister Muyters, ik denk dat u zojuist hebt geantwoord op de vraag hoe het zit met de toeleiding van de al

vertrokken arbeiders. Het is heel belangrijk om dat nu goed te bekijken en te evalueren. Wij moeten nu met een sociaal plan komen voor de arbeiders die in de Opelsite en in de toeleveringsbedrijven hun job dreigen te verliezen. Er is nood aan een intensieve aanpak om ook de resterende arbeiders van Opel zo goed mogelijk naar jobs te begeleiden. Zorg asjeblieft voor voldoende opleidingstrajecten, effectieve outplacementbegeleiding en kwalitatieve arbeidskansen.

Minister-president, u bevestigde herhaaldelijk dat er op dit ogenblik geen cash meer op tafel ligt en dat dat in de Europese context ook niet mogelijk is. Er zijn inderdaad beperkingen. Maar we moeten wel durven investeren in de tewerkstelling en de industriële activiteiten in Vlaanderen. We hebben nu meer dan ooit nood aan een groot economisch en industrieel project, dat Vlaanderen samen met het havenbestuur en de stad Antwerpen op de Opelsite moet realiseren. Dit project moet zoveel mogelijk arbeidsplaatsen genereren, zowel in Antwerpen als elders in Vlaanderen.

Het havenbedrijf heeft zijn volle medewerking toegezegd om de site zo goed mogelijk te heroriënteren. Het heeft een optie op aankoop van de gronden indien GM effectief overgaat tot verkoop. Ik weet dat GM al tijdens de onderhandelingen en de zoektocht naar een nieuwe ondernemer een vastgoedkantoor onder de arm heeft genomen om te verkopen, maar ik weet niet of er nu al effectief stappen zijn gezet om tot verkoop over te gaan.

Ik heb vernomen dat het havenbestuur, zodra dat gebeurt, maar 4 maanden de tijd heeft om het recht op aankoop te lichten. Die 4 maanden is opnieuw een deadline voor u, voor Antwerpen en het havenbestuur. Tegen die tijd moet u al klaar zijn met een plan van aanpak.

Minister-president, om af te sluiten, wil ik uw Septemберverklaring parafraseren: Vlaanderen heeft alle troeven in eigen handen. Jammer genoeg bezitten we de multinationals niet, maar we hebben wel alle troeven in eigen handen. Ik voeg daar meteen aan toe dat we onze troeven ook op tafel moeten durven leggen: durf investeren in een kwalitatieve, arbeidsintensieve en vooral duurzame industriële activiteit op de Opelsite. Ik ben echter op de eerste plaats benieuwd naar uw antwoorden over Geely, alvorens we kunnen voortgaan. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, geachte leden van de regering, geachte leden, het merendeel is al gezegd, dus ik zal het kort houden. De kogel is door de kerk. Die uitspraak is misschien meer van toepassing op het volgende debat. Het doek is alleszins gevallen over Opel Antwerpen.

Minister-president, om te beginnen wil ik zeggen dat de N-VA-fractie die beslissing sterk betreurt. We hebben u altijd gesteund bij de inspanningen die u hebt geleverd. Het is een zware slag, op de eerste plaats voor de 1300 overgebleven werknemers en hun families, maar ook voor de toeleveringsbedrijven. Er is al naar verwezen: de werknemers van die bedrijven mogen we zeker niet vergeten.

We moeten achterom kijken en ons afvragen of de Vlaamse Regering fouten heeft gemaakt. Wie eerlijk en consequent bekijkt welke inspanningen er zijn geleverd, zal moeten toegeven dat de Vlaamse Regering zo ongeveer alles heeft gedaan wat ze kon doen om die fabriek open te houden. We zijn echter inderdaad gebotst op de realiteit van een geglobaliseerde wereldeconomie, in een sector die trouwens al geruime tijd wordt geplaagd door een structurele overcapaciteit en een vaak moordende concurrentie van de lageloonlanden.

Het doek is dus gevallen over Opel Antwerpen. GM heeft de beslissing genomen, maar nu is het tijd om vooruit te kijken. Ik wil kort nog twee punten belichten. Ten eerste is er de maximale hertewerkstelling van de getroffen Opelwerknemers. Ten tweede moeten we vooruitkijken naar de meest geschikte herbestemming van de betrokken bedrijventerreinen.

Die toekomstige omschakeling in goede banen leiden, is vandaag de belangrijkste verantwoordelijkheid voor de Vlaamse Regering in dit dossier.

Ik sta eerst stil bij de hertewerkstelling. De Vlaamse overheid beschikt met de VDAB en haar partnerorganisaties over een uitgebreid instrumentarium van begeleiding, opleiding en outplacement. Via de oprichting van een tewerkstellingscel kunnen die instrumenten maximaal worden gecoördineerd en efficiënt ingezet. Dankzij het Vlaams Werkgelegenheids- en Investeringsplan (WIP), dat eind vorig jaar in dit parlement werd besproken, beschikken we trouwens over de nodige extra opleidingscapaciteit bij de VDAB en zijn private partnerorganisaties. Mevrouw Turan heeft het al gesteld: we moeten inderdaad evalueren hoe de 1200 werknemers die al zijn ontslagen, opnieuw zijn tewerkgesteld. De recente cijfers leren ons dat er al 300 een nieuwe baan hebben gevonden. Dat is een vierde sinds juli: dat is zeker geen slecht resultaat. Er bevinden zich nog 300 werknemers in outplacementbegeleiding en 250 ex-werknemers hebben gekozen voor vervroegd brugpensioen vanaf 50 jaar.

Mevrouw Ceysens, ik ben blij dat u terug bent. We hebben inderdaad een probleem wat dat betreft. We delen absoluut die analyse. Het is jammer dat de federale overheid nog steeds die mogelijkheid geeft om vanaf 50 jaar met brugpensioen te gaan. Als Vlaams Parlement kunnen we dat niet goedkeuren. We zijn er daarnet echter al voldoende op ingegaan: het is niet de Vlaamse Regering die ter zake de stok achter de deur heeft. De vraag ligt al langer op de tafel van het federale niveau. Het is daar dat eraan moet worden gewerkt.

Mijnheer Penris, u hebt het al aangehaald: het Opeldossier heeft terecht zeer veel aandacht gekregen. Het feit dat er in totaal 2500 mensen op straat staan, moet aandacht krijgen, maar we moeten inderdaad ook naar de andere zaken kijken. Opel is steeds meer een symbooldossier geworden, maar de jongste jaren zijn er nog 40.000 anderen op straat gezet. Voor hen mogen we zeker ook onze aandacht niet verliezen.

Mevrouw Patricia Ceysens: Mijnheer Diependaele, ik ben blij dat u zegt dat we de analyse delen. U beweert dat we geen stok achter de deur hebben. Ik ben ervan overtuigd dat de Vlaamse Regering meerdere takken heeft dan ze ons wil laten geloven en dat ze die niet wil gebruiken. We zullen wel zien hoe de federale regeringsvorming verder loopt. Momenteel krijgt iedereen daar een schok. U zegt dat u geen stok hebt, maar we hebben wel een tak en zelfs die tak heeft men niet willen gebruiken.

De heer Matthias Diependaele: Ik zou alles nog eens opnieuw kunnen uitleggen maar dat zal weinig zin hebben. We zullen geen overeenstemming bereiken. Het is al gezegd: de Vlaamse Regering kan een advies geven over het sociaal plan en niet over de eigenlijke leeftijdsgrens voor brugpensioen.

We hebben verschillende mails hierover gekregen en ook over het brugpensioen werden opmerkingen gemaakt. Bij Opel Antwerpen worden premies gegeven tot 144.000 euro. In welke mate kan de solidariteit daar nog spelen? Bij Volvo noemt men hen “de Lottowinnaars van Opel Antwerpen”. We moeten iets doen aan de ‘passivering’ die de federale overheid nog altijd gebruikt.

Volgend belangrijk aspect is de reconversie van de betrokken bedrijventerreinen. Als GM als eigenaar van de terreinen de intentie tot verkoop kenbaar maakt, heeft het havenbedrijf een optierecht. Het havenbedrijf is contractueel gehouden aan een herbestemming voor industriële doeleinden. De minister-president heeft ook al naar het contract verwezen. De prioritaire opdracht van de Vlaamse reconversiegroep is een volledig zicht te krijgen op het aanbod van de betrokken bedrijventerreinen en op de mogelijke steunmaatregelen vanuit Vlaanderen en Europa om actief op zoek te gaan naar een of meerdere grotere spelers uit de industrie. Mevrouw Turan heeft er al terecht naar verwezen: is daar al vooruitgang geboekt?

In dat opzicht lijkt er ons ook een bijzondere opdracht weggelegd voor Flanders Investment & Trade (F.I.T.). Zij kunnen verder op zoek gaan naar buitenlandse investeerders. We moeten daarbij wijzen op twee belangrijke troeven van de Antwerpse regio en dat is natuurlijk de

nabijheid van de haven en de logistieke activiteiten die dat met zich meebrengt, en dan de nabijheid van een sterke chemische cluster en mogelijke afgeleide economische activiteiten met een hoge toegevoegde waarde. Het is voor ons immers duidelijk dat we verder moeten durven kijken dan de automotive industry.

Er is nog wel degelijk toekomst voor de industrie in Vlaanderen. Ik wil wijzen op het groenboek over de industriële transformatie. We zullen daar nog verder en diep kunnen op ingaan. Ik wil in de eerste plaats oproepen om vast te houden aan de keuzes die gemaakt zijn in het verleden bij ViA en 2020. We mogen die keuzes niet uit het oog verliezen. We moeten de beperkte middelen die we hebben, doeltreffend en consequent durven inzetten en rigoreus vasthouden aan die keuzes. Wij zullen constructief meewerken aan dat debat om vooral te leren uit wat nu gebeurd is bij Opel zodat het in de toekomst niet meer kan gebeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, ‘gouverner c’est prévoir’. Vorige week hebt u uw bezorgdheid geuit over de toekomst van Opel Antwerpen. U schoof meteen de zwartepiet door naar de GM-directie. Vandaag geeft u de vakbonden carte blanche om eventueel aan de tafel te gaan zitten met de Amerikaanse en Chinese kandidaat-overnemers. Is dit de taak van de vakbond? Ik heb dat gelezen. Volgens mij is het moeilijk om een vakbond te laten onderhandelen over andermans eigendom.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Sabbe, ik heb de indruk dat u iets hebt voorbereid en dat nu ook gaat brengen. Dat is uw volste recht. Maar u hebt toch geluisterd naar mij? U hebt mij toch horen zeggen dat aan de vakbonden geweigerd werd om met de Chinese kandidaat-investeerder te praten? Ze willen daar nu absoluut nog eens mee praten. Gaat u beslissen dat dat niet mag?

Het is natuurlijk zo dat de vakbonden dat gesprek vandaag zullen voeren. We zullen zien wat het resultaat is. Ik heb echter ook gezegd dat GM heel duidelijk heeft laten verstaan dat het voor hen geen oplossing is om samen met kandidaat-investeerders de Astra in Antwerpen verder te bouwen na 2010. Ik wil dat nog eens herhalen als dat nodig is.

De heer Ivan Sabbe: Ik ben blij dat u het herhaalt, minister-president. Maar het gaat niet enkel over vandaag. Het gaat over gisteren, over eergisteren. Ik haal hier heel specifiek Agoria aan. Ik zal de woorden van Agoria letterlijk citeren. “Het tegenstrijdig belang van Opel, onenigheid tussen de vakbonden en de politieke inmenging hebben ertoe geleid dat het dossier een wespennest was. Het is ongehoord dat de werkgroep die naar investeerders moest zoeken, niet uit onafhankelijke professionals bestond.” Dat zeg ik niet, dat zegt Agoria tijdens de afgelopen dagen in de pers.

Ondertussen weten we dat het doek daarover is gevallen. En er zijn natuurlijk een aantal vervelende neveneffecten voor ons allemaal als belastingbetalers. Het brugpensioen kost de Belgische belastingbetaler, en voornamelijk de Vlaamse belastingbetaler, 88,5 miljoen euro. Dat bedrag zal nu enkel nog maar aangroeien. We zullen dus nog tegen een grotere kost moeten aankijken.

U zegt dat de reconversiegroep in actie is getreden, en dat ze doet wat ze moet doen. Maar mijns inziens is ze veel te laat in actie getreden.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer Sabbe, u begint over de kostprijs van het brugpensioen. Ook mevrouw Ceysens heeft daarover gesproken. U moet me eens uitleggen wat de enorme kost van het brugpensioen voor de gemeenschap is in vergelijking met iemand die dat brugpensioen niet krijgt.

De heer Ivan Sabbe: De kost voor de gemeenschap is dat iemand op brugpensioen een vervangingsinkomen krijgt via de RVA. Iemand die werkt, heeft die kost niet.

De heer Jan Laurys: U vergelijkt met iemand die werkt.

De heer Ivan Sabbe: Natuurlijk. Dat is toch de uitgangspositie. Laten we eens vergelijken met een niet-werkende maatschappij.

De heer Jan Laurys: De mensen van Opel verliezen hun werk en worden werkloos. Wat is het verschil, wat betaalt de gemeenschap meer aan iemand met brugpensioen dan aan iemand die werkloos is? Dat moet u mij eens uitleggen.

De heer Ivan Sabbe: U vertrekt van de verkeerde veronderstelling. U gaat ervan uit dat iemand die zijn job verliest, voor de hele periode dat hij zijn job kwijt is, werkloos blijft.

De heer Jan Laurys: Nee nee.

De heer Ivan Sabbe: Ik en mijn partij gaan ervan uit dat in de maatschappij mensen gestimuleerd worden om te werken, om zo snel mogelijk een andere job te vinden zodat er geen brugpensioen is.

De heer Jan Laurys: Akkoord.

De heer Ivan Sabbe: Ik zal u onmiddellijk een antwoord geven.

De heer Jan Laurys: U vergeet dat ook bruggepensioneerden op die leeftijd beschikbaar moeten zijn op de arbeidsmarkt.

De heer Ivan Sabbe: Dat is niet juist.

De heer Jan Laurys: Ik zal hier niet beweren dat het een goed systeem is dat iemand die 50 jaar is, thuis moet blijven. *(Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens)*

Dat verdedig ik absoluut niet. Dat is inderdaad vreselijk.

De heer Ivan Sabbe: Ik ben blij dat we het daarover eens zijn.

De heer Jan Laurys: U hebt het echter over dé kostprijs voor de gemeenschap. U moet me dat eens uitleggen. Want, eerlijk gezegd, ik zie daar geen verschil in. De werkgever betaalt de helft van het verschil tussen het nettoloon en de werkloosheidsvergoeding. Maar voor het overige is die kost voor de gemeenschap identiek dezelfde.

De heer Ivan Sabbe: Dat is niet juist, mijnheer Laurys.

De heer Jan Laurys: U hebt me nog altijd niet overtuigd.

De heer Ivan Sabbe: U gaat uit van de verkeerde veronderstelling. Het brugpensioen is een systeem waarbij men mensen gijzelt om niet meer te werken. Men sluit mensen op in een systeem om niet te werken. Daarom is het brugpensioen verkeerd. Het Vlaams Parlement moet dat beginnen te begrijpen. Dat is juist het grote nadeel van Vlaanderen. Terecht wordt gesteld dat de werkloosheid in Wallonië zeer hoog is. Maar we bijten de spits af inzake het brugpensioen. Voor 70 percent is dat een Vlaams probleem.

De heer Jan Laurys: Kent u het percentage van 50-plussers dat door werkgevers nog wordt aanvaard bij een sollicitatie?

De heer Ivan Sabbe: We moeten dan eerlijk zijn. Er zijn twee redenen waarom 50-plussers meer moeilijkheden hebben. Onze staat bedient zich rijkelijk via de sociale zekerheid op die uitkeringen, op de ontslagvergoedingen. Daarnaast is er ook nog een bedrijfsvoorheffing op die uitkeringen. Indien we zouden evolueren naar een systeem waarin er geen bedrijfsvoorheffing is op de uitkeringsvergoeding bij ontslag en indien er geen sociale lasten zouden zijn, dan zou men miljarden besparen op het vlak van het brugpensioen, en zou het voor de ondernemingen haalbaar zijn om bij herstructurerings afscheid te nemen van mensen. Dat is het punt.

De heer Jan Laurys: Dat is geen kost voor de gemeenschap.

De heer Ivan Sabbe: Dat is wel een kost voor de gemeenschap. Van de 701.000 mensen die in Vlaanderen een vervangingsinkomen krijgen, zijn er 138.000 die vallen onder het systeem van het brugpensioen. Dat zijn de harde cijfers. Dat is de realiteit.

Voorzitter, ik ga verder met mijn betoog. Dat financieringsprobleem is een eerste zaak. Ik vind het verkeerd. Dat is wat ontbrak in dit debat. We spreken over de acties van de minister-president van gisteren, van eergisteren, van vorige maand enzovoort. In 2007, dat is 3 jaar geleden, heeft Opel beslist om geen nieuw model aan de fabriek in Antwerpen toe te vertrouwen. Toen was het tijd om actie te ondernemen. Toen had men moeten starten. Daarom zei ik: 'Gouverner, c'est prévoir'. Toen had de voltallige Vlaamse Regering al moeten kijken wat ze zou doen bij een dergelijk scenario. In 2007 was dat het geval.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Sinds 2007 en sinds de intentie tot sluiting is aangekondigd, is men in die fabriek blijven werken, is men blijven zoeken en hebben mensen een loon blijven ontvangen. Heeft de heer Sabbe een idee hoeveel die tussenperiode aan de gemeenschap heeft opgebracht?

De heer Ivan Sabbe: Ik heb daar een volledig idee van, mijnheer Van Malderen, en dat is zeer positief, maar het had nog veel positiever kunnen zijn. Wij moeten ons niet meten aan de onderkant, wij moeten ons meten aan de bovenkant. Het is hier vaak herhaald: we moeten ons niet meten aan de laatste van de klas maar aan de eerste van de klas.

Ik ga verduidelijken waarom ik tot die zaak kom. Einde 2008 breekt de financiële crisis uit. In 2009 ligt GM 'op zijn gat', in het West-Vlaams gezegd. Er is niets meer aan te doen, GM ligt op apegapen, is op sterven na dood. Op dat ogenblik had men GM zover kunnen krijgen om kosteloos heel de fabriek af te staan en had men een deal kunnen maken met de Chinezen of met anderen die hadden geïnvesteerd. Wat is er gebeurd? Ik citeer letterlijk wat ik heb gezegd in het actualiteitsdebat van 25 januari 2010 over Opel Antwerpen: "Wat ik niet begrijp, minister-president, is dat u niet al druk bezig bent met het zoeken naar een plan B, een echt en ernstig plan B. (...) De mensen vragen werk, ze vragen een toekomstperspectief. Daar ligt onze opdracht, we moeten helpen, we moeten zoeken naar toekomstperspectieven, maar we moeten hier niet zitten debatteren over de toepassing van de wet-Renault (...)."

Wat is er gebeurd? Deze regering heeft zich samen met de vakbonden gefocust op de toepassing van de wet-Renault en de maximalisering ervan in plaats van te zorgen voor een gedegen toekomststrategie voor activiteit en tewerkstelling in Antwerpen. Daar is het mijns inziens misgegaan, daar hadden we moeten ingrijpen.

In 2009 was Opel Antwerpen, en Opel in het algemeen, op sterven na dood. Dan hadden we een kandidaat kunnen aantrekken om in die instapklare fabriek verder te werken. Dan hadden we waarschijnlijk een verzekerd succes. Dat hebben we echter niet gedaan. Het is duidelijk dat Opel, dat nu een perspectief heeft op winstgevendheid in 2011, uiteraard niet zomaar zal toestaan dat welke concurrent ook de kans krijgt om goedkope wagens maken en Opel te beconcurreren op de Europese markt.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Sabbe, zichzelf citeren is natuurlijk altijd krachtig, u doet maar. Vorige week donderdag, wat heeft Nick Reilly dan gezegd? Dat hebt u gehoord: dat er serieuze onderhandelingen waren met de Chinese kandidaat-investeerder. Men heeft gezegd: de minister-president moet zich geen zorgen maken, hij kent het dossier en maakt zich te snel zorgen. Dat heeft hij toch gezegd? Nu zegt u dat er niet serieus is gewerkt aan een oplossing om de fabriek open te houden samen met GM.

De heer Ivan Sabbe: Ik zeg dat u veel te laat begonnen bent.

Minister-president Kris Peeters: Was er donderdag een serieuze kandidaat of niet? Ik heb dat niet gezegd, Nick Reilly heeft dat gezegd.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, een serieuze kandidaat om vijf voor twaalf? Laat ons niet lachen. Men verkoopt toch geen bedrijf als de klokslag van twaalf uur aan het naderen is en de deadline twaalf uur is. Men verkoopt een bedrijf wanneer de tijd rijp is of men koopt of bemiddelt op het ogenblik dat de tijd rijp is. Als u weet dat in 2007 GM zegt dat er geen Astra meer komt in Antwerpen, dan weet u hoe laat het is. In 2007 wist u hoe laat het was, en nu is het 2010. Al wat u gedaan hebt in 2010, is rijkelijk te laat.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Sabbe, u bent lid van LDD, dus u bent zelf ondernemer. Vindt u dat het de taak van de overheid is om zelf bedrijven te gaan oprichten, zelf productie-eenheden op te richten en zelf initiatieven te nemen? Is dat de taak van de overheid?

Ik heb de tijd meegemaakt dat de overheid subsidies gaf en zelf ondernemingen oprichtte. U verwijt de regering iets niet gedaan te hebben wat fundamenteel tegen uw eigen ideologie is, tenzij ik absoluut niet weet wat Lijst Dedecker wil.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Van Rompuy, u slaat de bal volledig mis. Ik heb niet gezegd dat ik pleit voor subsidies. Ik ben de grootste vijand van subsidies. Dat heb ik al een paar keer op dit spreekgestoelte gezegd. Ik heb gezegd dat de Vlaamse Regering had kunnen bemiddelen. Zoals een prinselijke missie bemiddelt om zaken tot stand te brengen, zo had de Vlaamse Regering kunnen bemiddelen en zoeken naar overnemers, minstens zoals Agoria gesuggereerd heeft.

Maar dat gebeurt te laat, het zijn vijgen na Pasen. Het had moeten gebeuren vanaf 2007 toen het duidelijk was dat het Astramodel niet meer in Antwerpen zou worden gebouwd. Er stond een kruis over Opel Antwerpen, en men moest dringend uitkijken naar iets anders. Men heeft veel te lang gewacht en men heeft vooral gekeken naar de toepassing van de wet-Renault, veeleer dan naar een overname van de activa. Ik herhaal: zonder subsidie bemiddelen en faciliteren.

De heer Jan Penris: Mijnheer Van Rompuy, weet u wat uw eigen partij hierover in het verleden heeft gezegd? Op donderdag 25 maart 2010 ging CD&V in het kader van de reconversie van Opel een aantal zaken doen met als doelstelling het aantrekken of ontwikkelen van nieuwe industriële activiteiten met hoge toegevoegde waarde. Mijnheer Van Rompuy, leg me eens uit wat er wordt bedoeld met aantrekken of ontwikkelen. Ontwikkelen, wil dat niet zeggen dat u zelf mee ondernemertje gaat spelen op de een of andere manier?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: In 2007 had men eigenlijk tegen GM al moeten zeggen dat we een andere weg opgingen. Mijnheer Sabbe u zegt dat de Vlaamse Regering in 2007 tegen GM al had moeten zeggen dat ze een andere weg wilde opgaan. De onderhandelingen die de regering met Volkswagen heeft gevoerd, om uiteindelijk bij Audi terecht te komen en er een productie op gang te houden, tonen aan dat je de stekker niet te vlug mag uittrekken en de onderhandelingen stoppen.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Penris, u citeert ons partijprogramma of een stelling van onze partij. Ik vermoed dat het gaat over de elektrische auto. Er is nooit een CD&V'er geweest die een bedrijf wil oprichten dat elektrische auto's produceert. Wat we wel moeten doen, is de technologische, innovatieve voorwaarden creëren waarbinnen zo'n investeerder in Vlaanderen een meerwaarde kan vinden. CD&V heeft altijd op omgevingsvoorwaarden ingewerkt.

De minister-president werd verweten dat hij er te veel mee bezig is geweest. Sommigen vonden dat hij het dossier naar zich toe trok en zeiden: doe dat niet, want het zal slecht aflopen en op uw hoofd terechtkomen. Hij is samen met mevrouw Ceysens naar Amerika geweest. Ik zie ze nog van de trappen komen. Het was een mooi koppel: Peeters en Ceysens.

Zij hebben alles gedaan in het GM-dossier, mijnheer Sabbe, en u komt hier met het verwijt dat de minister-president onvoldoende inspanningen heeft gedaan.

De heer Ivan Sabbe: Te laat is te laat. Ondernemen betekent voorzien.

De heer Eric Van Rompuy: U bent een ondernemer en u komt de politiek verwijten wat u als ondernemer altijd hebt gezegd, namelijk dat de politiek erbuiten moet blijven.

Mijnheer Vereeck, u moet consequent zijn met uzelf.

De heer Robrecht Bothuyne: Mijnheer Sabbe, u hebt een al even bochtig parcours als GM in dit dossier. Op diezelfde tribune hebt u of heeft uw fractieleider verklaard dat Vlaanderen moest investeren in de overname van Saab. Dat was enkele weken geleden het voorstel van LDD. Nu komt u hier iets helemaal anders vertellen. Ik volg al een tijdje niet meer in het economisch beleid van Lijst Dedecker. Ik denk dat de meeste mensen het nu ook niet meer weten. *(Applaus bij CD&V)*

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Bothuyne, u probeert gewoon mijn toespraak in het belachelijke te trekken door dingen te zeggen die niet juist zijn. Mijn fractieleider heeft in dit halfroond altijd gepleit voor innovatie en research and development. Dat is een heel ander verhaal. Binnen Europa zijn er percentages afgesproken om in onderzoek en ontwikkeling te investeren. Nu gaat u ons discours over onderzoek en ontwikkeling mengen met iets anders. U mag er al mijn tussenkomsten op nalezen: er is met geen enkel woord sprake geweest van inmenging van welke overheid ook, integendeel. We moeten onze taak van onderzoek en ontwikkeling op ons nemen. Dat is een luik. Een ander luik is dat we als overheid een faciliterende, en geen ondernemende opdracht hebben. Een van de lessen over faciliteren is het overheidsapparaat en de regulitis afbouwen.

Wanneer het echter zo'n belangrijke tewerkstellingscluster betreft, dan is het zeker niet verkeerd.

De heer Sannen zegt dat we er lang mogelijk voor moeten zorgen dat de mogelijkheden met de bestaande uitbater, in casu Opel, niet op de helling komen te staan. In onderhandelingen moet men echter altijd zorgen voor een alternatief. Aan dat alternatief is sinds 2007 niet gewerkt. In 2010 is men wakker geschrokken. Toen heeft men de prioriteit bij de wet-Renault gelegd om te zeggen: iedereen aan de kassa. Men heeft echter niet gedacht aan de lange en de middellange termijn. Ik blijf bij mijn mening en ik zal die niet veranderen. Alle feiten en cijfers wijzen in die richting.

Mevrouw Patricia Ceysens: Minister-president, ik ben blij dat wij in dit dossier altijd heel rechtlijnig zijn geweest. Toen ik minister was, heb ik altijd gezegd dat er wat ons betrof, waarborgen ter beschikking konden worden gesteld. U bent dat beginnen overnemen. *(Gelach)*

Ik heb altijd gezegd dat we een goed businessplan moesten hebben. Ik heb er herhaaldelijk voor moeten zorgen dat er niet meer dan dat werd gezegd. Ik heb altijd de lijn getrokken op de waarborgen. Ik herinner me trouwens dat de heer Bourgeois, toen hij uit de Vlaamse Regering stapte, zei dat de Vlaamse wagen in de Vlaamse fabriek moest worden gebouwd. In dit dossier kan ik een aantal partijen opnoemen die me vanalles hebben gesuggereerd en die alle mogelijke bochten hebben gemaakt. Ik daalde dan misschien wel achter de minister-president de trap af maar ik was wel altijd de eerste om de portemonnee toe te houden en erop te wijzen dat het over waarborgen ging en dat we een businessplan moesten hebben. Want wij gaan de Vlaamse auto inderdaad niet bouwen in het blauwe, ik bedoel het Vlaamse fabriekje. Dat gaan wij niet doen. Wat het bochtenwerk in dit dossier betreft, kan ik u verhalen vertellen over verschillende partijen.

De voorzitter: Mevrouw Ceysens, moet het verslag worden aangepast?

Mevrouw Patricia Ceysens: Eerlijk gezegd, zou dat hetzelfde zijn. In een blauw fabriekje bouwen we ook geen staatswagens.

De heer Ivan Sabbe: Ik meen dat hier een aantal verkeerde voorbeelden zijn gegeven. Zo is het voorbeeld gegeven van Audi Brussel, het voormalige VW Brussel. Laten we de waarheid toch geen geweld aandoen. Audi is hier gebleven omdat het te nemen of te laten was. Audi heeft gezegd het rugzakprincipe te zullen toepassen. Dat betekent dat er in periodes met weinig werk, weinig uren gewerkt zullen worden. Dat wordt gecompenseerd door periodes met veel werk zodat er geen overuren worden gepresteerd. Het ging om een soort van flexibiliteitssysteem. Agoria vraag al jaren dat dit systeem voor de hele sector wordt toegepast. Dat is nog altijd niet gebeurd. Alleen Audi Brussel kent dat systeem. Bij Ford Genk zijn het de werknemers zelf, de heer Martens, zijn team, de lokale vakbonden en het personeel die beslist hebben om de handen in elkaar te slaan naar Duits voorbeeld. Zij werken samen en leveren samen in om ervoor te zorgen dat de tewerkstelling in Genk behouden blijft. We moeten die verdienste dan ook niet op het krediet van de mensen hier schrijven.

We moeten dringend werk maken van betere arbeids- en loonvoorwaarden in deze flexibele markt. Een flexibele arbeidsmarkt is een absolute must. Wij moeten zorgen dat we in alle sectoren een bepaalde flexibiliteit hebben die maakt dat onze bedrijven competitief blijven. Ook het federale niveau speelt daarin een heel belangrijke rol. U moet hier echter ook uw kracht en gewicht in de schaal leggen om ervoor te zorgen dat die flexibiliteit een realiteit wordt.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Mijnheer Sabbe, u moet misschien eens nagaan hoe flexibel de Renault-arbeiders waren in Vilvoorde. Dat heeft er niet toe geleid dat de fabriek is open gebleven. Ze is gesloten.

De heer Ivan Sabbe: Ik neem daar gewoon akte van.

Het is ook niet zo dat elke fabriek willens nillens hier kan worden gehouden. Vandaar ook mijn betoog dat men al in 2007 een alternatief had moeten zoeken in het Opel-dossier. Men kan immers niet iedereen met geweld hier houden. Er was misschien wel flexibiliteit in Renault maar toch niet zoals de flexibiliteitsvoorwaarden waarmee de VW-groep verderwerkt in Vorst.

We moeten ook dringend onze arbeidsmarkt hervormen. Mevrouw De Vits, mijns inziens kan het niet dat er in Vlaanderen 230.000 werklozen zijn en dat er meer dan 43.000 openstaande vacatures zijn. Dat moet je mij eens uitleggen. Uw partij argumenteert – en dat heb ik al zo vaak gehoord – dat het komt omdat er geen scholing is. Wel, uw eigen VDAB geeft aan dat bij die 43.000 vacatures er 20.000 jobs voor ongeschoolden zijn met een diploma van lagere humaniora. Daar moeten we eens duidelijk over zijn. Het kan niet blijven duren dat er een mismatch is tussen mensen die, wat men noemt, in de werkloosheidsval zitten en de vacatures die er zijn. Dit kan niet meer.

Ten slotte, moet het brugpensioen dringend uitdoven. Ik heb daarnet al aangegeven hoe we dat moeten doen. We moeten zorgen dat deze kost wegvalt voor onze kinderen en kleinkinderen, en dat saneringen, die spijtig genoeg af en toe moeten gebeuren, aan een verantwoorde kost kunnen waardoor het voor de bedrijven ook haalbaar is. Vandaar de suggestie dat deze opzegvergoedingen vrij zijn van sociale lasten en van bedrijfsvoorheffing. Het kan wel met de syndicale premie, waarom dan niet met opzegvergoedingen?

Men sprak daarnet over de 50-plussers. Minister Muyters heeft mij in de commissie geantwoord dat er vandaag voor de 52-plussers in Vlaanderen geen activeringsbeleid van de VDAB is. Dat betekent dat de groep van 52-plussers kan zeggen: “Men laat me gerust. Ik krijg geen sms’jes.” Dit kan ook niet. We weten allemaal dat de sociale zekerheid maar kan worden gedragen als we 40 jaar werken. We kunnen zo niet verder. Er moeten maatregelen worden genomen. Ik daag de minister-president en minister Muyters uit om er dringend werk van te maken.

Ik wil afsluiten met de volgende wijze woorden. De oplossingen heb ik al aangegeven, die zal ik niet herhalen. Maar één ding wil ik toch zeggen, want ik deed een zeer bevreemdende vaststelling: ik vraag me af of de sluiting van Opel Antwerpen en de meerwaarde die er misschien op vlak van de immobiliën is, misschien een stuk van uw ontbrekend budget voor uw BAM-tracé en uw notoire Oosterweeltracé kan betekenen.

Minister-president, de bal ligt in uw kamp. Ik ben zeer gespannen en zeer nieuwsgierig naar wat u concreet gaat doen. Uw Septemberverklaring zijn woorden. Ik denk dat het tijd is voor daden. Ik heb het al eens gezegd: wees de Bruce Willis en niet de George Clooney. Action, please. (*Applaus bij LDD*)

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ten eerste is dit dossier natuurlijk een zeer spijtige zaak. Ik heb daarstraks al gezegd dat wij in deze sector heel veel inspanningen hebben gedaan om Volvo een toekomst te geven, en dat is ons gelukt. We hebben ook heel veel inspanningen gedaan om verschillende modellen in Ford Genk verder te laten produceren, en dat is ons gelukt. Maar Opel Antwerpen is ons niet gelukt. Dat is in eerste instantie een spijtige zaak voor de 1327 mensen die daar werken. Een aantal zijn in de commerciële en financiële diensten werkzaam en zij kunnen nog een job krijgen. Maar 1250 mensen zullen tegen het einde van het jaar niet meer kunnen werken in Opel Antwerpen. Dat is een zeer trieste situatie.

Ik wil ook heel uitdrukkelijk de toeleveranciers noemen – Johnson Controls met 180 mensen, en vele andere kleine bedrijven – die ook niet meer levensvatbaar zijn door de beslissing van GM om Antwerpen dicht te doen. Dit is een heel spijtige geschiedenis en een lijdensweg voor het personeel geweest, en ik kan dat alleen maar betreuren.

Ik kom er straks op terug, maar er zijn bedrijven die goed worden geleid en er zijn bedrijven die slecht worden geleid. Diegenen die menen dat de automobielsector geen toekomst meer heeft in Vlaanderen, vergissen zich. Het is natuurlijk heel moeilijk om bedrijven die slecht worden geleid, te ondersteunen en de nodige dynamiek te geven om te overleven. Vandaar dat het heel belangrijk is om niet een negatief oordeel over een hele sector te vellen, maar wel over bedrijven die spijtig genoeg niet of onvoldoende goed worden geleid.

Minister Muyters heeft ook verwezen naar de eerste groep die het bedrijf al heeft verlaten. 1269 mensen worden in de tewerkstellingscel naar outplacement begeleid. God zij dank hebben al 253 mensen ander werk gevonden.

Ik heb daarstraks samen met de collega's met Geely onderhandeld. Volvo Cars is vragende partij voor bijkomend personeel. Ford zal ook de nodige inspanningen doen. Volvo Trucks vraagt 350 mensen bij. De situatie is helemaal anders dan in 2008. De markt trekt zich weer op. Er is zeker nog een toekomst voor deze mensen, die heel competent zijn, los van wat er verder kan gebeuren op de site.

Er is heel veel begrip en ondersteuning voor de mensen die hun job verliezen. Ze behouden die nog tot het einde van het jaar. In december zullen de nodige infosessies starten voor de 1250 mensen die ontslagen zullen worden.

De internationale werkgroep, of beter GM, heeft op 4 oktober beslist om niet meer verder te onderhandelen met de twee kandidaten en zeker niet met de Chinese groep. Ik betreur dat. Terecht is hier gezegd dat aangetoond is dat dit een rendabel bedrijf was en dat, ook met de investeringen die in het verleden zijn gebeurd, deze vestiging zeker toekomstkansen had. Dat maakt het nog triester. In het bedrijf zijn meer dan 80 jaar mensen zeer geëngageerd geweest. Maar GM heeft beslist om dat stop te zetten en heeft dat per brief aan de Vlaamse Regering laten weten. KPMG was daarbij betrokken om de nodige objectiviteit te verzekeren. Toch heeft men beslist om met de onderhandelingen te stoppen.

Daarstraks heb ik uitdrukkelijk meegegeven dat men niet heeft gezegd dat er meer tijd of meer elementen nodig zijn. Men heeft bij GM de analyse gemaakt dat het voor hen niet mogelijk was om in Antwerpen auto's te maken die op de Chinese markt zouden worden gebracht. Men wilde er alles aan doen om dit niet in de realiteit om te zetten. Het was uitgesloten dat een Chinese of een andere investeerder de Astra of andere auto's samen met GM op een andere markt zou brengen. Men meent dat GM dat zelf kan of zal doen in de toekomst.

We hebben de stuurgroep voor Opel bij elkaar geroepen, met de vakbonden en Agoria. Agoria is trouwens altijd zeer actief betrokken bij alles dat we hebben gedaan. We hebben een aantal afspraken gemaakt.

Voor de gronden is er een voorkooprecht. Ik heb verwezen naar artikel 10 van de notariële akte. We hebben het Antwerpse havenbedrijf gevraagd of ze nog geïnteresseerd zijn, of ze de gronden zullen aankopen en hoe ze dat zien. Gisteren heeft het havenbedrijf beslist dat ze geïnteresseerd zijn. Het kan binnen hun meerjarenprogramma en het kan financieel worden gedragen. We zullen nu met het havenbedrijf de onderhandelingen opstarten. Dat voorkooprecht hebben we. De haven is bereid om daar industriële activiteiten te ontwikkelen. We gaan daar nu verder werk van maken. Voor die gronden is de actie dus al genomen. De beslissing is genomen door het havenbedrijf. Nu wordt er de volgende dagen en weken onderhandeld met GM.

De reconversiegroep is samengesteld uit een aantal topmensen: voorzitter Paul Buysse, de heer Herman Daems van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV), de heer De Smet, een zeer grote expert in de automobielsector, de heer Wilson De Pril van Agoria, de heer Eddy Bruyninckx van de haven. Er zijn ook een aantal kabinetten en agentschappen bij betrokken, de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), Flanders Investment & Trade. We weten ook heel goed dat we, als we naar nieuwe investeerders gaan, het federale niveau nodig hebben. En dus heeft ook de FOD Financiën iemand afgevaardigd.

Deze reconversiegroep, die we tijdelijk 'on hold' hebben gezet om de internationale groep, waar zowel de vakbonden, GM als KPMG in zaten, alle kansen te geven om met die kandidaat-investeerders een oplossing te vinden, is gisteren bij elkaar gekomen. Hij zal op 22 oktober opnieuw bij elkaar komen om een aantal kandidaat-investeerders, die er nu al zijn, verder te informeren en ervoor te zorgen dat we zo snel mogelijk alternatieven hebben.

Het is heel belangrijk om een onderscheid te maken, collega's. Tot nog toe heeft GM met die internationale werkgroep met een aantal kandidaat-investeerders gesproken, met KPMG als expert ter zake. Wij konden alleen maar investeerders aanbrengen die naar die groep werden doorgezonden, om daar met GM te onderhandelen. Sinds deze week is het duidelijk dat GM geen project wil ondersteunen waarin zij samen met een kandidaat-investeerder auto's zouden bouwen. We zitten nu dus in een heel andere fase. We zitten in een fase waarin we ten eerste de gronden gaan verwerven en ten tweede naar een investeerder zoeken die ofwel in de automobielsector actief zal zijn op die site, dan wel een andere industriële activiteit zal uitoefenen. We zitten dus niet meer in een model waarbij we samen met GM een project gaan ontwikkelen, maar wel met een nieuwe investeerder dat zullen uitwerken.

Mijnheer Watteeuw, wij hebben prachtige bedrijven, en niet alleen in de assemblage – Ford, Volvo en een aantal andere. We hebben ook prachtige toeleveranciers, die echt 'state of the art' zijn in die automobielandustrie.

Wij moeten nu van een automobielandustrie naar een mobiliteitsindustrie gaan. Er zijn immers heel wat andere mogelijkheden, en niet alleen de elektrische wagen. Het gaat hier over verschrikkelijk veel mensen die tewerkgesteld zijn in de autoassemblagefabrieken, zowel in Gent, Genk als in Antwerpen. Wij moeten alles doen om die hier maximaal te behouden en mee te helpen transformeren van een automobielandustrie naar een mobiliteitsindustrie. We zijn daar, samen met de collega's, volop mee bezig.

Voorzitter, collega's, wij hebben vanmorgen de mensen van Geely gezien. Voor Volvo Gent was dat een heel goed verhaal. Er staat niet alleen een nieuw management aan het hoofd van Volvo, maar er is nu ook een Chinese investeerder die er voluit voor gaat. Die investeerders willen van Gent een vestiging maken met een heel hoog niveau. Zij willen daar op termijn ook naar de elektrische wagen gaan. Men is daar nu ook met een heel succesvol model bezig, dat goed op de markt zit.

Ik heb de heer Li, topman van Geely, dat opnieuw voorgelegd en gevraagd of het niet het moment is om dat verder te bekijken. Ik heb hem dat eerder al in China gevraagd. Toen antwoordde hij dat Volvo zijn grootste zorg was. Nu Volvo volledig rond is, heb ik hem opnieuw gevraagd om naar de Opelvestiging in Antwerpen te kijken en daar eventueel activiteiten te ontwikkelen. Hij heeft vanmorgen gezegd dat hij geïnteresseerd is. Het dossier Volvo is nu op zijn pootjes terechtgekomen. Hij zal nu zijn experts contact laten opnemen met de reconversiegroep, om te bekijken hoe hij daar een rol in kan spelen en hoe hij een industriële activiteit, in eerste instantie in de automobielsector, kan ontwikkelen.

Omdat de Chinese eerste minister hier was, heb ik samen met een aantal ministers een zeer uitgebreid gesprek gehad, ook met de Chinese minister bevoegd voor Handel. Hij heeft gezegd dat hij vanmiddag verder contact zou opnemen met de heer Li van Geely en dat hij daar verder werk van zou maken.

Dat is één concreet voorbeeld waaruit blijkt dat we in eerste instantie de hoop in de automobielsector niet mogen opgeven, maar voor alle duidelijkheid: niet met GM, maar in een 'stand alone' met een kandidaat-investeerder en met de ondersteuning van de Vlaamse Regering.

Mevrouw Ceysens, ik zou veel kunnen zeggen, maar ik ben altijd beperkt, ook in tijd. Vrijdag hebben we als Vlaamse Regering heel duidelijk gemaakt dat het hier gaat over waarden, over een oplossing voor de gronden, maar dat cash in het dossier steken, niet kan. Dat kon toen niet en ook deze Vlaamse Regering, zonder uw aanwezigheid, heeft dat nog eens herhaald en nog eens bekend gemaakt. We maken duidelijk dat het niet zo is dat men naar hier kan komen omdat men denkt hier 200 à 300 miljoen euro cash te kunnen krijgen voor iets dat geen toekomst heeft omdat men alleen maar in het geld geïnteresseerd is. De Vlaamse Regering heeft vrijdag nog eens herhaald dat dat niet kan, om er zeker van te zijn dat de mensen die zeggen dat ze geïnteresseerd zijn, goed zouden weten wat wij kunnen en wat we verder kunnen ontwikkelen, maar dat ze ook goed weten wat niet kan, namelijk cash in het dossier steken, ook al zou er een rendabel businessplan zijn. Ik denk dat u dit met een grote bescheidenheid verder zult volgen.

We hebben vrijdag ook een groenboek voor een nieuw industrieel beleid goedgekeurd in de Vlaamse Regering. Het is een groenboek: het debat is open. Ik ga ervan uit dat wij niet alleen vanuit dit Vlaams Parlement, maar ook vanuit de diverse adviesorganen de nodige insteek en reacties zullen krijgen om tegen het einde van het jaar een witboek te hebben met bijkomende maatregelen die zich allemaal situeren in Vlaanderen in Actie en de projecten die daarvoor worden ontwikkeld.

Voorzitter, dames en heren, dit is een moeilijk dossier. De heer Van Mechelen verwees al naar Magna, dat op zeker ogenblik de kandidaat was die met GM de zaken verder wilde ontwikkelen. Toen heeft GM eigenlijk hetzelfde gedaan als nu met de Chinese investeerders door op een bepaald moment te zeggen dat het niet zou doorgaan, maar dat ze 'stand alone' zouden gaan. Magna werd benaderd om zich opnieuw kandidaat te stellen, maar om verschillende redenen heeft Magna geantwoord niet geïnteresseerd te zijn in een nieuw gesprek met GM. Magna heeft zich geen kandidaat gesteld, ik vermoed dat het bedrijf met GM de ervaring heeft die wij nu ook hebben.

Het is een triestige zaak dat een multinational met zo'n grote activiteit, niet alleen in de VS, maar in de hele wereld, die meer dan 80 jaar actief is in Vlaanderen en door de verschillende

regeringen werd ondersteund en met verschillende eerste ministers heel duidelijke afspraken heeft gemaakt, Vlaanderen en Antwerpen langs de achterdeur verlaat met een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid tegenover het personeel van Opel Antwerpen en de toeleveranciers.

Het is juist dat de toekomst nu belangrijk is. We gaan ervan uit dat we nu heel snel met GM tot overeenkomsten kunnen komen inzake de grond en de gebouwen, dat we heel snel een investeerder warm kunnen maken om daar industriële activiteiten te ontwikkelen. We doen dat allemaal in eerste instantie in het belang van de werkgelegenheid en van de dynamiek. We hebben een groenboek, we hebben een kader en we zullen daar verder aan werken met de reconversiegroep en met al degenen die geïnteresseerd zijn in deze vestiging in Antwerpen. *(Applaus van de meerderheid)*

Mevrouw Patricia Ceysens: Minister-president, ik heb twee elementen. U noemt de getallen over mensen die al opnieuw geactiveerd zijn, mensen die aan een andere job zijn geraakt. U zegt daarbij dat het een rol speelt dat er weer wat ‘aantrek’ is. Die ‘aantrek’ is volgens mij precair, maar bon, hij is er, daar kunnen we niet omheen. U onderschrijft daarmee volgens mij dat het activerend karakter van het sociaal plan een cruciaal element is. U zegt dat het nu goed gaat omdat de omstandigheden goed zijn.

Als u het over GM hebt, zeg ik dat u ze moet doen betalen wat ze moeten betalen, namelijk het activerend gedeelte van het sociaal plan. Ze mogen daar niet zo gemakkelijk mee weggkomen. U hebt als minister van Werk tegen GM gezegd dat het oké is. Dat blijft voor mij een echte fout, en daarmee dekt u het brugpensioen op 50 jaar, wat gelukkig door de heer Laurys ook als iets vreselijks wordt bestempeld. Het blijft een echte kiezelschoen.

Voorts stelt u dat er bedrijven zijn die goed worden geleid en andere die slecht worden geleid. Dat zal ook wel voor regeringen gelden. Er zijn regeringen die goed worden geleid en andere die slecht worden geleid. Ik vraag wat uw oordeel zou zijn over een regering die erin slaagt om haar niveau van investeringen in haar enige essentiële sector, namelijk innovatie en wetenschap, met 7 jaar in de tijd terug te draaien.

De heer Jan Penris: De minister-president heeft bevestigd wat ik al vermoedde. Hij gaat over tot de realisatie van plan B. Hij heeft bevestigd dat de reconversiegroep die hij als slag om de arm had gehouden, ‘on hold’ was gezet omdat men het initiatief van de gerespecteerde multinational wou afwachten.

We hebben nu geleerd, minister-president, dat de multinational niet te vertrouwen was. Hij heeft met u, met ons, de werknemers van Opel, de toeleveringsbedrijven, een spelletje gespeeld dat bijzonder lelijk mag worden genoemd. Hij heeft ons rond zijn vinger gedraaid en met onze voeten gespeeld. We moeten daaruit leren. Ik neem aan dat u leergierig bent en dat u wanneer u in de toekomst nog met multinationals onderhandelt, dit lesje zult meenemen.

Plan B treedt nu in werking. Het is nog bijzonder vaag. De reconversiegroep moet vanaf nul opnieuw beginnen – dat is een modewoord geworden in de politieke wereld. De enige concrete kandidaat die nu opduikt is Geely. Er zijn wat vage toezeggingen gedaan tijdens een lichte lunch met de minister van Handel van China, maar vet is het nog niet. Ik hoop dat we snel heel wat concreter kunnen worden. Niet alleen in Limburg of in Gent leven we met een sterke automobielsector, maar ook in Antwerpen hadden we een traditie die we misschien kunnen voortzetten.

Om dat mee te ondersteunen, kondig ik een actualiteitsmotie aan.

De heer Filip Watteuw: Voorzitter, als ik iets heb geleerd vandaag, is het dat een multinational als GM zich weinig gelegen laat aan een regio of aan werknemers. Het was treffend hoe de minister-president een beeld schetste over GM dat na 80 jaar door de achterdeur verdween. Dat gebeurde wel op een moment dat zij hadden bepaald.

Een van de opgaven van het Groenboek Nieuw Industrieel Beleid en de discussie die erop volgt, zal erin bestaan om na te gaan hoe we onze afhankelijkheid van multinationals kunnen verminderen. Onze economie is gebaseerd op bedrijven die hier zijn verankerd en die ervoor kiezen om hier te produceren.

We gaan dit debat mee aan en zullen niet nalaten om ook de vergroening van de economie en de industrie, een aspect dat niet sterk aanwezig is in het groenboek, mee aan te kaarten. Ik geef een voorbeeld. U zegt op een bepaald moment dat de automobiellindustrie een mobiliteitsindustrie moet worden. Dat is mooi gezegd en is ook terecht. Maar dat is gemakkelijk gezegd en moeilijk om te concretiseren. We moeten daar in het licht van het debat over het groenboek concreter over worden.

De heer Robrecht Bothuyn: De minister-president heeft mooi aangetoond welke route we intussen hebben afgelegd en welke we nog moeten afleggen. Het NIB krijgt hiermee een concrete kans op het terrein om concreet vorm te krijgen. Wij kunnen dat alleen maar ondersteunen. Wij kondigen vanuit de meerderheid dan ook een actualiteitsmotie aan.

De heer Ivan Sabbe: Om ons betoog te ondersteunen en de minister-president te volgen in de stappen die hij nu gaat zetten, kondigen wij een actualiteitsmotie aan.

De heer Dirk Van Mechelen: De minister-president heeft het daarnet gehad over bedrijven die goed of slecht worden geleid. Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat Opel Antwerpen altijd over uitstekende ceo's heeft kunnen beschikken. Mensen als de heer Geysen en de heer Wiels hebben voor de fabriek gevochten.

In 2001, de tijd van het Olympiaplan, moest GM al eens herstructureren. We zijn toen overgegaan tot een strategische investering in een zeer performante pletinstallatie die het mogelijk maakte onderdelen voor verschillende fabrieken van Opel te persen. De minister-president wil de aankoop van de gronden en van de fabriek vanuit het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen sturen. We moeten echter ook kijken naar de uitrusting die in de fabriek aanwezig is. Het Vlaamse Gewest heeft hier, onder de noemer van de opleidingssteun, destijds honderden miljoenen euro in geïnvesteerd.

De minister-president wil voor een nieuw industrieel project gaan. Dit lijkt ons de enige mogelijkheid. Ik wil er echter op wijzen dat ons innovatielandschap, naast het Interuniversitair Micro-Elektronicacentrum (IMEC), het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) ook nog een klein broertje telt. We hebben namelijk in de schaduw van Sidmar in Gent een staalonderzoekscentrum, het Onderzoekscentrum voor de Aanwending van Staal, opgezet. Ik weet dat OCAS momenteel een aantal zeer interessante projecten ontwikkelt. We zouden dan ook eens moeten kijken of er geen mogelijke applicaties in verband met een nieuwe industriële activiteit in Antwerpen zijn.

Minister-president Kris Peeters: Ik onderschrijf de woorden van de heer Van Mechelen. Ik heb me niet over het lokaal management van Opel Antwerpen uitgesproken. De mensen die hij heeft vermeld, hebben, samen met ons, voor de toekomst van het bedrijf gevochten. Mijn woorden waren vooral bedoeld voor de mensen van GM Europa en in Detroit. Ondertussen is bij GM het besef gegroeid dat het bedrijf niet goed bezig was en zijn daar al heel wat vervangingen doorgevoerd.

We zullen zeker rekening houden met zijn suggestie in verband met OCAS en met alle andere ideeën die hier naar voren zijn gebracht.

Mijnheer Watteeuw, we zullen hier zeker nog verder over dit groenboek discussiëren. Als we het over multinationale ondernemingen hebben, willen we 'lead plants', zoals dat in het Engels wordt genoemd, hier verankeren. We moeten ervoor zorgen dat de vestigingen van multinationale ondernemingen zich hier door hun verbinding en hun relaties met onderzoekscentra, universiteiten en infrastructuur verankeren. Er zijn in Antwerpen overigens

goede voorbeelden te vinden. Zo maken, bijvoorbeeld, een aantal Duitse multinationals dit in Vlaanderen zeer actief waar. Ik meld dit maar even om duidelijk te maken dat we hierover hebben nagedacht. We zullen hier in het licht van het groenboek verder aan werken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

Actualiteitsmoties

De voorzitter: Door de heren Penris, Dewinter, Wienen, Deckmyn, Janssens en Creyelman werd tot besluit van dit actualiteitsdebat een actualiteitsmotie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Door de heren Bothuyne, Van den Heuvel, Laurys en Diependaele, mevrouw Stevens, de heer Van Malderen en mevrouw Turan, door de heer Watteeuw, door de heren Sabbe, Vereeck, Verstrepen en Reekmans en door de dames Ceysens en Peeters en de heer Gatz werden tot besluit van dit actualiteitsdebat actualiteitsmoties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk om 16.50 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

- *De vergadering wordt geschorst om 16.21 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 16.32 uur.*

■

ACTUALITEITSDEBAT over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties

De voorzitter: Dames en heren, het debat is geopend.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, collega's, na de harde sector is het de beurt aan de zachte sector, hoewel de misbruiken ook vrij hard kunnen zijn als ze zich voordoen in de zachte sector.

Collega's, het is niet de bedoeling om hier een tegensprekelijk debat te organiseren. Daarvoor is dit onderwerp te gevoelig. Ik wil wel dat we ons een beetje beraden over wat de opdracht en de taak van Vlaanderen kan zijn als het gaat over seksueel misbruik van mensen binnen de kerk of binnen andere gezagsrelaties.

Collega's, laat mij bij voorbaat zeggen: ik denk dat wij allemaal, elk op zijn manier, verantwoordelijk zijn voor wat zich jarenlang in de kerk heeft afgespeeld. Iedereen wist dat geestelijken kinderen seksueel benaderden en soms ook misbruikten. Allicht kent u het boek van Vic De Donder 'Kom eens op mijn kamer'. Toen het verscheen, was er geggiffel alom. Iedereen wist wel een beetje waarover het ging. Collega's, niemand – niet het gerecht, niet de politiek, niet de media en al zeker niet de kerk – heeft die klachten ooit serieus genomen. Lange tijd konden wij leven met de idee dat dat er nu eenmaal bijhoorde, dat priesters ook wel eens zondig kunnen zijn en dat je dan maar vergiffenis moet vragen en alles moet toedekken.

Het belang van de commissie-Adriaenssens en van haar verslag kan dan ook niet worden overschat. De werkzaamheden van die commissie en het rapport dat zij publiceerde, hebben ons een collectief geweten geschopt. Eindelijk krijgt het slachtoffer een stem in dit debat. De collectieve verontwaardiging die er is gerezen na het rapport van professor Adriaenssens is wat mij betreft dan ook een soort van collectieve schuldbekentenis.

Op het moment dat Roger Vangheluwe zijn seksueel misbruik bekende en tot ontslag werd gedwongen, werd de jarenlange laksheid plots omgezet in een overdreven daadkracht. Ik zet de gebeurtenissen van de laatste maanden kort op een rijtje.

Op 24 juni liet de Brusselse onderzoeksrechter De Troy alle dossiers van de commissie-Adriaenssens in beslag nemen. Hij doorkruiste daarmee de circulaire en de afspraak met het parket-generaal dat de commissie-Adriaenssens 'op eigen verantwoordelijkheid' zou voortwerken en dat het federaal parket hoe dan ook de draaischijf zou zijn voor de eventuele vervolging van verdachten. De verontwaardiging omdat al die dossiers in beslag waren genomen, was dan ook groot.

Wat volgde, was een vaudeville met als resultaat dat de in beslag genomen commissiedossiers moesten worden teruggegeven. Maar de commissie bestond op dat moment niet meer, aan wie moesten de dossiers dus worden teruggegeven? Alle erop gebaseerde onderzoeksdaeden werden nietig verklaard. Als het de bedoeling was om recht te laten geschieden, dan was dit alvast niet de juiste weg! De betrokken slachtoffers bleven volledig in de kou staan.

De commissie-Adriaenssens werd ondertussen ontbonden. Hier komt de Vlaamse overheid op het terrein, want onze minister van Welzijn nam het initiatief om de slachtoffers een alternatief aan te bieden door bij de caw's meldpunten voor seksueel misbruik op te richten. Op 13 september lieten de caw's weten dat ze al zestig slachtoffers hadden opgevangen van wie er dertig zich nog nooit elders hadden gemeld. Ondertussen debatteren aan de overkant Kamer en Senaat over het al dan niet oprichten van een onderzoekscommissie, hebben de bisschoppen een ietwat wollige commissie aangekondigd voor erkenning, heling, herstel en verzoening, en hebben een aantal slachtoffers, verenigd in de Werkgroep Mensenrechten in de Kerk, gepleit voor de oprichting van een waarheidscommissie.

Als u het mij vraagt, vind ik dat we bijzonder slordig omgaan met dit toch zeer gevoelige dossier. De slachtoffers van seksueel misbruik stonden jarenlang in de kou en dreigen nu door de bomen het bos niet meer te zien. Waar kunnen ze in godsnaam terecht als ze hulp nodig hebben? Waar moeten ze aankloppen als ze een klacht willen indienen? Waar kunnen ze aankloppen om een klacht te laten registreren? Er rijzen veel vragen. Ik wil vandaag enkele vragen naar voren schuiven.

Hoe kunnen we na al die jaren doofpot de slachtoffers erkennen in hun rechten, in hun ellende? Hoe kunnen we wonden nog helen? Hoe kunnen we als samenleving een mea culpa slaan en herstellen wat fout is gelopen?

Hoe kunnen we vandaag daders van seksueel geweld nog straffen? Moet die verjaringstermijn van 10 jaar niet worden verlengd? Moet Justitie assertiever optreden en op die manier een duidelijk signaal geven? Hoe kunnen we seksueel geweld in de kerk en in andere vormen van morele machtsrelaties voorkomen?

De jongste dagen heb ik heel veel leden horen zeggen dat dit een federaal dossier is, dat het hier niet thuishoort, dat we hier herkauwen wat federaal al is besproken. Van de vragen die ik heb gesteld, is de vraag naar de bestraffing een vraag die federaal rijst. Daar moeten we ons hier niet over uitspreken, maar wel over de overige vragen.

De commissie-Adriaenssens wou eigenlijk voor een deel een antwoord zijn op de eerste reeks vragen die ik heb gesteld. Ze wou de slachtoffers hun verhaal laten doen, herstel mogelijk maken en dan een publiek rapport schrijven, met aanbevelingen. Merkwaardig is dat die

omschrijving ook datgene benadert dat we moeten verstaan onder een waarheidscommissie: een commissie die niet de individuele schuldvraag tot doel heeft, maar vooral de erkenning beoogt van het onrecht dat slachtoffers werd aangedaan, een maatschappelijk mea culpa wil slaan en de morele afwijzing van bepaalde praktijken duidelijk wil stellen.

Ik kan u ter zake het boek van Luc Huyse aanraden. Die heeft een verhelderend werk geschreven over de hele praktijk van waarheidscommissies en heeft duidelijk gemaakt dat we op die manier een collectief traumatisch verleden kunnen verwerken. Voor wie geïnteresseerd is, de titel van het boek is 'Alles gaat voorbij, behalve het verleden'. De commissie-Adriaenssens beantwoordde volgens het werk van Huyse aan drie van de vier voorwaarden waaraan een waarheidscommissie moet voldoen. Ze voldeed niet aan de voorwaarde dat een waarheidscommissie alleen goed kan functioneren als ze ook een publiek mandaat van de overheid heeft. De goede intenties van de commissie konden helaas niet beletten dat ze maatschappelijk niet als een onafhankelijke instantie werd ervaren. Zoals gezegd, heeft onze minister van Welzijn, minister Vandeurzen, na de opheffing van de commissie-Adriaenssens de caw's de rol gegeven om die taak voor een deel over te nemen. In principe kan dit: het is de opdracht van de hulpverlening om het verhaal van slachtoffers of daders te horen, herstel mogelijk te maken en maatschappelijk te rapporteren. De vraag blijft echter ook hier of die caw's een publiek mandaat van de overheid hebben om dat werk tot een goed einde te brengen.

Minister, daarom richt ik me tot u. U hebt die opdracht gegeven aan de caw's. Kunnen zij de opvolger zijn van de commissie-Adriaenssens?

De voorzitter: De heer Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Vogels, laten we het debat eenvoudig houden en een hopeloze begripsverwarring vermijden. Ik heb nooit aan de caw's de opdracht gegeven om de rol van waarheidscommissie op zich te nemen. Dat is uiteraard niet het geval.

Ik begrijp de link niet tussen wat een waarheidscommissie maatschappelijk kan zijn en de rol van de caw's. Die caw's zijn een aanknopingspunt. Ze hebben een onthaalfunctie voor diegenen die een oriëntatie willen, die willen weten waar ze heen kunnen met hun verhaal. Dat is iets totaal anders.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat is precies het doel van mijn vragen: maak eens duidelijk welke opdracht die caw's hebben. Moeten ze alleen maar luisteren? Moeten ze dossiers doorgeven aan het gerecht en op welk moment? Moeten ze maatschappelijk rapporteren? Wat is precies uw bedoeling geweest toen u na de opheffing van de commissie-Adriaenssens die caw's de opdracht hebt gegeven die taak over te nemen? De bedoeling van dit debat is dit helder krijgen. Of we dit nu een waarheidscommissie noemen of niet, de functie van een waarheidspositie is positief, en ik nodig u uit om ook vanuit de Vlaamse invalshoek te reflecteren over de vraag of we dat niet zouden kunnen invullen. Ik denk dat dit binnen het bestek van onze bevoegdheden ligt.

Maar wat meer is, dat is dat de commissie-Adriaenssens balanceerde op de scheiding tussen Welzijn en Justitie. Er werd aan de commissie verweten dat ze in de plaats trad van Justitie door zelf te oordelen welke dossiers ze doorgaf aan het gerecht.

Ik heb al gezegd dat er voor de commissie-Adriaenssens nog een protocol bestond, een soort afspraak met het parket-generaal over de precieze opdrachten van de een en van de ander. Voor zover ik weet, is er voor de caw's geen protocol overeengekomen. Welke garantie kunt u geven aan slachtoffers en hulpverleners dat de zestig dossiers die daar nu liggen morgen niet in beslag worden genomen door de rechtbank? Minister, als mensen geen vertrouwen meer hebben en steeds moeten vrezen dat het gerecht zal binnenvallen, realiseren we het omgekeerde van wat we willen bereiken. Dan organiseren we opnieuw de doofpotten in gezinnen en instituten.

In uw persmededeling van 10 september gaf u eigenlijk reeds toe dat u geen zekerheid hebt of geen garantie kunt geven, noch aan slachtoffers, noch aan hulpverleners, wat betreft een eventuele tussenkomst van Justitie. U kondigde een colloquium aan samen met uw collega van Justitie, minister De Clerck. Lerend uit de gebeurtenissen van de afgelopen maanden wilt u schaven aan de verhouding tussen hulpverlening en Justitie. De uitgangsvraag voor het colloquium is “of het beroepsgeheim een beletsel is in de samenwerking tussen Welzijn en Justitie”. Dit is op zijn minst tendentieus te noemen en vertrekt van de visie van de jurist: kan het beroepsgeheim de jurist hinderen?

Ik word bang als ik parketwoordvoerders hoor zeggen dat men zich niet druk moet maken over dossiers die tegen de wil in van slachtoffers in beslag worden genomen. “Dat is dan maar zo.” Als we die toer op gaan, zijn we de relatie tussen Justitie en Welzijn zwaar op de helling aan het zetten. Ik hoop dat in dit debat de welzijnswerker in u zal primeren op de jurist en dat de welzijnslogica evenwaardig zal zijn aan de wettelijke logica.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Vogels, ik begin een onbehaaglijk gevoel te krijgen, hoewel u een boeiende start maakte.

Als minister van Welzijn heb ik onmiddellijk een knipperlicht laten branden toen het grote initiatief vanuit de onderzoekrechter gestart was. Ik heb namens de welzijnswerkers en namens de hulpverleners, en overigens na overleg met de sector, gezegd dat ik als minister van Welzijn bijzonder bezorgd was over de manier waarop deze actie de relatie tussen de welzijnswerkers en het gerecht dreigde te verstoren. Die relatie vertrekt natuurlijk vanuit de eigen verantwoordelijkheid, maar moet toch gebaseerd zijn op een model waarin men elkaar respecteert in de eigen missie.

Ik heb daar absoluut niet gesproken als een pseudominister van Justitie die de belangen van Justitie wilde behartigen. Ik heb juist het tegenovergestelde gedaan! Ik heb juist gesproken vanuit de sector. Daar heerste grote onrust over de manier waarop het was verlopen. Bovendien heb ik dan later moeten vaststellen, en dat is de chronologie van de zaken, dat Justitie zelf het initiatief van de onderzoeksrechter heeft gecorrigeerd en het proportionaliteitsbeginsel heeft toegepast in de kamer van inbeschuldigingstelling. Ik begrijp niet dat u kunt suggereren dat ik niet resoluut gekozen heb voor de unieke vertrouwenspositie van de welzijnswerkers!

Mevrouw Mieke Vogels: Dat heb ik niet gezegd, minister. Maar het is onvoldoende om een knipperlicht te laten branden. Zo blijkt uit het verhaal van de commissie-Adriaenssens.

Aan de ene kant laat u een knipperlicht branden op het moment dat Justitie in het kader van de operatie Kelk eigenlijk het hele protocol tussen het welzijns- en justitieaspect van de commissie-Adriaenssens opblaast. Tegelijk neemt u zelfs het initiatief om iets op te starten waar slachtoffers van seksueel geweld terechtkunnen zonder dat u hen kan garanderen – er is zelfs geen protocol – dat Justitie morgen niet opnieuw zal binnenvallen om dossiers in beslag te nemen. Dat is geen verwijt aan u. Het is gewoon een grote bezorgdheid.

Ik ben ook zeer bezorgd over de evolutie die bij Justitie aan de gang is en tot op vandaag heel grote bezorgdheid ontketent binnen de welzijnssector. Men vreest dat steeds meer welzijnswerkers verplicht zullen zijn om informatie waarover ze beschikken door te geven aan Justitie.

Het ging zelfs zo ver dat Glenn Audenaert in De Morgen verklaarde dat in een wettelijke logica, degene die ervoor zorgt dat de dader buiten de klauwen van het gerecht blijft, medeplichtig is aan wat de dader heeft gedaan. Het ging dan over hulpverlening. Minister, dit maakt niet alleen mij bezorgd, maar de hele welzijnssector. Dat maakt ook en vooral de slachtoffers van seksueel misbruik opnieuw zeer kwetsbaar. Dat is de insteek in dit debat. De vraag is wat Vlaanderen die mensen kan bieden en garanderen.

Minister Jo Vandeurzen: Dat vind ik een zeer waardevolle vraag. Maar ik hoop toch dat we in het debat kunnen vertrekken vanuit een aantal juiste evaluaties over ieders verantwoordelijkheid. Als de minister van Justitie met de procureurs-generaal akkoord gaat, dan kan hij dat doen omdat hij gezag uitoefent over het college van procureurs-generaal en daarover ook een aantal afspraken kan maken.

Wat er is gebeurd, is dat een onderzoeksrechter, die als rechter een autonome beslissing neemt, een onderzoeksmaatregel heeft bevolen. Als u voorstelt om in een systeem terecht te komen waarbij we onderzoeksrechters kunnen verbieden die onderzoeksdadens te stellen, dan moet u dat in het federale parlement aan de orde stellen bij de hervorming van Justitie. Vanuit onze invalshoek – en ik hoop toch dat die erin bestaat te kijken hoe slachtoffers zorg en hulp kunnen krijgen, waarbij ze kunnen rekenen op een vertrouwensvolle relatie met de hulpverlener – moeten we kijken hoe we dat kunnen opbouwen vanuit de realiteit van de werking van Justitie. Als ik op dat moment gezegd zou hebben dat we naar een verbod voor Justitie moeten gaan om dossiers in beslag te nemen, zou iedereen vinden dat ik bezig ben om Justitie te belemmeren in haar activiteiten.

U weet zeer goed dat er doorheen de jaren tussen hulpverleners in Vlaanderen en Justitie – het openbaar ministerie en de onderzoeksrechters – in de feiten een relatief goed evenwicht was gevonden. U hebt er bij momenten zelf een goede bijdrage aan geleverd. Er kan wel degelijk in beslag worden genomen in individuele zaken. De vertegenwoordiger van de Orde van Geneesheren wordt daar dan eventueel bijgeroepen. Er bestaan zelfs richtlijnen, die niet zijn uitgevonden naar aanleiding van deze situatie, over hoe hulpverleners zich in die situatie moeten gedragen. Alleen was het enorm vervelende van de situatie dat niet één dossier in beslag werd genomen. Professor Adriaenssens heeft gisteren in de Kamercommissie voor de Justitie verklaard dat hij bij de start natuurlijk weet had van de verantwoordelijkheid zoals de wet die voorschrijft en dat men dat nooit kan uitsluiten. Dat was trouwens wat ze in een protocol bekeken hadden. Alleen had niemand kunnen veronderstellen dat die onderzoeksrechter, gebruik makend van zijn wettelijke bevoegdheden, zo'n phishingactiviteit zou opzetten. En dat was natuurlijk het probleem.

Later heeft de kamer van inbeschuldigingstelling gezegd dat dat niet in verhouding was met het proportionaliteitsbeginsel. Ik heb de voorzitter van de vereniging van onderzoeksrechters ook horen zeggen dat geleerd moet worden uit wat in het arrest staat. Maar als u nu doet of het juridisch mogelijk is om een situatie te creëren waarbij het de onderzoeksrechter verboden wordt om ook nog maar een dossier in beslag te nemen, dan stel ik voor dat u dat in het federale parlement vertelt. Maar dat is een novum. Ik heb niemand, ook professor Adriaenssens niet, horen pleiten voor dit soort juridische constructies.

Mevrouw Mieke Vogels: U hebt me daar ook niet voor horen pleiten. Het enige dat ik heb gezegd, is dat het precaire evenwicht, waar ik inderdaad aan heb meegewerkt, nu op de helling dreigt te staan. U geeft dat trouwens zelf toe. U zegt dat u samen met minister De Clerck een colloquium zult organiseren om dat evenwicht opnieuw wat bij te schaven. Het enige dat ik hier zeg, is dat als ik bepaalde onderzoeksrechters of mensen van Justitie hoor, ik bang ben dat dat precaire evenwicht verbroken is, met alle gevolgen van dien voor de mensen in de hulpverlening en ook, en vooral, voor de slachtoffers.

En dan, minister, is de vraag of u de kar niet voor het paard hebt gespannen. Waarom niet eerst zorgen voor die verfijning en het evenwicht opnieuw herstellen in plaats van zeer snel aan de centra voor algemeen welzijn een opdracht te geven om ook een initiatief te nemen?

Gebruik makend van mijn rol als gemeenschapssenator heb ik trouwens vorige week de minister van Justitie, de heer De Clerck, kunnen ondervragen. Hij is vragende partij om op dit moment alle dossiers van seksueel misbruik te centraliseren bij het parket-generaal. De dossiers die hier via het Vlaamse kanaal komen, zullen niet bij het parket-generaal terechtkomen. En dan blijft het zo dat er een aparte behandeling is voor die 60 dossiers,

waarvan het onduidelijk is wat het statuut is, waar de hulpverlening ermee naartoe wil en wat de rechten zijn van het slachtoffer.

Ik wil eindigen met mijn vraag, minister, en dat is de kern van dit debat. De slachtoffers van seksueel misbruik stonden jarenlang in de kou. Mijn vraag is nu: waar kunnen ze terecht op een veilige manier als ze hulp nodig hebben? Waar kunnen ze terecht als ze een aanklacht willen indienen? Schep alstublieft duidelijkheid. Trek de lijnen helder en zeg heel duidelijk wat de opdracht is die u hebt gegeven aan de caw's in dit verband. (*Applaus bij Groen!*)

Minister Jo Vandeurzen: Op de laatste pertinente vraag zal ik straks mijn inzichten voorleggen. We kunnen uiteraard van mening verschillen.

Ik zal u in alle eerlijkheid zeggen dat ik u helemaal niet begrijp. Ik word plots geconfronteerd met het feit dat een onderzoeksrechter een massa dossiers in beslag neemt. Er staan een aantal slachtoffers met een hoop vragen. Die actie provoceert bij een aantal mensen ook nieuwe vragen, mensen die zich zelfs nog niet hadden gemeld bij de commissie-Adriaenssens. Volgens mij is dan het eerste wat we moeten doen is die mensen een plek te geven waar ze met hun vragen en bezorgdheden terecht kunnen.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik een dergelijke reactie nu voor het eerst hoor. Ik heb onmiddellijk een initiatief genomen door aan de mensen te zeggen: u kunt nu ergens terecht, er zitten een aantal professionelen die u een kader kunnen geven en het probleem juridisch kunnen proberen te duiden en eventueel doorverwijzen naar adequate hulpverlening. Het was geen kwestie om daar nog eens een half jaar lang colloquia over te houden. Het was een kwestie om te handelen op het moment dat mensen in opperste paniek een scenario voor zich zagen wat er zou gebeuren met een vraag die zij hadden gelegd bij de commissie-Adriaenssens. Ik heb dat gedaan precies om die mensen een kanaal te geven om een beeld van de toestand te krijgen en te weten waar ze terecht konden. Eerlijk gezegd heb ik alleen maar dank gekregen dat we dat zo snel mogelijk hebben gedaan. Dat was natuurlijk geen perfect initiatief, maar het was wel snel omdat het nodig was, gelet op de paniek die aan het ontstaan was.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mevrouw Vogels, ik blijf toch ook op mijn honger. Wat had de minister op dat moment meer kunnen doen? U stelt zijn optreden in vraag, maar u suggereert geen enkel alternatief, dat er volgens mij binnen het enge juridische kader ook niet was.

Mevrouw Mieke Vogels: De vraag is of dit een alternatief was. Misschien op het eerste moment wel. Er was paniek en men geeft een paniecreactie. Nu liggen die zestig dossiers daar. Ondertussen zijn het er misschien meer, ik weet het niet. De vraag is: wat is het statuut van die dossiers? Wat gaat er verder met die slachtoffers gebeuren? Wat kunnen die nog verwachten? Wat is hun toekomst?

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Vogels, wat is de situatie van al die dossiers die op dit moment in vertrouwenscentra aanwezig zijn? Wat is de situatie van al die mensen die met zorgvragen bij een of andere hulpverlener zijn gekomen en waar er mogelijkerwijze sprake kan zijn van een strafrechtelijke kwalificatie van die feiten? U doet alsof er nu een situatie ontstaat die nog nergens heeft bestaan. In al onze vertrouwenscentra waar ook dossiers zijn waarin kinderen zijn betrokken, is er misschien ook sprake van een mogelijk misdrijf.

Tot voor deze enorme actie van de onderzoeksrechter was de situatie zo dat wanneer de onderzoeksrechter een dossier in beslag zou willen nemen, er een procedure bestond die men feitelijk met elkaar had afgesproken en waarbij men niet zou beginnen met collectief dossiers in beslag te nemen. Dat is tot op heden de manier geweest waarin heel de hulpverlening in Vlaanderen heeft gefunctioneerd en nog wil functioneren. Er is geen enkele hulpverlener die zegt dat hij niet wil meewerken met Justitie, maar iedereen vraagt het grootst mogelijke respect voor het beroepsgeheim en de vertrouwensrelatie. De status van een dossier daar, is

niet anders dan de status van een dossier dat al jarenlang ergens in het hulpverleningscircuit aanwezig is.

Ik begrijp niet dat u die situatie problematiseert, terwijl het een situatie is die wij in de vertrouwenscentra elke dag meemaken. Wat wel zeer verontrustend is – en daarom wil ik ook aan de alarmbel trekken –, is dat door een onderzoeksrechter geen onderzoeksdaad is gesteld maar een collectieve inbeslagname is georganiseerd, waardoor hij de bestaande modus vivendi in gevaar heeft gebracht. Daar heeft de kamer van inbeschuldigingstelling op gereageerd. Ik geef toe met u dat ik nog niet gerustgesteld ben. Het probleem is daarmee niet van de tafel.

Is dit uw suggestie: men kan geen hulpvraag meer stellen in Vlaanderen waar mogelijkwijze een strafbaar feit in betrokken is, tenzij de minister van Welzijn kan zeggen dat het gebeurt in een context waarbij men weet dat de onderzoeksrechter er nooit in zal tussenkomen? U weet toch dat dat de regels van het spel en van Justitie niet zijn!

Mevrouw Vera Jans: Ik wil onder de aandacht brengen dat de caw's door de minister belast zijn geweest met die opdracht. Ze hebben altijd al in hun takenpakket gehad dat ze hulp verlenen aan slachtoffers en daders van ongewenst seksueel gedrag. Het lijkt heel logisch om die partner in ons welzijnsveld te betrekken als we daar vragen over hebben. Ik zou niet weten waar men elders terecht kan met een dergelijke vraag. Het zat al in hun takenpakket, ze hadden al de expertise en ervaring.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Mevrouw Vogels, het verwondert me dat u in de richting van de caw's kijkt. Toevallig had ik gisteren contact met de federatie van de caw's. Van juni tot nu zijn er 120 dossiers geopend bij het caw over dit misbruik, en niet alleen binnen de kerk. Er bestonden al 40 dossiers bij de commissie-Adriaenssens, 80 zijn nieuw. Van die 80 zijn er 20 dossiers die naar de tweede lijn moeten voor therapie. Het caw zegt dat die operatie heel goed is verlopen en dat de minister het juiste initiatief heeft genomen om alle slachtoffers die nood hadden aan therapie, te kunnen opvolgen en te kunnen doorsturen naar de tweede lijn.

Mevrouw Mieke Vogels: De minister is groot genoeg om zichzelf te verdedigen. Mevrouw Jans en mevrouw Coppé, u trapt open deuren in. Mij, en ook het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, gaat het om de vrees dat het precaire evenwicht tussen Welzijn en Justitie met die collectieve actie door de onderzoeksrechter dreigt te worden verstoord.

Minister, het gaat hier niet zomaar om dossiers die je kunt bekijken als dossiers die op dit moment bij de vertrouwenscentra kindermishandeling liggen. De dossiers zweven op dit moment. Ze zijn teruggegeven aan de commissie, maar die bestaat niet meer. In Vlaanderen hebben ze een ander statuut. We kunnen er niet naast om die te bekijken als een geheel. Ik verzoek u om af te spreken met de federale minister zodat er een gelijke behandeling komt van de dossiers die vanuit de commissie-Adriaenssens ergens naartoe zijn gestuurd, en de dossiers die op het Vlaamse niveau rusten. Als we dat niet doen, gaan we problemen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, minister, collega's, in de afgelopen weken en maanden is naar aanleiding van de bekentenissen van de bisschop Roger Vangheluwe over het door hem gepleegde misbruik, de in beslag genomen dossiers van de commissie-Adriaenssens, de Operatie Kelk en uiteindelijk het rapport van de commissie-Adriaenssens, de omvang van het seksueel misbruik in de kerk duidelijk geworden. Het is de grote verdienste van de commissie-Adriaenssens dat ze er in haar eindrapport voor het eerst in geslaagd is een globaal beeld te scheppen van de omvang van het probleem van seksueel misbruik in de kerk.

Het rapport verhaalt een gruwelijke en weerzinwekkende werkelijkheid die alle betrokkenen moet wakker schudden en voor hun verantwoordelijkheid plaatst. De analyse is pijnlijk: de

aangerichte schade bij de slachtoffers is enorm. Mensen die nu veertig, vijftig jaar zijn, zijn nog altijd zwaar getekend door dit misbruik. Het misbruik in de kerk is veel groter dan iemand ooit had durven denken. De bekentenissen hebben gewerkt als een katalysator. Velen die jarenlang het misbruik voor zich hebben gehouden, hebben nu de moed gevonden dit kenbaar te maken.

De kerk heeft zich schuldig gemaakt aan schuldig verzuim. Ze heeft haar verantwoordelijkheid niet genomen. Ze heeft het misbruik wetens en willens getolereerd. In plaats van het misdrijf te melden aan Justitie heeft ze daders verschoven van de ene plaats delict naar de andere en heeft zo toegelaten dat meer slachtoffers werden gemaakt.

Collega's, ook de maatschappij heeft gefaald. Een zeer pijnlijke conclusie van het rapport-Adriaenssens is dat in heel veel gevallen van seksueel misbruik de omgeving van de misbruikte kinderen zoals ouders, verantwoordelijken in de kerk en de scholen, doelbewust het verhaal van de kinderen naast zich heeft neergelegd uit een misplaatst geloof in de onfeilbaarheid van de kerk.

Sinds enkele maanden en weken is iedereen wakker geworden. Waar vroeger slachtoffers met moeite met hun klachten ergens terecht konden, zien we nu tal van meldpunten. Ook Vlaanderen heeft gereageerd. Minister Vandeuren heeft een nieuw hulpnummer voor slachtoffers van seksueel misbruik in de kerk gelanceerd. Hij gaf deze opdracht aan de centra voor algemeen welzijnswerk. Een maand geleden meldden de caw's dat zich al zestig slachtoffers hadden aangemeld, waarvan dertig slachtoffers die hun verhaal nog niet hadden gedaan bij andere instanties. Intussen zijn het er ongetwijfeld al meer. De kerk op zijn beurt kondigt de oprichting aan van een opvolger van de commissie-Adriaenssens. Deze beide initiatieven staan natuurlijk naast de mogelijkheid voor slachtoffers om dit misbruik te melden bij Justitie.

Ik wil mijn appreciatie uitdrukken voor het Vlaams initiatief. Vlaanderen neemt terecht initiatief inzake zorg en hulpverlening van de slachtoffers van seksueel misbruik in de kerk. Dit is een opdracht die we als gemeenschap binnen onze bevoegdheid van Welzijn kunnen en moeten nemen. Maar we kunnen tegelijkertijd ook niet naast de vaststelling dat er nu plots heel veel initiatieven ontstaan waar slachtoffers terechtkunnen. En daardoor ontstaan ook massaal veel vragen. Ziet het slachtoffer nog de bomen door het bos?

Ik kan me inbeelden dat het slachtoffer zich nu afvraagt waar hij zich best kan aanmelden. Ik kan mij ook inbeelden dat eerstelijnsgezondheidswerkers en eerstelijnswelzijnswerkers die geconfronteerd worden met een melding, zich diezelfde vraag stellen. De vraag is dan ook of het departement Welzijn voldoende heeft gecommuniceerd over het bestaan van dit meldpunt met de eerstelijnsgezondheidswerkers zoals huisartsen.

Huisartsen zijn vaak de eersten die door de patiënt gecontacteerd worden als de betrokkene onder ogen ziet dat zorg en hulp nodig zijn. Een doelgerichte informatiestroom naar deze gezondheidswerkers maakt het voor hen mogelijk om mensen toe te leiden naar het hulpnummer en de hulpverlening van het caw. Is er bij de oprichting van het meldnummer bij het caw ook overleg geweest met bijvoorbeeld Justitie? Zal Justitie de Vlaamse slachtoffers van seksueel misbruik wijzen op de mogelijkheid van hulp en begeleiding door een caw? En wat met de vele slachtoffers die zich gemeld hebben bij de commissie-Adriaenssens en zich nu ook in de kou voelen staan? Moeten zij ook niet het aanbod van hulpverlening en begeleiding krijgen?

Het caw is een eerstelijnswelzijnsorganisatie en is dus geschikt als eerste contact voor het slachtoffer. Het caw heeft ook expertise in huis om die intake te doen en om hulp en begeleiding te verlenen aan slachtoffers van seksueel misbruik.

Als ik het goed begrepen heb, zijn er geen bijkomende middelen uitgetrokken voor deze opdracht. Dat hoeft geen probleem te zijn indien het gaat om een beperkt aantal dossiers. Maar sinds enkele weken is ook het taboe van het misbruik in de internaten doorbroken en

mag verwacht worden dat ook heel wat slachtoffers van misbruik in internaten zich zullen aanmelden. De vraag is of caw's zonder bijkomende middelen een aanzienlijke toename van vragen voor hulpverlening aankunnen. Deze vraag is des te pertinentier als we weten dat de caw's ongelijk verspreid zijn over Vlaanderen en niet alle caw's over de nodige expertise beschikken om in deze zaken hulp te verlenen. De hulp en de dienstverlening zullen dan moeten worden geconcentreerd bij enkele caw's.

Het is essentieel dat de Vlaamse overheid het aanbod dat ze doet aan deze slachtoffers ook kan waarmaken.

We kunnen het niet maken dat slachtoffers die zo lang het misbruik voor zich gehouden hebben, nu in de kou zouden blijven staan omwille van capaciteitsgebrek nu ze eindelijk de stap hebben gezet om hulp te zoeken. Ze mogen in geen enkel geval op een wachtlijst komen te staan. In de Kamercommissie voor de Justitie heeft professor Adriaenssens dat gisteren trouwens ook sterk benadrukt.

Een caw dat ziet dat de problematiek haar expertise overschrijdt, zal doorverwijzen naar centra voor geestelijke gezondheidszorg, maar ook naar psychiaters of psychotherapeuten. Zijn daarover concrete afspraken gemaakt? Centra voor geestelijke gezondheidszorg kennen wachtlijsten, zoals de meeste welzijnssectoren in Vlaanderen, en in sommige regio's zijn die wachtlijsten toch wel groot. Zijn er afspraken gemaakt voor een prioritaire behandeling van deze slachtoffers? Ook hier onze bezorgdheid om slachtoffers uiteindelijk niet in de kou te laten staan wegens wachtlijsten.

Bijkomend is er nog het probleem dat slachtoffers vaak, omwille van die wachtlijsten bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg, worden doorverwezen naar psychiaters of psychotherapeuten. We moeten er ons wel bewust van zijn dat hulpverlening door die laatste groep – de psychotherapeuten – vandaag volledig op kosten van de slachtoffers is. Er is geen tussenkomst van de overheid, niet van het RIZIV en ook niet van de Vlaamse overheid. Besef dat niet iedereen die kost kan dragen. Men is niet geholpen met één sessie bij een psychotherapeut.

Een niet onbelangrijke vraag is hoe de caw's zich in deze zaak verhouden tot justitie. Kindermisbruik is een misdrijf. In principe is elke Belg gehouden een misdrijf te melden. Werden aan de caw's duidelijke richtlijnen gegeven hoe zij moeten omgaan met dit misdrijf? Moeten zij elk misdrijf aangeven bij justitie? Ook als het slachtoffer dit niet wenst? Wat als er nog een gevaar voor recidive is? Met andere woorden, welke afwegingen zullen worden gemaakt?

Caw's begeleiden slachtoffers ook met betrekking tot eventueel te ondernemen juridische acties. Maar de vraag van de verjaring is niet zo eenvoudig te beantwoorden. Ook de commissie Adriaenssens heeft dit ervaren. We zien nu in de zaak-Vangheluwe dat waar er eerst sprake was van één slachtoffer, er nu potentieel al vier zijn. Opeenvolgend misbruik van verschillende slachtoffers – vaak niet allemaal op hetzelfde ogenblik bekend of niet bekend bij eenzelfde caw – hebben een invloed op het element verjaring. Is het bovendien aan een caw om te beslissen of er al dan niet verjaring is in dergelijke zeer complexe zaken? Dus ook hier de vraag of ter zake zeer duidelijke richtlijnen zijn gegeven, richtlijnen die de belangen van de slachtoffers vrijwaren, maar die ook een preventief karakter moeten hebben naar potentieel toekomstige slachtoffers.

Minister, ik wil nogmaals verwijzen naar de uiteenzetting van professor Adriaenssens gisteren in de Kamercommissie voor de Justitie, waarbij hij uitdrukkelijk een goede samenwerking en afstemming bepleitte tussen Justitie en Welzijn. Dat is ook de kernboodschap van mijn betoog. We mogen de slachtoffers niet om de oren slaan met allerhande initiatieven en hen vervolgens laten verdwalen in een wirwar van voorzieningen en instanties die niet weten hoe ze zich tot elkaar moeten verhouden, laat staan dat ze zouden terechtkomen op een wachtlijst. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, dat er in het verleden regelmatig werd gefluisterd dat er sprake was van seksueel misbruik in pastorale relaties, was eigenlijk een publiek geheim. Het bleef bijna altijd bij verhalen en insinuaties en vermoedens die allemaal in de doofpot belandden, zonder dat het ging om echte dossiers met getuigenissen, laat staan strafrechtelijke klachten. Als kinderen al eens hun mond durfden open te trekken, werden ze meestal niet geloofd, zelfs terechtgewezen, niet in de laatste plaats door de eigen ouders. Tot het tijt keerde en de klachten hardnekkiger en hardnekkiger werden en de samenleving niet langer de andere kant kon uitkijken.

Er kwam de oprichting van de commissie-Adriaenssens. Een commissie die – en dat wil ik namens onze fractie beklemtonen – een zeer grote verdienste heeft gehad en alle klachten over seksueel misbruik in de kerk op een discrete wijze heeft behandeld, met veel goede bedoelingen, daarvan ben ik overtuigd.

Ik wil een welgemeende hulde brengen aan dat knappe werk van professor Adriaenssens en zijn commissie. De laatste weken is er een schokgolf door Vlaanderen getrokken, na de ophefmakende zaak-Vangheluwe, de Operatie Kelk, het opheffen van de commissie-Adriaenssens en vooral het verslag-Adriaenssens. Dat laatste is werkelijk zeer onthutsend. Uit de lectuur van dit verslag blijkt dat de commissie, in de korte tijd dat ze actief is geweest, een indrukwekkende berg werk heeft verzet.

Minister, seksueel misbruik door religieuzen blijkt vooral te zijn voorgekomen in een onderwijs- en opvoedingscontext. Terecht komt uit het verslag duidelijk naar voren dat het fenomeen van seksueel misbruik geen monopolie is van de katholieke kerk. Dat wil ik benadrukken, want de twee voorgaande sprekers hebben daarover met geen woord gerept. Het komt ook voor bij andere religies, in therapeutische relaties, in het leger, in sport- en jeugdverenigingen en in het bedrijfsleven. Overal zijn er slachtoffers. Vandaag wordt dit nog steeds te eenzijdig verbonden met de kerk. Het beperkt zich hier niet toe. Het is ook aanwezig op andere plekken van onze samenleving en gelinkt aan meerdere situaties waarin volwassenen een machtspositie hebben. (*Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels*)

Dat maakt het niet minder erg, mevrouw Vogels. De afspraak is gemaakt dat dit debat niet enkel gaat over seksueel misbruik in de kerk, maar ook in andere gezagsrelaties. Dat mag ook eens worden beklemtoond.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik besef, mevrouw Dillen, dat seksueel misbruik voorkomt in verschillende domeinen van het maatschappelijk leven, meestal in een bepaalde gezagsrelatie. Maar je moet voorzichtig zijn met alles op één hoop te gooien. Wat zich in het instituut kerk voordoet, is anders dan in een sportorganisatie. De kerk is een instituut dat het hele leven van mensen probeert te bepalen, te domineren en richting te geven. De relaties en ook de morele relaties waren in die zin zo sterk dat misbruik dat daar heeft plaatsgevonden specifieke aandacht vraagt. (*Rumoer*)

Mevrouw Marijke Dillen: Ik ontken niet, mijnheer Sannen, dat er in het kader van de katholieke kerk een zeer specifieke gezagsrelatie was. Maar die gezagsrelatie bestaat ook in het onderwijs. Kinderen worden ook geacht onzag te hebben voor hun leerkrachten. Ook daar is het voorgekomen, ook buiten het katholieke onderwijs. Dat blijkt trouwens uit het verslag van de commissie-Adriaenssens. Dat verzin ik hier niet zomaar ter plekke. Ik wil dit benadrukken, mijnheer Sannen: misbruik is en blijft misbruik, door wie het ook gepleegd is. (*Applaus bij CD&V, de N-VA en het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer Sannen, misbruik is zeer erg. Laat daar geen discussie over bestaan. Maar als ik u hoor, ben ik ontgoocheld en gedegouteerd. Uit uw redenering leid ik af

dat misbruik binnen de kerk erger is dan binnen het gezin, binnen de sportclub of binnen andere sociale of culturele organisaties. Mijnheer Sannen, voor mij is dat een brug te ver. (*Applaus*)

De heer Ludo Sannen: Deze interpretatie vind ik heel erg. Elk misbruik is te veroordelen en is erg. Misbruik in een gezagsrelatie is nog erger. Dan gebruik je je gezag om een bepaald misbruik te realiseren. De kerk heeft een eigen specifieke gezagssituatie met eigen omstandigheden en dat vraagt extra aandacht. De kerk heeft als moreel instituut het leven van zoveel mensen beïnvloed en bepaald. Dat er vanuit die situatie dergelijk misbruik is geweest, daarvoor moeten we aandacht hebben. Voor het slachtoffer is het allebei even erg. Maar je kunt het niet vergelijken met het misbruik in een sportclub. Het mechanisme dat in de kerk heeft gespeeld, vind ik echt te veroordelen. (*Applaus bij Open Vld*)

Mevrouw Griet Coppé: Collega's, het debat is helemaal aan het afglijden. We hebben het over seksueel misbruik binnen machtsverhoudingen, in de ruime zin van het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik wil me daar volledig bij aansluiten, voorzitter, hoewel uit het debat met de voorgaande sprekers niet veel duidelijkheid naar voren is gekomen.

Het is heel belangrijk, minister, om een duidelijk zicht te krijgen, binnen alle geledingen van onze samenleving, op seksueel misbruik in het algemeen en kindermisbruik in het bijzonder. Er is dan ook dringend nood aan een specifieke registratie van misbruik van gezagsposities.

Collega's, uit het verslag-Adriaenssens komen zeer duidelijk een aantal belangrijke pijnpunten naar voren. Zo vindt de commissie het onder meer erg dat de slachtoffers in de kou bleven staan. Het rapport maakt duidelijk melding van het gegeven dat er nood is aan meer en betere slachtofferzorg. Hierin, minister, hebt u samen met Justitie een belangrijke verantwoordelijkheid. Het is bijzonder belangrijk om tot een betere relatie tussen Justitie en hulpverlening te komen. U spreekt terecht over het herstel van de broze relatie tussen Justitie en hulpverlening. Maar dat is eigenlijk nog veel te braaf uitgedrukt. Vandaag loopt daar immers nog veel te veel mis.

Slachtofferzorg kende in de jaren 90, na de affaire-Dutroux, zijn hoogdagen. In 1998 werd er een samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de Vlaamse en federale overheid, die de bevoegdheden en engagementen van de verschillende partijen omschreef en de wijze waarop ze met elkaar in overleg dienden te gaan. Er was daarbij bijzondere aandacht voor de organisatie van de zorg ten aanzien van het slachtoffer. Die moest zijn weg vinden tussen de eigen structuren en uiteenlopende finaliteiten van politie, Justitie en Welzijn. Er werden in dat kader een aantal specifieke middelen gecreëerd om de opvang van slachtoffers te verzekeren, waarbinnen Justitie, Binnenlandse Zaken en de Vlaamse Gemeenschap hun taken en bevoegdheden op elkaar konden afstemmen.

Vandaag moeten we vaststellen, minister, dat dat grotendeels is afgekalfd. Het samenwerkingsakkoord heeft nood aan een grondige evaluatie en aan een diepgaande verfijning. Onduidelijkheden zorgen vaak voor spanningen en zelfs voor concurrentie tussen de diensten, onder meer omdat veel vermelde diensten een grondige organisatorische verandering hebben ondergaan, slachtofferhulp een deel van een caw is geworden en de diensten slachtofferonthaal werden ondergebracht in de Justitiehuizen. Maar de grens tussen die twee laatste vormen van hulpverlening is allesbehalve duidelijk. Het is vaak heel onduidelijk tot wie de slachtoffers zich moeten wenden en waar ze voor wat terecht kunnen. Ook de oorspronkelijk omschreven opdrachten zijn sterk gewijzigd en aan verfijning toe.

Ik dacht dat het de bedoeling was dat de evaluatie zou worden afgerond tegen het einde van dit jaar. De federale verkiezingen zijn daar natuurlijk tussen gekomen. We zitten nu al lang zonder federale regering. Een eventuele evaluatie wordt ook nog doorkruist door de problematiek die hier vandaag voorligt, waarbij de vraag kan worden gesteld op welke wijze onze samenleving aan slachtoffers van seksueel misbruik hulpgarantie gaat bieden, en welke

invulling dat moet krijgen. Wij moeten daar allemaal samen, over alle partijgrenzen heen, een antwoord op zoeken.

Naar aanleiding van de steeds toenemende berichten en meldingen inzake seksueel misbruik in pastorale relaties en van het verslag van de commissie-Adriaenssens hebt u in de media een aantal beleidsinitiatieven aangekondigd. Alle initiatieven die inmiddels zijn genomen, kunnen wij als fractie alleen maar mee onderschrijven. Maar uit het rapport blijkt ook de nood aan meer en betere slachtofferzorg. U hebt een nieuw hulpprogramma gecreëerd. U hebt een beroep gedaan op de centra voor algemeen welzijnswerk. De caw's hebben inmiddels al veel slachtoffers opgevangen.

Het is belangrijk dat u werkt aan een alternatief aanspreekpunt. U hebt ook aan de caw's gevraagd om vertrouwenscentra voor erkenning en herstel van misbruik op te richten, omdat de slachtoffers nood hebben aan een vertrouwelijk, professioneel en onafhankelijk aanspreekpunt, waar de slachtoffers van misbruik beter worden geïnformeerd over de bestaande hulpverlening.

Ook het recht op herstel is hierbij belangrijk, waarbij de slachtoffers mee kunnen zoeken naar een nieuwe balans. In ons rechtssysteem is herstel nog al te vaak gekoppeld aan een schadevergoeding. Maar herstel is meer dan het vergoeden van schade. Want geen enkele som kan hoog genoeg zijn voor het levenslang meedragen van het trauma van misbruik.

Naast financiële compensatie is er nood aan emotioneel herstel. Slachtoffers verwachten een reactie van de maatschappij en van het justitiesysteem. Hier kan slachtofferhulp een belangrijke verantwoordelijkheid opnemen. Binnen de caw's kan slachtofferzorg zorgen voor de emotionele ondersteuning, praktisch advies en juridische informatie. De noden van het slachtoffer moeten meer worden erkend, niet enkel op materieel, maar ook op immaterieel gebied. Er moet steun worden geboden aan het slachtoffer zodat dit herstel mogelijk is.

Het is daarbij bijzonder belangrijk dat het slachtoffer beter wordt begeleid. Dit vereist echter een stevige versterking van de slachtofferhulp op Vlaams niveau. Vandaag vinden nog al te vaak slachtoffers de weg niet naar deze hulpverlening. Slachtoffers zijn nog al te vaak niet op de hoogte van hun rechten en mogelijkheden. Er is een gebrekkige informatiedoorstroming. De juiste vorm van hulpverlening en herstel moeten worden aangeboden.

Terecht werd er enkele maanden geleden, voor het uitbarsten van deze affaire, door het pluralistisch overleg welzijnswerk een pleidooi gehouden voor een duidelijkere taakafbakening en omschrijving in het slachtofferlandschap. Een heldere bepaling inzake slachtofferbejegening, slachtofferhulp, slachtofferonthaal en slachtofferzorg is cruciaal, zo werd gesteld. Dit moet worden opgenomen in uw vernieuwd samenwerkingsakkoord. Er zijn immers grote uitdagingen, zoals het verfijnen van de verbindingen tussen het aanbod van de zorg van het slachtoffer bij politie, justitie en het bemiddelingsaanbod, en de samenwerking tussen de verschillende zorgactoren.

Minister, hierbij is het heel belangrijk dat het slachtoffer steeds actief wordt betrokken en wordt beschouwd als een volwaardige krachtige schakel. Het is belangrijk dat u hiervan bij hoogdringendheid werk maakt. “Bannen van seksueel misbruik is een opdracht van de samenleving”, stelt u volledig terecht. Het is dan ook van cruciaal belang dat u vanuit uw bevoegdheden en mogelijkheden een krachtig signaal geeft en sterke maatregelen uitwerkt om aan deze bekommernis tegemoet te komen. Ik wil u dan ook duidelijk vragen wat u gaat doen om in Vlaanderen slachtofferzorg te verbeteren en zelfs te optimaliseren.

Het is belangrijk om te komen tot een betere relatie met Justitie. Het samenwerkingsakkoord is aan verbetering, aan evaluatie en aan een diepgaande verfijning toe. Zult u daarvan bij prioriteit werk maken? Uiteraard besef ik ook wel dat u daarvoor een federale collega van Justitie nodig hebt.

Het fenomeen van seksueel misbruik is geen monopolie van de katholieke kerk. Het is bijzonder belangrijk om een duidelijk zicht te krijgen binnen alle geledingen van onze samenleving op het fenomeen van seksueel misbruik in het algemeen en van kindermisbruik in het bijzonder. Gaat u een maatschappelijk kader aanreiken om dit verschijnsel van misbruik door gezagspersonen in kaart te brengen en beleidsmatig verder op te volgen? Ook dit kan immers veel leed voorkomen.

Er is ook het probleem van de verjaringstermijn. Ik veronderstel dat veel collega's het erover eens zijn dat hieraan moet worden gesleuteld. Ik weet dat dit een federale materie is, en ik zou u willen vragen of u ook hieraan in het overleg met uw toekomstige collega van Justitie aandacht zult besteden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, minister, collega's, ook ik ben tevreden dat we hier de gelegenheid hebben om te debatteren over hoe we moeten omgaan met het rapport van de commissie-Adriaenssens en om te bekijken wat we kunnen doen binnen onze Vlaamse bevoegdheden.

Het rapport en de problematiek van seksueel misbruik in de kerk verdient parlementaire opvolging. Het is ook onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat mensen die slachtoffer zijn, een uitweg en een aanspreekpunt hebben, zowel juridisch als therapeutisch. Het is ook aan ons om initiatieven te nemen, en niet uitsluitend ten aanzien van seksueel misbruik in de kerk, maar bij uitbreiding ook naar seksueel en emotioneel of fysiek misbruik in elke mogelijke gezagsrelatie zoals in het leger, de topsport, het onderwijs, onze eigen voorzieningen zoals de voorzieningen voor personen met een handicap en vele anderen. We zijn verplicht om aandacht te besteden aan deze ruimere problematiek.

Binnen onze Vlaamse bevoegdheden zijn er meer dan voldoende kapstokken. Ik denk aan sensibilisering, aan preventie, aan vroegdetectie, aan slachtoffer- en herstelgerichte aanpak. Meteen na de opheffing van de commissie-Adriaenssens lanceerde u een hulpnummer voor de slachtoffers en u deed hiervoor een beroep op de caw's. Dat is een voor de hand liggende en uiterst geschikte partner. Hulpverlening aan slachtoffers en daders en hun familieleden van ongewenst seksueel gedrag behoort nu tot het takenpakket van de caw's. Ze beschikken over een breed en laagdrempelig aanbod. Het is bij uitstek een eerstelijnsaanpak en het is, zoals gezegd, een ruime en professionele ervaring met slachtoffers. En er wordt altijd rekening gehouden met de context, wat zeer belangrijk is voor de hulpverlening.

Er is dus een hulpnummer en er is de vraag aan de caw's om vertrouwenscentra in te richten. Het rapport van de commissie-Adriaenssens stelt dat "beroepen die met minderjarigen werken steeds een risico tot misbruik zullen kennen en dat de overheid blijvende alertheid aan de dag dient te leggen. Vorming en preventie zijn nodig. De overheid moet onafhankelijk toezicht houden op de bescherming van de rechten van alle minderjarigen in afhankelijkheidsituaties."

Het katholiek onderwijs heeft een draaiboek opgesteld voor haar scholen die worden geconfronteerd met deze problematiek. Het gemeenschapsonderwijs heeft naast de bestaande procedures een laagdrempelig meldpunt opgericht.

De door u op te richten vertrouwenscentra moeten van bij het begin efficiënt werken. Ze moeten zodanig worden georganiseerd dat een optimale doorverwijzing naar en een efficiënte samenwerking met alle andere relevante partners optimaal is. Vooral de samenwerking met Justitie is een zeer terechte bekommernis. Er is inderdaad nood aan een grondige denkoefening over het beroepsgeheim, het schuldig verzuim en een nieuwe ethische verantwoordelijkheid of code. Er zijn echter bewijzen dat het kan lukken.

Zo ontving de provincie Limburg vorige week de prijs voor veiligheid van de FOD Binnenlandse Zaken voor haar werking rond intrafamiliaal geweld: een werkmethode waarbij

Welzijn, politie en Justitie in het kader van intrafamiliaal geweld intens samenwerken. De samenwerking functioneert op het terrein, loont voor alle betrokkenen, en dat komt de samenwerking weer ten goede.

In navolging van dergelijke voorbeelden waarin de driehoek politie, Justitie en Welzijn mooi past, hoop ik dat ook wij vertrouwenscentra kunnen oprichten waar slachtoffers vertrouwen vinden, terecht kunnen, gehoord worden en geholpen worden. Zo mogen we hopen dat er nooit nog een slachtoffer zal zijn zonder enig uitzicht op een uitweg.

Ten slotte wil ik even ingaan op het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Daar is in 2008 een onderzoek uitgevoerd naar de registratie en melding van grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van personen met een handicap. De studie bevatte een voorstel tot oprichting van een centraal meldpunt voor ongewenst overschrijdend gedrag ten aanzien van personen met een handicap. Dat meldpunt is ook opgenomen in ons regeerakkoord.

U geeft vaak aan dat preventie en vroegdetectie centraal staan in uw beleid en dat u er werk van wil maken om het grensoverschrijdend gedrag stapsgewijs aan te pakken. U hebt ook concrete maatregelen aangekondigd.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mevrouw Jans, pleit u nu voor een bijkomend meldpunt binnen de organisatie VAPH?

Mevrouw Vera Jans: Het Vlaams regeerakkoord maakt melding van een meldpunt. Dat volgt uit een studie die door het agentschap is uitgevoerd.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Er komt dus nog een meldpunt bij.

Mevrouw Vera Jans: Het gaat om een specifiek meldpunt voor personen met een handicap.

Minister Jo Vandeuren: Ik dank mevrouw Jans voor haar verwijzing naar de sector van de personen met een handicap. De mensen die al wat ervaring in het Vlaams Parlement hebben, weten dat de problematiek van grensoverschrijdend gedrag een aantal jaren geleden al aan bod is gekomen. Die discussie is toen gevoerd naar aanleiding van een aantal incidenten in voorzieningen die onder het VAPH vielen.

Er zijn toen een aantal afspraken gemaakt. Om ons van expertise en professionele hulp te verzekeren, hebben we een overeenkomst met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Leuven gesloten. Zoals mevrouw Jans heeft opgemerkt, stelt het Vlaams regeerakkoord dat de toen gemaakte afspraken verder moeten worden uitgevoerd. Een van die afspraken betreft de oprichting van meldpunten. In het Vlaams regeerakkoord en in mijn beleidsnota worden die afspraken hernomen.

Voor alle duidelijkheid, ik onderschrijf de vraag van mevrouw Van der Borgh. Het debat over seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag is een zeer brede maatschappelijke discussie geworden. We moeten ons dan ook de vraag stellen hoe we die meldpunten willen organiseren. Zal het mogelijk zijn op 200 plaatsen melding te maken? Ik vind die vraag zeer terecht.

Ik wil ook op de historiek der dingen wijzen. De ontwikkeling van dit debat verbaast me enigszins. Eigenlijk heeft het Vlaams Parlement hierover al een debat gevoerd. Dat debat betrof incidenten in een welbepaalde sector. Het ging toen niet enkel om seksueel misbruik. Het was wat ruimer dan dat. In elk geval is het onderwerp hier al aan bod gekomen.

De gemaakte afspraken zijn ontstaan als reactie op incidenten in die sector. We moeten nu nagaan hoe we die in de huidige bredere maatschappelijke discussie kunnen inbedden. Het gaat tenslotte gedeeltelijk om een soortgelijke problematiek.

Mevrouw Mieke Vogels: Het debat gaat nu een heel andere richting uit. Natuurlijk hebben we hier enkele jaren geleden over gedebatteerd. Dat debat moet evenwel in een ruimer perspectief worden bekeken. Dat had immers ook met de omgang met seksualiteit in de

voorzieningen te maken. Personen met een handicap zijn mensen met bepaalde seksuele behoeften. In die zin kunnen we ze misschien vergelijken met de mensen in de kerk die met seksuele behoeften rondliepen. Voor het overige lijken beide dossiers me geenszins te vergelijken.

Mevrouw Vera Jans: Ik wil even op de woorden van mevrouw Vogels reageren. Ik wil zeker geen vergelijking tussen een aantal zaken maken. Indien we dit debat hier dan toch voeren, moeten we het meteen goed doen. We weten allemaal dat de aanleiding niet te verdoezelen valt. Het misbruik in de kerk is schandelijk en moet worden aangepakt en opgevolgd. Dat staat buiten kijf. Indien we dan toch kijken welke sectoren eventueel bijkomende aandacht verdienen, lijkt de sector van de personen met een handicap me in aanmerking te komen. Die sector moet, in functie van de kwaliteitszorg, trouwens verplicht een beleid met betrekking tot dit gedrag voeren.

Minister, wat is de stand van zaken in verband met een mogelijk centraal meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in voorzieningen van het VAPH? Hoe zult u zich verder inzetten voor de sensibilisering met betrekking tot kindermisbruik en seksueel misbruik in gezagsrelaties in het bijzonder? Hoe kunnen we de vroegdetectie en de signaalfunctie binnen de brede hulpverlening optimaliseren? Op welke wijze zult u de vertrouwenscentra inrichten? Hoe zult u deze centra in het welzijnslandschap positioneren?

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mevrouw Jans, indien u al eens op de site van het caw zou hebben gekeken, zou u weten dat uw vraag overbodig is. Op die site staat de eerstelijns hulpverlening voor slachtoffers van seksueel misbruik duidelijk vermeld.

Het is niet nodig om hier voortdurend te herhalen dat het breed moet worden bekeken. Wat is opgericht, is breed bekeken en is voor iedereen. Alleen zijn we vandaag in dit debat verzeild geraakt door de situatie zoals ze de laatste maanden en weken is geëscaleerd. Erken dat alstublieft ook eens uit respect en eerbied voor die talrijke slachtoffers. (*Applaus bij Open Vld*)

Mevrouw Vera Jans: Mevrouw Van der Borgh, ik weet absoluut niet wat u mij nu wilt verwijten. Ik wil dit debat heel open voeren. Ik heb minder dan 5 minuten geleden gezegd dat de aanleiding van dit debat voor ons allemaal zeer duidelijk is. Dat mag niet worden verdoezeld. Ik wil daarover alle mogelijke duidelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Brussel, moet ik iets afleiden uit uw non-verbale communicatie?

Mevrouw Brussel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brussel: Voorzitter, mijn non-verbale communicatie geeft mijn teleurstelling weer. Ik heb de indruk dat men pogingen onderneemt om het onderwerp te verdrinken door zagezegd een open scope te hanteren.

Mevrouw Vera Jans: Mevrouw Brussel, ik neem kennis van uw indruk en ik stel voor dat u het vanaf nu houdt bij de non-verbale communicatie. (*Applaus bij CD&V, N-VA en Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Jans, dan was mijn inschatting van die non-verbale communicatie toch goed? (*Gelach*)

Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, minister, dames en heren, seksueel misbruik van een minderjarige is een van de grootste misdrijven die men zich als mens kan inbeelden. Het is crimineel, er bestaan geen verzachtende omstandigheden, het kan nooit worden vergoelijkt. Een kind dat seksueel wordt misbruikt, wordt geknakt in zijn verdere ontwikkeling. Vlaanderen kan en moet kinderen beter beschermen tegen deze misdaden.

Minister, ik vraag u vandaag om een sterkere slachtofferhulp uit te bouwen en versterkt in te zetten op een betere preventie. De problematiek van het kindermisbruik in kerkelijk verband

heeft ons allemaal geschokt. En de wijze waarop dit probleem in het verleden is aangepakt, is uiterst verontrustend. De woede van de samenleving en van de mensen is dan ook volkomen te begrijpen. Daarom vind ik het zo belangrijk dat we vandaag een open debat houden waarbij we, los van alle politieke discussies, op zoek gaan naar een methode, naar hulp voor deze slachtoffers. Een deel van het debat wordt vandaag al federaal gevoerd. Ik heb het bijvoorbeeld over de verjaringstermijn voor seksueel misbruik, over de mogelijke strafrechtelijke gevolgen van misbruik, over de rol die justitie in dit dossier heeft gespeeld. Welke lessen kunnen we trekken uit deze pijnlijke historie? Hoe komt het dat deze slachtoffers, van wie toch velen een klacht hadden geformuleerd, niet werden gehoord? Zijn er doofpotoperaties geweest? Welke mechanismen hebben belemmerd dat deze feiten sneller aan het daglicht zijn gekomen? En vooral: hoe kon het zo lang duren vooraleer we dit allemaal op deze manier te weten zijn gekomen?

We kunnen niet anders dan kiezen voor een methode die volledige opheldering brengt, al is het maar om ervoor te zorgen dat in dit opzicht de toekomst niet op het verleden zal lijken. Voor de Kamer ligt hier een belangrijke opdracht voor de komende maanden. Ik roep ook Justitie op om zijn werk te doen. Voer het onderzoek in alle objectiviteit en onafhankelijkheid, en straf de daders die nog gestraft kunnen worden.

Maar ook vanuit het Vlaamse beleidsniveau moeten we onderzoeken wat we kunnen doen en wat we beter kunnen doen. Er is natuurlijk een belangrijke vraag. Heeft de commissie enkel spoken uit het verleden bovengehaald of is de problematiek ook vandaag nog hangende?

We mogen niet naïef zijn, collega's: er zijn zonder twijfel ook vandaag jammer genoeg nog kinderen die het slachtoffer zijn van seksueel misbruik, en vaak zijn ze het slachtoffer van iemand uit hun nabije omgeving. Ik wil het hier zeker niet uitsluitend hebben over misbruik in kerkelijk verband.

De kerk moet zich dringend bezinnen over de manier waarop ze dit probleem in het verleden heeft aangepakt, maar ons beleid mag zich niet beperken tot de slachtoffers die door de commissie-Adriaenssens werden ontdekt. Minister, ik vind dat u een aantal juiste conclusies hebt getrokken en snel een aantal maatregelen hebt aangekondigd die tegemoetkwamen aan de slachtoffers. U hebt zich meteen bekommerd om de slachtoffers. Vanaf de opheffing van de commissie-Adriaenssens werd bij de caw's een hulplijn voor de slachtoffers gelanceerd, een centrum dat vertrouwelijk en professioneel als eerste aanspreekpunt heeft gefungeerd. We hebben allemaal via de media kunnen vernemen dat er sinds de instelling van deze lijn al meer dan 60 slachtoffers een beroep hebben gedaan op deze centra. Mevrouw Brouwers, u hebt daarnet gezegd andere cijfers te hebben. Ik hoop dat u daar wat meer duidelijkheid over kunt geven.

Ongeveer de helft van deze slachtoffers bestond uit slachtoffers die ook door de commissie van de heer Adriaenssens waren gekend, maar – en dat is heel belangrijk – de andere helft bestond uit nieuwe slachtoffers, slachtoffers die door dit initiatief voor het eerst naar buiten durfden te komen met hun verhaal. De eerste stap mogen we niet onderschatten. Het is de eerste stap in verdere hulpverlening, in het herstelproces.

Minister, ik heb ook een vraag over de gevallen die zich hebben aangeboden via de telefonische hulplijn van de caw's. Waren die slachtoffers, ook de nieuwe, uitsluitend slachtoffers van kerkelijk misbruik? Tot op vandaag weten we immers nog veel te weinig over de omvang van de problematiek en de context waarin het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden. Het rapport van de commissie-Adriaenssens herhaalt ook wat talloze psychologen eerder al stelden: het is voor kinderen en slachtoffers die als kind zijn misbruikt, ontzettend moeilijk om die eerste stap naar de hulpverlening te zetten. Als zij die hulp nodig hebben, die stap niet kunnen zetten, dan moet de samenleving zelf dichterbij hen komen.

Minister, het Vlaamse beleid moet zich daarom voort richten op een betere slachtofferhulp en preventie. Een betere slachtofferhulp voor slachtoffers van seksueel misbruik is op de eerste

plaats een hulp die toegankelijker is. Veel slachtoffers geven aan niet te weten waar ze terecht kunnen, of ze zijn bang om met hun verhaal naar buiten te komen. Daarop moeten we een antwoord formuleren. Ik denk dat het goed is dat we het initiatief dat u al hebt genomen, versterken, verbreden en structureel verankeren. Geef de caw's de middelen en de competenties om die eerstelijns hulp te bieden en uit te breiden, en zorg ervoor dat slachtoffers weten dat ze daar in alle vertrouwelijkheid terecht kunnen.

Minister Muyters heeft een idee gelanceerd om een hulplijn in te stellen voor misbruik in de sportwereld, een meldpunt ethisch verantwoord sporten. We kunnen zo in elk beleidsdomein een hulplijn oprichten, maar ik denk niet dat dit de juiste methode is. We moeten daarentegen één duidelijk herkenbaar hulpplatform aanbieden, zoals de caw's dat vandaag al doen, een platform dat van voldoende middelen en kennis is voorzien om die individuele hulp te bieden.

Slachtoffers hebben recht op de best mogelijke opvang, steun en begeleiding om het opgelopen trauma te verwerken. We moeten ons ervan bewust zijn dat het om een zeer uiteenlopende groep gaat, van jong en oud, en dat er geen eenvoudige antwoorden zijn voor die problemen. We moeten dan ook voort inzetten op de kwaliteit van de psychosociale hulp die wordt aangeboden. Hulp moet op mensenmaat zijn en tegemoetkomen aan de noden van elk individu.

Vlaanderen moet, zoals eerder gezegd, ook inzetten op preventie. We hebben nood aan maatregelen in diverse beleidsdomeinen. Mensen die vaak in contact komen met kinderen, moeten weten wat de signalen van kinderen in nood zijn. We moeten wakker zijn voor de signalen van kinderen en detecteren wanneer er problemen zijn. Ik ben er vast van overtuigd dat we die discussie de komende maanden zullen voeren in de commissie Jeugdzorg.

Begeleiders, hulpverleners, leerkrachten, advocaten, agenten en ouders moeten beter inzicht hebben in de problematiek. Zij zijn de voelsprietten van onze samenleving. Ze moeten weten hoe ze met de slachtoffers om moeten gaan. Ze moeten hierbij de nodige zorg aan de dag leggen, zorgen voor een goed onthaal en voor voldoende informatie. Minister, welke mogelijkheden ziet u hier? Welke vorming kunnen we geven?

Collega's, we falen indien we hier over 10 jaar opnieuw staan, opnieuw gechoqueerd, opnieuw met vragen en een gevoel van onrecht, opnieuw woedend. De slachtoffers en de burgers verwachten vandaag een reactie: een reactie van de kerk, een reactie van de overheid, een reactie van Justitie en een reactie van ons.

Minister, u hebt de mogelijkheid het beleid in deze materie te coördineren. De preventie en de detectie van misbruik moet natuurlijk op het werkveld plaatsvinden. Maar we zijn niet gebaat bij een veelheid van verschillende meldpunten, bijvoorbeeld voor sport, voor kerk, voor internaten. Het is de taak van de Vlaamse Regering en van u als minister van Welzijn in het bijzonder om één sterke en toegankelijke hulplijn voor de slachtoffers uit te bouwen. We willen één meldpunt en één duidelijk plan van aanpak. Mijn fractie wil u hierbij natuurlijk helpen. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, ook ik heb de afgelopen weken met afgrijzen de verhalen aanhoord van de slachtoffers van kindermisbruik in de kerk. Ik kan me zelfs niet beginnen voor te stellen welk leed dit veroorzaakt heeft bij de slachtoffers.

Peter Adriaenssens verwoordde dit mooi. Hij zei dat de nefaste gevolgen van seksueel misbruik als volgt moeten worden bekeken. "Het tast de twee fundamenteën van iedere menselijke relatie aan: basisvertrouwen en veiligheid." Geen enkel kind zou dit mogen ondergaan en geen enkel kind zou mogen worden geconfronteerd met de gevolgen ervan, zowel op medisch, sociaal als op psychologisch vlak.

Voor mij is het essentieel dat het belang van de slachtoffers steeds voorop staat. In moeilijke discussies als deze is het immers gevaarlijk om te verzanden in eindeloze politieke en ideologische discussies. De slachtoffers zijn daar niet bij gebaat, zij kampen meestal heel hun leven met problemen, wat ook zijn invloed heeft op hun omgeving, hun partner, hun kinderen. Ook voor deze groep moet er aandacht zijn. Als we uit heel dit verhaal toch iets positief kunnen halen, is het dat de slachtoffers en masse naar buiten zijn gekomen en dat deze problematiek toch gedeeltelijk uit de taboesfeer is gehaald.

Het rapport van de commissie-Adriaenssens is vernietigend. Er worden aanbevelingen en adviezen geformuleerd. Voor mij is het van groot belang dat daarover zowel in de Kamer als in het Vlaams Parlement wordt gedebatteerd. Dat toont aan dat de politieke wil bestaat om erover te spreken en om concrete stappen te zetten.

Wat er op federaal vlak moet veranderen, moet daar worden beslist. Maar het is wel zo dat de problematiek van kindermisbruik in zijn geheel moet worden aangepakt. De verschillende niveaus moeten samenwerken om dit probleem te bestrijden. Minister, u hebt in dat opzicht al enkele initiatieven genomen. U hebt reeds aangekondigd dat u een overleg hebt opgestart met uw federale collega van Justitie. Dat lijkt me een evidente maatregel als men ervoor wil zorgen dat het justitiële beleid en het welzijnsbeleid in deze zaak op elkaar worden afgestemd.

Ook op Vlaams niveau mogen we niet bij de pakken blijven zitten. U hebt dat gelukkig ook niet gedaan, minister. U kondigde in de media meteen enkele initiatieven aan, onder andere een vertrouwelijk, professioneel en onafhankelijk aanspreekpunt zou in de steigers staan. Ook aan de caw's werd gevraagd om vertrouwenscentra voor erkenning en herstel van misbruik in te richten.

Ik wil alvast pleiten voor een centraal meldpunt, dat werkt op vertrouwelijke, professionele en onafhankelijke basis. We moeten immers opletten dat alle instanties die daaraan werken, niet naast elkaar, of in het slechtste geval tegen elkaar beginnen te werken.

Op dit moment kunnen slachtoffers van kindermisbruik op verschillende plaatsen terecht, maar toch heerst er nog veel onduidelijkheid. Minister, die duidelijkheid en die transparantie is voor ons een heel belangrijk gegeven. Het lijkt ons goed om te werken in de richting van een centraal meldpunt, dat beschikt over de nodige expertise op het vlak van eerstehulpverlening. De melding van het feit is vaak een grote drempel voor het slachtoffer. Het is dus belangrijk dat hij of zij goed en deskundig wordt opgevangen en correct wordt doorverwezen.

De rol van de caw's werd door de vorige sprekers al uitgebreid belicht. Ze spelen inderdaad een zeer speciale rol omdat ze de nodige expertise en kennis in huis hebben. Dat is een visie die u ook ondersteunt. Dat blijkt alleen al uit het feit dat u hun onmiddellijk een opdracht hebt gegeven. Voor mij is het belangrijk dat die opdracht ook structureel wordt uitgebouwd. Aan maatregelen ad hoc hebben de slachtoffers van kindermisbruik op dit moment immers niet zo veel. Minister, hoe ziet u die opdracht van de caw's verder evolueren en hoe ziet u de logistieke en financiële invulling?

De heer Ludo Sannen: Ik wil eerst duidelijk maken dat ik me aansluit bij de vraag voor een centraal meldpunt, zodat er transparantie is. Tezelfdertijd heb ik een vraag voor de minister, waarop hij straks kan antwoorden. Op dit moment is er contact met Justitie, wordt er overleg gepleegd tussen de caw's en Justitie. Maar het is misschien interessant om contact op te nemen met de kerk. Ze wil een centrum voor erkenning, heling en verzoening opstarten. Wat zal de relatie zijn tussen de welzijnszorg, de deskundigheid die wij willen aanbieden en het centrum dat de kerk wil opstarten? Kan er overleg gepleegd worden met de kerk, zodat ook zij de mensen die zich bij haar aanmelden linea recta kan doorverwijzen wanneer het nodig is, wanneer ze het wensen, naar de caw's of een ander meldpunt dat wordt opgestart vanuit Welzijn?

Mevrouw Lies Jans: Minister, een andere intentie die we in de media hebben gelezen, is dat u volgend jaar een sensibiliseringscampagne op poten wilt zetten in samenwerking met de caw's en de vertrouwenscentra kindermishandeling. Vanuit het oogpunt van preventie is die campagne voor mij en mijn partij zeer belangrijk. We willen er zeker de nadruk opleggen dat dat zeer goed wordt uitgevoerd. De Vlaamse Gemeenschap is bij uitstek het niveau waarop een preventiebeleid moet worden gevoerd. Uit de federale commissie Justitie bleek alvast dat er gebrek is aan adequate cijfergegevens omtrent seksueel kindermisbruik. Voor het uittekenen van een doeltreffend preventiebeleid lijkt het me dan ook belangrijk dat die zaken prioritair bekeken worden. Men kan immers moeilijk een beleid uitvoeren zonder correcte cijfers. Zonder cijfers kan men ook moeilijk analyses uitvoeren. Dat is alvast een probleem dat moet worden aangepakt.

Minister, een integraal beleid vereist ook samenwerking binnen de Vlaamse Regering zelf. Het verhaal over het kindermisbruik begon dan wel in de setting van de kerk, maar het valt te vrezen dat elke gezagsrelatie daaraan onderhevig kan zijn. Dergelijke gezagsrelatie komt ongeveer overal voor waar minderjarigen zich bevinden: sportclubs, scholen en internaten, het gezin. De settings zijn divers. Het aanpakken van het probleem vergt dus ook samenwerking tussen de verschillende Vlaamse ministers, en de nodige aandacht van iedere Vlaamse minister. Hoe zult u dat probleem verder met uw collega's bespreken en onder de aandacht brengen?

Het stemt ons tevreden dat u onmiddellijk initiatieven genomen hebt. Het komt er nu op aan om op de ingeslagen weg verder te gaan en ervoor te zorgen dat het kindermisbruik in de maatschappij wordt teruggedrongen. (*Applaus*)

Mevrouw Vera Van der Borcht: Ik wil reageren op wat de heer Sannen daarjuist zei. Mijnheer Sannen, ik begrijp en deel uw bekommernis wanneer u het hebt over het op elkaar afstemmen van alle mogelijke initiatieven. Ik heb daar wel twee bedenkingen bij. Ik stel me de vraag of de minister wel kan optreden ten aanzien van de kerk om zaken te bepleiten. Ik stel me ook de vraag of het eigenlijk wel gezond is dat binnen een instelling een eigen orgaan bestaat dat zichzelf moet onderzoeken. Het verleden en wat we vandaag meemaken, hebben aangetoond dat de kerk of een andere instelling niet tegelijkertijd partij en rechter kan zijn. Ik wil voorkomen wat we nu hebben meegemaakt en wil pleiten voor een centraal onafhankelijk punt voor alles en iedereen, en niet voor twintig meldpunten. Dat was de kernvraag van mijn betoog.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister, u weet dat ik in de commissie en in de plenaire vergadering meermaals het woord heb genomen om de problematiek van familiaal geweld maar ook het algemene fenomeen van mishandeling en kindermishandeling onder de aandacht te brengen. Ik heb u ook gewezen op het feit dat er in de beleidsnota vrij weinig over terug te vinden is.

Ik heb nog eens het verslag bovengehaald van een aantal besprekingen in de commissie en zie daarin staan dat er in het jaar 2006 een omzendbrief was waarin een aantal richtlijnen werden gegeven. Ik zie ook staan dat u hebt meegedeeld dat u met uw federale collega van Justitie een protocol inzake kindermishandeling zou afronden en dat we dat in maart of april 2010 mochten verwachten. Dat is er waarschijnlijk, maar ik hoor altijd maar zeggen dat we daar prioriteit aan zouden moeten geven. U hebt dat toen ook zo aangegeven. Minister, wanneer gaan wij daar prioriteit aan geven? U zegt wel dat het caw de ideale partner is om mensen die slachtoffer zijn wegwijst te maken waar ze naartoe moeten en hen vooral te helpen. Ik denk niet dat er in uw begroting in voldoende middelen is voorzien voor die extra taakinvulling. Ik denk dat u daar ook aandacht aan moet schenken.

De heer Ludo Sannen: Voorzitter, het feit dat de kerk eraan denkt om een centrum voor erkenning, heling en verzoening te vormen, toont nog maar eens aan dat je het instituut kerk niet zomaar kunt gelijkschakelen met een sportclub. Ik bedoel er alleen maar mee dat je de

invloed die geloof op mensen heeft en het belang dat geloof voor mensen heeft, niet kunt en niet mag devalueren en gelijkschakelen met een sportclub.

Ik wil aan mevrouw Van der Borgh t zeggen dat de kerk het recht heeft, en misschien zelfs de taak, om een dergelijk centrum op te starten, maar de kerk is niet het instituut bij uitstek om de nodige deskundige begeleiding te geven aan de mensen die die nodig hebben. Daarom vraag ik de minister om contact op te nemen met de kerk zodat er ook een directe doorverwijzing ontstaat.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik wil aan mevrouw De Waele zeggen dat als ze bepaalde opzoekingen doet, ze misschien ver genoeg moet zoeken. Dan had ze gevonden dat dat protocol effectief is ondertekend op 31 maart, dat daar uitvoerig ruchtbaarheid aan is gegeven en dat daar ondertussen ook vragen over gesteld zijn. Gisteren nog is de minister in de commissie uitvoerig ingegaan op de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het protocol. U zou daar beter aanwezig geweest zijn.

Mevrouw Patricia De Waele: De bedoeling is wel dat als er een protocol is, dat wordt nageleefd.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, collega's, het is niet zo leuk als laatste het woord te voeren. Ik ben de enige persoon die tussen u en de lekkere Kroatische witte wijn staat, die aan het warm worden is. Maar ik wil enkele bedenkingen formuleren over seksueel misbruik van minderjarigen, niet alleen in de kerk. Het is een delicaat onderwerp, het raakt de intimiteit en de psychologische integriteit van de slachtoffers. Het is geen onderwerp om politieke afrekeningen mee te beginnen, noch tussen de partijen, noch tegen de minister – het initiatief dat hij heeft genomen, keur ik goed – noch tegen de katholieke kerk. De heer Sannen heeft een punt. De katholieke kerk legt de morele lat heel hoog voor zichzelf. Als er dan zulke dingen gebeuren, geeft dat een extra dimensie aan de zaak.

Ik ben in elk geval tegen groepsstigmatisering van alle geestelijken. Daarom heb ik, samen met de heer Reekmans, de oproep ondertekend van de heren Sauwens, Van Dijck en Callens om hulde te betuigen aan de talrijke geestelijken aan wie niets moet worden verweten, en die zich op een heel sociale manier inzetten in allerlei sociale initiatieven, religieuzenzorg enzovoort. Groepsstigmatisering is ons onbekend. Het is niet omdat enkele vastgoedmakelaars fouten begaan, dat heel die groep moet worden gestigmatiseerd en dat er nieuwe reguleringen moeten komen. Het is niet omdat er fouten gebeuren bij ondernemers, dat we een hetze moeten opzetten tegen de ondernemers. Het is ook niet omdat er bij katholieke priesters zware misbruiken voorkomen, dat we een hetze moeten opzetten tegen alle geestelijken.

De maatschappelijke aanpak berust, zoals altijd bij misdrijven, op twee luiken. Enerzijds is er het repressieve luik. Dat is er hoe dan ook, mevrouw Vogels. Pedofilie is een misdrijf, het staat in het strafrecht als misdrijf gekwalificeerd, en er is de autonomie van de parketten om vervolging in te stellen, ook als het slachtoffer dat niet wil. Pedofilie is geen klachtmisdrijf. Dat wil zeggen dat de parketten, eventueel los van de wil van het slachtoffer, een vervolging instellen. Dat wil niet zeggen dat dit altijd opportuun is, maar die autonomie van het strafrecht moet worden bewaard.

Ik pleit er niet voor om van pedofilie een klachtmisdrijf te maken omdat het slachtoffer dikwijls onder druk staat en daarom geen klacht durft in te dienen. Indien men de vervolging louter laat afhangen van de klachten van de slachtoffers, kan de optimale afschrikking van het strafrecht eventueel worden ondermijnd. Het strafrecht met zijn afschrikkende impact heeft een preventief effect voor toekomstige daders. Daarom steunt onze partij ook de verlenging van de verjaring van 10 naar 30 jaar. De feiten gebeuren op heel jonge leeftijd. De verjaring kan dus heel snel verlopen.

We kunnen het uitdrukken als volgt: pedofilie komt neer op de moord van de ziel van het kind. Daarom pleiten we voor een verjaringstermijn van 30 jaar, gelijk aan die van moord. Dat lijkt ons helemaal niet overdreven.

Mevrouw Mieke Vogels: Voor een goed begrip, ik heb nooit gezegd dat pedofilie een klachtmisdrijf moest worden. Ik heb alleen gezegd dat er een jarenlange praktijk bestaat die aantoonde dat, zeker voor intrafamiliaal geweld en seksueel misbruik in machtsrelaties, het vaak een heel grote stap is om onmiddellijk naar de rechtbank te stappen, omdat men moeilijk zijn eigen overste of vader aanklaagt. Precies door het creëren van een zekere veiligheid binnen de welzijnssector, waar slachtoffers en daders van intrafamiliaal geweld en seksueel misbruik terecht kunnen, en waar de mogelijkheid bestaat om heling te doen en het dossier niet door te geven aan Justitie, kun je zo een aantal dingen naar buiten brengen.

Wanneer men die zekerheid niet geeft, dan loopt men de kans dat heel veel opnieuw begraven wordt in de vergeetputten van de gezinnen en van de instituten omdat mensen die stap naar het gerecht niet zetten. Dat is een moeilijk evenwicht. Wanneer moet de welzijnswerker de klacht doorgeven aan Justitie? Daar bestaat een praktijk over. Wanneer op een bepaald moment duidelijk is dat iemand die jongeren misbruikt heeft, nog altijd andere jongeren misbruikt, dan zal dat doorgegeven worden. Wanneer het gaat om een een-op-eenrelatie, dan hoeft dat niet wanneer het slachtoffer en de dader op een andere manier de zaak kunnen helen. Dat is het moeilijke evenwicht. Daar gaat heel het debat over.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb niet beweerd dat u van pedofilie een klachtmisdrijf wilt maken. Ik heb gewoon gezegd dat het volgens mij niet in die zin moet gaan. Ik ben het ermee eens dat het om een moeilijk evenwicht gaat. Men moet echter ook vermijden dat pedofilie in de vergeetput van het welzijnswerk terecht komt. Ergens is pedofilie een misdrijf dat bestraft moet kunnen worden, net als alle andere misdrijven.

Het is een heel moeilijke zaak. Daarom vond ik het protocol tussen het parket-generaal van Brussel en de commissie-Adriaenssens een goede afspraak. Het snijpunt tussen Justitie en welzijnswerk blijft heel moeilijk.

Er is het privé-initiatief van de kerk, de commissie-Adriaenssens en het centrum voor erkenning, heling, herstel en verzoening. Daarnaast is er uw initiatief, minister. Tussen die twee lijnen zit een spanningsveld. Dat is ook gebleken tijdens de vorige uiteenzettingen. Minister, ik sta achter uw initiatief maar ik denk dat het moet worden verfijnd. De caw's zijn overheidsinstellingen. Hoe zit het daar met de meldingsplicht? Artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ambtenaren een meldingsplicht hebben. Anderzijds zijn heel wat mensen die in overheidsdiensten werken, gebonden aan het beroepsgeheim. Dat staat in artikel 458 van het Strafwetboek. Voor de meeste juristen primeert het beroepsgeheim op de meldingsplicht

Op de website van de caw's staat: "Wij houden op het caw-onthaal geen dossiers bij. Als caw-medewerkers zijn we gebonden aan het beroepsgeheim." Is dat inderdaad zo? Is dat juridisch uitgeklaard? En is het wenselijk dat er zo'n absoluut beroepsgeheim bestaat? Ik vind dat dat verder moet worden onderzocht. Wat bijvoorbeeld wanneer een slachtoffer zo ver is gekomen dat het vraagt dat de dader wordt vervolgd? Het strafrechtelijk proces heeft een helende werking, is een vorm van genoegdoening, van vergelding. Wanneer een slachtoffer dit vraagt, zal het caw het dossier dan doorgeven aan het parket?

Op de website staat verder ook dat verwanten dit kunnen aangeven. Hoever gaat dat? Langs Adam zijn we allemaal met elkaar verwant. Kan iedereen zomaar naar het caw stappen met meldingen van seksueel misbruik van anderen? Komen we dan niet terecht in een soort van maatschappij van Fahndung zoals tijdens de Tweede Wereldoorlog onder de Duitse bezetting gold?

Het meldpunt is ingericht naar aanleiding van het opdoeken van de commissie-Adriaenssens. Betekent dit dan dat de caw's hetzelfde werk zullen doen als de commissie-Adriaenssens? In

dat geval heb ik daar een aantal vragen over. De kerk heeft al een nieuwe commissie opgericht. Hoe verhoudt de werking van de caw's zich tot de nieuwe commissie van de kerk? Zal het caw eventueel dossiers doorgeven aan die commissie? Wat als het slachtoffer al een dossier heeft bij de commissie van de kerk? Hoe zal die werking eruit zien?

Minister, ik moet ook opmerken dat de commissie-Adriaenssens zeer sterk was 'bemenst'. Er zaten excellente en eminente kinderpsychologen in en dat straalt ook af op de enorme, hoge kwaliteit van het rapport. De vraag is of de caw's op dezelfde manier geëquipeerd zijn. Gaan ze dezelfde slagkracht hebben als de commissie-Adriaenssens? Je moet er ook rekening mee houden dat niet alle slachtoffers voor een kerkelijke commissie willen verschijnen. Veel slachtoffers zijn misbruikt door kerkelijke bedienaars en hebben een inherent wantrouwen ten opzichte van die kerkelijke commissie. Die slachtoffers zouden eigenlijk recht moeten hebben op een even goede behandeling als die voor een kerkelijke commissie.

Minister, we moeten vermijden dat het initiatief, dat op zichzelf goed is, overkomt als 'Vlaanderen doet ook iets en we zijn ervan af'. Het moet heel deskundig worden aangepakt.

Ten slotte heb ik nog een paar algemene beschouwingen. Als Vlaams volksvertegenwoordiger zou ik mij toch naar de katholieke kerk willen richten. De katholieke kerk is als instelling nauw verbonden met de Vlaamse geschiedenis en nauw verweven, tot in de vezels, met onze Vlaamse samenleving, al was het maar via de talrijke sociale instellingen. Ik vind dat ik als Vlaams volksvertegenwoordiger aan de katholieke kerk mag vragen om radicaal schoon schip te maken met deze schandvlek en de feiten niet te minimaliseren zoals de vroegere kardinaal Danneels dat volgens mij heeft gedaan, niet te medicaliseren zoals de paus dat doet of niet in de schoenen te schuiven van een bepaalde seksuele geaardheid zoals kardinaal Bertoni dat heeft gedaan. Het zijn beweringen die een instituut die een moreel gezag pretendeert, eigenlijk onwaardig zijn.

Vanuit LDD wil ik ook opwerpen dat deze spijtige zaak misschien een aanleiding kan zijn om de verhouding tussen kerk en religieuze instellingen enerzijds en publieke autoriteiten anderzijds, eens te herbekijken. In de eerste plaats moet worden benadrukt dat kerkbedienaars volledig en zoals andere burgers onderworpen zijn aan de rule of law en dat justitie geen enkele indruk mag laten bestaan dat kerkbedienaars met zachtere handschoenen worden aangepakt dan andere burgers.

Misschien moeten we ook de fiscaal-financiële kant eens herbekijken. De huidige situatie houdt eigenlijk in dat de Vlaamse en Waalse burgers worden gedwongen, via de fiscus, een instelling te financieren die het celibaat in stand houdt. Het celibaat – en dat weet toch iedereen – is een van de directe oorzaken van pedofilie. Dat kan men niet ontkennen en wie dat ontkent, is ziende blind. Dan kan men de vraag stellen of het niet is aangewezen om tot een eerlijker verhouding te komen tussen de burgers en kerkelijke en levensbeschouwelijke instellingen en dat iedereen zijn eigen kerk en levensbeschouwing gaat financieren.

Het spijtige aan deze kwestie is dat het nog steeds een federale materie is, verbonden met Justitie. Het is een negentiende-eeuwse combinatie. Het zou misschien niet slecht zijn dat ook deze bevoegdheid naar Vlaanderen komt zodat we de basis kunnen leggen van de contouren van de Vlaamse lekenstaat. (*Applaus bij LDD*)

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik zou u eerst en vooral toch willen danken – en ik zeg het niet als cliché – dat het hele parlement toch de analyse deelt enerzijds van de gruwelijkheid van de feiten, anderzijds dat het niet het moment is om te vervallen in een partijpolitiek debat. Deze problematiek is een brede problematiek met voor een deel ook een collectieve verantwoordelijkheid waarnaar een aantal mensen al hebben verwezen. Ik kan u alleen maar danken voor de manier waarop u een aantal dingen in het midden hebt gebracht.

Ik zou kort eerst iets willen zeggen over de reacties in het recente verleden vanuit Welzijn naar aanleiding van de ingreep van Justitie en dan iets over de toekomst.

Op het ogenblik dat wij kennis kregen van de inval van Justitie en de inbeslagname van de dossiers hebben wij na een korte bevraging het initiatief genomen om een aanspreekpunt te organiseren. Dat is snel gegaan. Het was geïnspireerd door de afweging dat slachtoffers, die hun verhaal hadden gebracht naar de commissie-Adriaenssens en wellicht ook andere mensen, nu een heleboel vragen zouden kunnen hebben. Het was belangrijk dat er een aanspreekpunt was, buiten de context waarin het geschil zich bevond. Daarom hebben we dat telefoonnummer en dat aanspreekpunt ingesteld en de afspraken met de caw's gemaakt.

Ik heb toen ook gereageerd op de manier waarop de onderzoeksrechter die massale inbeslagname had georganiseerd. Niet omdat ik mij heb uit te spreken over de opportuniteitsvraag, dat moeten anderen doen. Ook niet omdat ik mij heb te mengen met de aangelegenheden van Justitie, dat zijn mijn bevoegdheden niet. Maar ik was, zoals enkele collega's hier ook hebben aangegeven, verontrust over de impact van dit initiatief op de relaties in het algemeen tussen de hulpverlening en Justitie.

Er hebben collega's geïnformeerd naar de reacties naar aanleiding van de introductie van dat aanspreekpunt voor volwassen slachtoffers van seksueel misbruik. Dat verliep via het Gentse caw, dat afspraken had met de collega's uit de andere caw's.

Er zijn tot op heden een 63-tal mails geweest en een 64-tal telefoons. In de meerderheid van de gevallen was de interventie verkennend: luisteren naar het verhaal en kijken hoe de betrokkene wenst dat er verder met zijn vraag wordt omgegaan. Er waren vragen van mensen die al waren aangemeld bij de commissie over wat er ging gebeuren met hun dossier. Er waren ook verhalen van slachtoffers die nog niet aangemeld waren bij de commissie, soms van een slachtoffer zelf, soms van de familie. Er waren ook een aantal verhalen over seksueel misbruik buiten de context van de kerk. Die meldingen hebben uiteraard niet allemaal geleid tot een verwijzing naar de hulpverlening. Soms wou iemand informatie verkrijgen of had die de behoefte om zijn verhaal te doen. Dat geldt voor de telefonische en de mailberichten. Dat voor wat het verleden betreft.

Ik heb met velen onder jullie, neem ik aan, naar de persconferentie gekeken van de bisschoppen. Mijnheer Sannen, ik heb daar dus vernomen dat er contact zou zijn met Welzijn om te kijken hoe men zich daartoe zou moeten verhouden. Dat contact heeft plaatsgevonden. Ik denk dat onze stelling gedeeld werd door de mensen die me daarover hebben gecontacteerd, namelijk dat de hulpverlening zich zelfstandig buiten de context van de kerk organiseert.

Vanuit de caw's en als beleidsdomein Welzijn pleiten wij ervoor om hulpverlening in een professionele context te plaatsen en dat goed te onderscheiden van de manier waarop de kerk zelf eventueel initiatieven zou plannen om intern met een aantal zaken om te gaan. Ik denk dat ik mag besluiten dat we het daar roerend over eens waren. Dat lijkt me ook een zeer gezonde opstelling. Onmiddellijk na die persconferentie van de bisschoppen hebben de caw's een persbericht uitgestuurd om dat nog eens te benadrukken. Ik heb enkel gevraagd om respect op te brengen voor wat er qua hulpverlening in Vlaanderen beschikbaar is en aangeboden kan worden.

De heer Ludo Sannen: Minister, ik onderschrijf dat helemaal, maar is er ook een engagement vanuit de kerk om, wanneer zij met slachtoffers geconfronteerd worden vanuit dat centrum, de deskundigheid van Vlaanderen te erkennen en de directe doorverwijzing te doen?

Minister Jo Vandeurzen: Ik neem aan dat de verantwoordelijken bij de kerk op een bepaald moment gaan communiceren over wat zij als de nieuwe ontwikkelingen binnen hun organisatie zien. Maar het is evident dat zij er zich zeer goed van bewust zijn dat professionele hulpverlening zich buiten de organisatie van de kerk bevindt, en dat ze ervoor

moeten zorgen dat mensen die zich melden, op een goede manier de weg gewezen wordt naar de hulpverlening, vanuit respect voor elkaars situatie en verantwoordelijkheid. Ik denk niet dat zij op de een of andere manier nog de indruk willen geven dat zij het werk van Justitie willen beïnvloeden. Zij zijn, zo neem ik aan, op zoek naar de beste formule om dat te doen. Het is niet aan mij om me daarover uit te spreken.

Wat kunnen we doen met het oog op de toekomst? Ik vertrek daarbij vanuit de gedeelde verontwaardiging en onrust van ons allemaal, maar ook vanuit de inzichten en conclusies van professor Adriaenssens. Ik heb met professor Adriaenssens een aantal keren contact gehad, trouwens ook voordat de acties van Justitie plaatsvonden. Wij waren toen al op zoek naar de wijze waarop wij vanuit het welzijnsbeleid in het algemeen met een aantal van die fenomenen moesten omgaan. Ik probeer een aantal conclusies te trekken uit en opvolging te geven aan een aantal aanbevelingen, zoals die van professor Adriaenssens. Wij gaan in de caw's inderdaad systematisch en structureel echte onthaalpunten organiseren.

De voorzitter: Collega's, er zijn een aantal parlementsleden die vragen hebben gesteld aan de minister, en ik zie dat die nu een tête-à-tête staan te houden met hun collega's. Ik zou u willen vragen om, uit respect voor de minister en de vragen die u zelf hebt gesteld, even te willen luisteren naar de antwoorden van de minister.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het gaat hier wel degelijk over volwassenen die op een later tijdstip in hun leven de behoefte hebben om een gesprek te hebben over wat hun is overkomen. Zij zoeken misschien een weg naar hulpverlening, misschien naar Justitie. Zij zoeken een plaats, een klankbord om erover te spreken, om dat onverwerkte verleden en de drama's die zich hebben voorgedaan, met iemand te delen. Vervolgens moet worden bekeken hoe daarin een oriëntatie kan worden gegeven.

Het gaat ook over volwassenen die op dit ogenblik misschien slachtoffer zijn van emotioneel, fysiek of seksueel geweld. Zij kunnen stricto sensu niet terecht in onze vertrouwenscentra. We zijn dus van plan om daarvoor onthaalpunten in te richten, die we ook gaan enten op de werking van de onthaalpunten voor intrafamiliaal geweld. We willen die een goede definitie en een goede bereikbaarheid geven. We positioneren die binnen de caw's, zoals dat ook het geval is voor intrafamiliaal geweld.

Dat is een werk waarover we nu negotiëren met de caw's. Waarom de centra voor algemeen welzijnswerk? Wij denken dat zij daarvoor de juiste expertise hebben, dat ze laagdrempelig zijn, en dat ze die onthaal- en oriëntatiefunctie zowel juridisch als qua inzicht in het netwerk van de hulpverlening goed aankunnen en daarvoor zijn uitgerust. Mocht blijken dat dat een vorm van versterking van hun werking veronderstelt, dan zullen we daaromtrent ook een aantal initiatieven moeten nemen. Daar ben ik mij van bewust.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, is dat dan iets anders dan wat er vandaag, op uw initiatief, al is in de caw's? U zegt dat er onthaalpunten komen, waarover u nu onderhandelt met de caw's. Is dat dan ter vervanging van wat er nu al is?

Minister Jo Vandeurzen: Uiteraard. Dat was trouwens ook een uitdrukkelijke aanbeveling van professor Adriaenssens. Wij moeten in onze samenleving externe onthaalpunten organiseren, die onafhankelijk zijn van alle mogelijke instituten en organisaties. We moeten voorkomen dat we naar een soort chaos gaan.

We moeten dat op een heel duidelijke en eenduidige manier structureren. We zijn bezig met bekijken hoe we dat binnen de caw's kunnen doen, voortwerkend op het bestaande concept voor de onthaalpunten intrafamiliaal geweld. We bekijken hoe we dat breder kunnen definiëren als onthaalpunten met betrekking tot geweld en misbruik.

We weten dat dit zou kunnen betekenen dat er een probleem is van capaciteit. We zullen dat onder ogen moeten zien. We kunnen ons wel eens een debat permitteren om te bekijken hoe we daarmee omgaan. Uiteraard zijn er de pertinente vragen over de spreiding en de

toegankelijkheid van de caw's, maar die zijn er niet specifiek naar aanleiding van deze problematiek. Ik neem aan dat u uit de commissie onthouden hebt dat ik voorstander ben van een nieuw debat over de schaal en de werkmiddelen van de caw's, precies wegens de noodzaak aan regionale spreiding. Uiteraard betekent dat ook dat we voor afspraken die nu bestaan in verband met de doorverwijzing, bijvoorbeeld naar de geestelijke gezondheidszorg, waarvan de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) één mogelijk zijn, in de nodige monitoring moeten voorzien.

Ik ben het er ook mee eens dat over de problematiek van de psychotherapie, die zich natuurlijk niet alleen stelt in deze situatie, een debat te voeren valt in de ontwikkeling van de geestelijke gezondheidszorg Vlaanderen. Ook over de problematiek of er wordt erkend door het RIZIV en zo meer, valt zeker een debat te voeren, maar dit is nu niet de plaats daarvoor. We zullen dus proberen om dit te structureren in een aantal caw's en onthaalpunten zodat het voor iedereen zichtbaar is en ook eenduidig wordt.

Een volgende actie die we volgens mij moeten organiseren, is de sensibilisatie en deskundigheidsbevordering. In de samenleving zullen we toch moeten trachten om een grotere gevoeligheid te promoten voor signalen die zouden kunnen wijzen op seksueel misbruik van kinderen. In het overleg met de caw's zijn we aan het bekijken hoe we die sensibilisatiecampagne concreet gestalte kunnen geven, maar dat moet ook gepaard gaan met een zekere deskundigheidsbevordering in vele segmenten van onze samenleving, precies om de signalen te kunnen herkennen en om ook als betrokkene in een organisatie, een instituut te weten hoe daar op een verstandige manier mee omgegaan kan worden. Ook die campagne zijn we aan het voorbereiden. Uiteraard volstaat één campagne niet, we zullen moeten nadenken over een bredere aanpak. Het is evident dat zich een aantal acties opdringen.

Ik heb ook gezegd dat de aanpak van dit soort verschrikkelijke dingen geen kwestie van hulpverlening alleen is. Ik denk dat we ons allemaal realiseren dat hier ook de verantwoordelijkheid van tal van instituten en organisaties in de samenleving aan de orde is op plaatsen waar mensen in gezagsrelaties zich kunnen positioneren ten opzichte van kwetsbare kinderen. Dat heeft professor Adriaenssens in zijn eindverslag ook in alle duidelijkheid gezegd. Wat mij betreft, is dit ook een signaal dat ik moet geven en zal geven ten aanzien van tal van organisaties.

We verbazen ons er ook wel over dat we dit in het verleden allemaal niet hebben gezien, en ik deel voor een stuk de inleiding die mevrouw Vogels hierover heeft gegeven. We moeten in onze samenleving heel duidelijk het signaal geven dat we van een organisatie waarin er sprake is van gezagsrelaties ten aanzien van kinderen, verwachten dat er een beleid wordt gevoerd, dat men leert hoe men daarmee moet omgaan, dat men leert hoe signalen kunnen worden getraceerd, dat men mensen die hier vragen over hebben een plek, een systeem of een optie geeft om dit aan de orde te stellen. Ik vind dat heel belangrijk.

Ik neem de sector van het VAPH als voorbeeld omdat daar natuurlijk ook sprake is van gezagsrelaties ten aanzien van kwetsbare kinderen. Dit geeft goed aan hoe we daar in welzijnssectoren mee omgaan. Ik spreek nu niet vanuit de invalshoek van de hulpverlening, ik spreek hier als de minister bevoegd voor de organisatie en de financiering van een gedeelte van het zorglandschap in Vlaanderen.

We kunnen dit appèl op de voorzieningen en de instituten in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin op een aantal decretale ankers vastzetten. Het gaat dan om het kwaliteitsdecreet en om de uitvoeringsbesluiten die daaromtrent zijn genomen. Het is een appèl om een kwalitatief beleid te voeren dat respect voor de integriteit van de gebruikers en patiënten opbrengt.

Het is mijn bedoeling als vakminister om dergelijke ankers te gebruiken om hier in de welzijnssector voor te pleiten. Ik wil duidelijke verwachtingen formuleren. Het is de bedoeling dat in dit verband een beleid wordt gevoerd.

Ik geef even een voorbeeld – ik denk zelfs dat mevrouw Vogels hier de geestelijke moeder nog van is. In 2004 is in het uitvoeringsbesluit betreffende de kwaliteitszorg in de voorzieningen voor de sociale integratie van personen met een handicap een uitdrukkelijke bepaling opgenomen. Deze tekstregel is aan de bestaande teksten toegevoegd: “De voorziening neemt in het bijzonder maatregelen tegen misbruik en geweld ten aanzien van gebruikers.”

Een van mijn conclusies betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin luidt dat we die breed geformuleerde verwachtingen ten aanzien van onze sectoren, onze instituten en onze organisaties op basis van het Kwaliteitsdecreet kunnen concretiseren om daadwerkelijk een beleid te voeren.

Mijn vijfde punt betreft de relatie met Justitie. Ik weet natuurlijk dat dit onderwerp inhoudt dat we ons in een debat over de werking van Justitie moeten positioneren. Ik wil hierover een aantal persoonlijke bedenkingen formuleren.

Ik ben een minister met een bepaalde visie op Justitie. Justitie heeft een kerntaak in de samenleving, namelijk het beslechten van geschillen, het instaan voor veiligheid en geborgenheid en het handhaven van het strafrecht. Justitie moet dit doen met een breed inzicht, als een onderdeel van een samenleving met zekere verantwoordelijkheden.

Dat betekent dat in de relatie tussen de hulpverlening en Justitie een aantal verwachtingen en wederzijdse verantwoordelijkheden in acht moeten kunnen worden genomen. Dit doet totaal niets af aan de autonomie, de grondwettelijke bevoegdheden en de in allerlei wetten vastgelegde bevoegdheden van Justitie. Ik pleit in elk geval niet voor een justitie in een ivoren toren die zich geen enkele maatschappelijke vraag moet stellen. Justitie en veel strafwetten hebben een bepaalde finaliteit. Ze moeten tot de veiligheid bijdragen en dergelijke.

Wie is Justitie? In deze casus heeft een minister van Justitie op basis van de vigerende wetgeving afspraken met het openbaar ministerie gemaakt. Dit geldt ook voor het protocol over de aanpak van de kindermishandeling dat we allebei hebben ondertekend. De minister van Justitie tekens namens Justitie. Zijn contractant is de minister van Welzijn. Hij engageert zich namens Justitie.

Eigenlijk bestaat Justitie natuurlijk uit vele actoren. De actor waar de minister het meest contact mee heeft, is het openbaar ministerie. In deze casus is het niet het openbaar ministerie geweest dat aanleiding tot een interventie heeft gegeven: het is de onderzoeksrechter geweest.

Indien we in de toekomst over de relatie tussen Welzijn en Justitie willen nadenken, wil ik in alle duidelijkheid stellen dat ik de bezorgdheid van velen deel. Ik heb de minister van Justitie duidelijk gezegd dat het in mijn ogen niet enkel om de verhouding tussen de welzijns- en hulpverleningssector en het openbaar ministerie gaat: het gaat evenzeer om de vraag hoe we ons verhouden tot de grondwettelijke en wettelijke opdracht van de onderzoeksrechters.

Met betrekking tot individuele zaken hebben de onderzoeksrechters een totale autonomie. Ik wil dit in geen geval betwisten. Ze moeten in onafhankelijkheid kunnen functioneren. Ze zullen wel op een of andere manier als groep moeten aangeven wat het normaal te verwachten gedrag is. We moeten de algemene benadering kennen die zij vanuit hun professionaliteit en hun autonomie aan de dag zullen leggen.

Daarmee zeg ik eigenlijk niets revolutionairs. In de feiten was en is dat zo. Er zijn met de vertrouwenscentra afspraken in de feiten, waarbij onderzoeksrechters zich bewust zijn van het feit dat zij natuurlijk onderzoeksdaaden kunnen stellen en waarbij de sector heel goed weet en aanvaardt dat Justitie haar werk moet kunnen doen. Maar er zijn een aantal afspraken over de wijze waarop je in concrete zaken bijvoorbeeld een dossier in beslag neemt. Als je kijkt naar de gedragscode die bijvoorbeeld voor de caw's is uitgewerkt, zie je heel goed hoe die caw's, die zich overigens heel terecht beroepen op het beroepsgeheim, aan hun medewerkers

de aanbevelingen geven. Ze zeggen: “Als je geconfronteerd wordt met een onderzoeksrechter of een huiszoekingsbevel of een bevel om een dossier in beslag te nemen, dan is dit de manier waarop je daarmee omgaat.” In onze ziekenhuizen gebeurt het wel eens dat een onderzoeksrechter afstapt om een dossier van een patiënt in beslag te nemen. De sector heeft een aantal afspraken, al of niet geformaliseerd, waarbij men van elkaar weet wat men kan verwachten en weet hoe men daarmee omgaat. En men respecteert dat ook van elkaar.

Mevrouw Vogels, dat is wat mij een beetje verwonderde in de tonaliteit van een passage in uw toespraak: het is natuurlijk niet de vraag of wij een hulpverleningscontext kunnen creëren waarbij we zeggen dat Justitie er niet binnenkomt. Dat zou suggereren dat wij een eigen, autonome, rechtsorde kunnen creëren. Dat heb ik in de hulpverlening bij niemand gehoord. Wij aanvaarden allemaal dat Justitie haar werk moet kunnen doen. De vraag is alleen of we daarover een aantal afspraken kunnen maken die de wederzijdse verwachtingen en het wederzijdse respect gedeeltelijk kunnen regelen. De onderzoeksrechter neemt dan in individuele zaken in alle onafhankelijkheid zijn beslissing. Daar komen we bij het punt waarover het hier gaat: de beslissing van de onderzoeksrechter om een collectieve inbeslagname te doen heeft in de hulpverlening een grote schok veroorzaakt. Als dat een oorbare praktijk is, dan rijst de vraag overall: in de vertrouwenscentra en op de talrijke plaatsen waar er dossiers zijn en waar hulpverleningsvragen worden behandeld. Over dat punt moeten wij met Justitie klaarheid krijgen. Nu heeft, in dit geval, Justitie haar interne werk gedaan. Er is een kwaliteitstoets gebeurd. De kamer van inbeschuldigingstelling heeft ook gezegd dat dat niet in de proportionaliteit van de bevoegdheid zit. In die zin heeft het systeem een correctie aangebracht. Maar voor mij is het wel duidelijk dat we in de toekomst voor wat betreft de relatie tussen hulpverlening en Justitie spreken over een relatie waarbij er binnen Justitie meerdere actoren zijn, met meerdere soorten verantwoordelijkheid en wettelijke bevoegdheid.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, bent u voorstander van of pleit u voor een Vlaamse minister van Justitie?

De voorzitter: Dat was een retorische vraag.

Minister Jo Vandeuren: Ik herinner mij onderhandelingen tijdens dewelke ik daar nog ooit voor heb gepleit, maar die liggen al enkele jaren achter mij.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Kunt u mij alstublieft antwoorden? Ik vind het belangrijk in dit debat. Het is misschien nuttig dat we het nu weten.

Minister Jo Vandeuren: Dat is een debat over staatshervorming. U moet de verkiezingsprogramma's bekijken, dan kunt u vermoeden welk standpunt ik daarover persoonlijk in mijn partij zal verdedigen. Maar dat is vandaag niet het punt. Als de staatshervorming zou plaatsvinden, zouden wij nog pleiten voor een onafhankelijke Justitie en voor een openbaar ministerie dat in individuele zaken kan oordelen over opsporing en vervolging, en dan zullen wij wellicht nog allemaal akkoord gaan met de rechtsfiguur van de onderzoeksrechter. Dat zou aan de zaak op zich niet veel veranderen.

Wel is het zo – en daarover werden er terecht enkele vragen gesteld – dat de relaties tussen hulpverlening en Justitie veelvuldiger worden. Dat is nu al een aantal jaren van op de basis gegroeid. Er zijn gerechtelijke arrondissementen waar het al beter gaat dan op andere plaatsen. Je ziet dat er op vele plaatsen in de praktijk al goede afstemmingen zijn tussen actoren van Justitie en de bestaande hulpverleningscontexten en -netwerken die in Vlaanderen beschikbaar zijn. Of het nu gaat over de drughulpverlening, waar we al in de situatie zijn dat we zelfs in de zetelende magistratuur proberen relaties met de hulpverlening te leggen; of het nu gaat om de behandeling van daders; of het nu gaat om slachtoffers en slachtofferhulp: je ziet in vele sectoren dat men op het terrein elkaar op een vaak pragmatische manier heeft gevonden. Er bestaan inderdaad een aantal protocollen. Het regeerakkoord en de beleidsnota gaven aan dat we die gingen updaten.

Daar zijn we ook met veel goede moed aan begonnen, om een soort algemene context te krijgen, met algemene afspraken, ook over het beroepsgeheim, tussen Justitie en de hulpverleningssector. Helaas zijn die gesprekken nu natuurlijk wat on hold gezet, omdat er sprake is van een federale regering van lopende zaken. Ik heb echter herhaaldelijk en naar aanleiding van een aantal studiedagen benadrukt dat wij vragende partij zijn voor een heel duidelijk en breed protocol tussen Justitie – en wat mij betreft meerdere actoren binnen Justitie – en de hulpverlenings- en welzijnssector. Dat kan alleen maar het benaderen van en het respect voor slachtoffers bevorderen.

Mevrouw Van der Borgh en anderen – ik denk dat ook mevrouw Dillen ernaar heeft verwezen – hebben gelijk als ze stellen dat we qua slachtofferzorg in een dergelijk protocol ook wat orde op zaken zouden moeten stellen. Er bestaat echter een veelheid ter zake: er is slachtofferonthaal, slachtofferbejegening, slachtofferhulp. Doorheen de tijd hebben we een heleboel zaken opgericht. Het is natuurlijk ook evident dat we een algemene gevoeligheid en respect voor slachtoffers introduceren op veel plaatsen waar slachtoffers die in aanraking komen met Justitie, terecht kunnen. Ik ben het er echter ook mee eens dat we in zo'n protocol met Justitie ter zake een paar dingen beter opnieuw zouden ijken en afspreken. De Justitiehuisen zijn een goed voorbeeld. Hoe zullen we dat alles eigenlijk op elkaar afstemmen? Dat was ook het punt dat voor ons aan de orde was in onze onderhandelingen met Justitie.

Ik denk en hoop dat het parlement een bondgenoot is om dat gesprek met Justitie te voeren. Voor de hulpverlening staat of valt daar immers heel veel mee. Dat heeft niets te maken met het minimaliseren van de opdrachten van Justitie of proberen te zeggen dat Justitie zijn werk nu niet moet doen, integendeel. Ik neem echter aan dat het parlement het er ook mee eens is dat een goede hulpverlening een vertrouwensrelatie veronderstelt met de patiënt, de zorgvrager of het slachtoffer, of hoe u die persoon ook wilt noemen. Dat zie ik aan de vele stukken en resoluties die hier al zijn goedgekeurd. Dat kan alleen maar als er een minimum aan wederzijds respect en verwachting kan zijn. We weten dat dit in individuele situaties tot spanning kan leiden. Het kan leiden tot een heel moeilijke afweging. Mevrouw Vogels heeft een voorbeeld gegeven.

Dat is natuurlijk de realiteit van elke dag. Als een hulpverlener wordt geconfronteerd met een verhaal waaruit blijkt dat er elke dag opnieuw een risico is, weet hij dat hij zich niet kan verschuilen achter het artikel in het Strafwetboek dat stelt dat er beroepsgeheim is. Op dat ogenblik zal hij moeten afwegen of er niet andere belangen primeren, en die van de kwetsbare persoon in eerste orde. Dat is de afweging van de hulpverlener en de deontologische en zelfs juridische verantwoordelijkheid die hij op dat moment moet nemen. Dat zullen we nooit kunnen vatten in algemene principes. We kunnen daar kaders voor creëren, maar er zal in individuele situaties voortdurend een afweging moeten worden gemaakt. In het ene geval, in een specifieke context, zal die afweging misschien anders zijn dan de andere. Dat zijn zaken die we nu eenmaal moeten overlaten aan de verantwoordelijkheid van individuen. Wij creëren daarvoor een algemene context, binnen datgene wat wettelijk bestaat.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, heb ik u verkeerd begrepen als ik stel dat u zegt dat de hulpverlener in bepaalde omstandigheden het beroepsgeheim opzij mag schuiven en zaken doorgeven aan Justitie?

Minister Jo Vandeuren: Maar dat staat zelfs in het Strafwetboek. Daarin staat dat de geneesheer die kennis krijgt van kindermishandeling, inderdaad kan worden ontheven van zijn beroepsgeheim. Dat is ook de logica van de redenering. Het beroepsgeheim heeft een doel. Men moet daar ook op kunnen rekenen omdat er sprake is van het opbouwen van een vertrouwensrelatie, maar als er een echte, acute dreiging is, dan kan men op een bepaald ogenblik voor de gewetensvraag staan.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is niet waar. Er bestaat een arrest van het Hof van Cassatie dat stelt dat dit niet mag worden meegedeeld, omdat anders het parket deelachtig wordt gemaakt aan informatie dat het normaliter niet zou mogen bezitten in het proces. Die informatie heb ik gehaald uit het antwoord van minister Onkelinx op een vraag van de heer Ceder over het beroepsgeheim met betrekking tot het verblijf van illegalen. Dat staat er allemaal in. Ik denk dat u in dat verband toch de zaak voort moet verhelderen.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Bouckaert, ik heb er geen probleem mee dat dit een evenwichtsoefening is. Het Strafwetboek bevat echter regels die bepalen dat in bepaalde omstandigheden kan worden aanvaard dat medici melding kunnen maken van feiten die hun ter kennis komen. Die bepaling bestaat.

Maar nog eens, het is contextgebonden. Het is goed mogelijk dat men zonder die acute situatie het beroepsgeheim helemaal niet zou schenden. Men moet afwegen wat op het spel staat. Daar bestaan regels voor. In bepaalde situaties is het een kwestie die men met rechtspraak moet aanpakken. Soms moet men moeilijke keuzes maken.

Precies omdat we weten dat het een moeilijk evenwicht is, omdat we weten dat het initiatief van de onderzoeksrechter zoveel deining heeft veroorzaakt – het is wat gecorrigeerd door de kamer van inbeschuldigingstelling, maar het is toch gebeurd – is het nodig dat we met Justitie goede afspraken maken. Dat moet niet tussen de twee ministers gebeuren. Dat moet breed gedragen zijn door de sectoren en de betrokkenen.

Er bestaan dikke boeken over het beroepsgeheim. Het moet eens opnieuw worden geformaliseerd. Waarom zeg ik dat? Omdat het zo essentieel is dat we het positieve dat doorheen de jaren werd opgebouwd in de relatie justitie-hulpverlening, nu niet in vraag stellen. Dit parlement heeft bij herhaling initiatieven gesteund waarmee dat samenspel vanuit respect voor ieders verantwoordelijkheid is gestimuleerd. Ik zou het bijzonder jammer vinden mocht dat nu onderuit worden gehaald. We gaan dus inspanningen doen, mevrouw Vogels, om dat vertrouwen te herstellen vanuit het besef dat Justitie daarin zijn verantwoordelijkheden heeft die wij niet willen doorkruisen, maar ook vanuit de vraag van de hulpverlening om begrip te hebben voor de vertrouwensrelatie. De kern van die relatie is gericht op datgene wat voor heel de samenleving, voor die twee deelgebieden van onze samenleving, het gemeenschappelijke zou moeten zijn, en dat is het belang van het slachtoffer.

Dat is voor mij de lat: wat is het belang van het slachtoffer. Hoe kunnen we het slachtoffer de nodige zorg geven? Hoe kunnen we voor het nodige respect zorgen? Dat is vaak de grond van de vraag als slachtoffers zich melden. Welzijn zal in de komende jaren initiatieven nemen om daar meer aandacht aan te besteden en om onthaalpunten op te zetten om te oriënteren. We zullen sensibilisatiecampagnes lanceren. Dat zal gebeuren vanuit de fundamentele ambitie om recht te doen aan de slachtoffers. Ik hoop dat u daarin onze bondgenoot zult zijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

Mevrouw Mieke Vogels: Ik dank u voor uw grondige en uitvoerige antwoord, minister.

Het is al zo laat, het lijkt me niet meer nodig om daar nog verder op in te gaan. We zullen daar in de komende maanden zeker nog de gelegenheid toe krijgen, onder meer door het colloquium.

Voorzitter, ik heb geen actualiteitsmotie ingediend omdat ik de minister zal blijven ondervragen. Ik vind dat altijd zo'n enorme papierverspilling.

De voorzitter: Mevrouw Vogels, het is nog maar 18.50 uur, hoor.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

Actualiteitsmoties

De voorzitter: Door de dames Schryvers en Jans, de heren Kennes en Crombez en de dames Turan, Lies Jans en Godderis-T'Jonck, door de heren Bouckaert en Vereeck en de dames Werbrouck en De Waele, door mevrouw Van der Borgh, de heer Gatz en de dames De Knop, De Vroe en Peeters en door de dames Dillen en Van Steenberge en de heren Dewinter en Van Hauthem werden tot besluit van dit actualiteitsdebat actualiteitsmoties ingediend. Ze zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Wilfried Vandaele, Bart Martens en Lode Ceyssens en de dames Tinne Rombouts, Tine Eerlingen, Michèle Hostekint en Valerie Taeldeman betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

– 650 (2009-2010) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Pieter Huybrechts en de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en Marleen Van den Eynde betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

– 661 (2009-2010) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum betreffende het addendum bij of de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

– 664 (2010-2011) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe en de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen en Sven Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)

– 669 (2010-2011) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van de heren Vandaele, Martens en Ceyssens en de dames Rombouts, Eerlingen, Hostekint en Taeldeman betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, van de heer Huybrechts en de dames Bruyninckx-Vandenhoudt en Van den Eynde betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, van de heren Peeters en Sanctorum betreffende het addendum bij of de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en van de dames Van Volcem en De Vroe en van de heren Callens, Van Mechelen en Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Ik stel voor om de besprekingen van de vier voorstellen van resolutie samen te voegen tot één bespreking. Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, collega's, op 18 december 2009 stelde de Vlaamse Regering de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) voorlopig vast. Het openbaar onderzoek rond dat addendum liep tot 11 mei 2010.

De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) heeft advies uitgebracht op 3 september 2010. Het Vlaams Parlement kan vandaag een standpunt

innemen. De deadline is 8 oktober. Na definitieve vaststelling door de Vlaamse Regering in het najaar, heeft het parlement de bevoegdheid om de bindende bepalingen te bekrachtigen.

Collega's, we stellen vast dat een aantal bindende bepalingen uit het oorspronkelijke RSV nog altijd niet zijn uitgevoerd, zoals voor de 7000 hectare extra bedrijventerreinen, de afbakening van 38.000 hectare extra natuur, 10.000 hectare extra bosgebied en de afbakening van 750.000 hectare agrarisch gebied.

Het openbaar onderzoek heeft geleid tot 1497 bezwaren en 82 adviezen van provincies en gemeenten. De SARO heeft die behandeld. Een en ander moet leiden tot de nodige aanpassingen.

De meerderheidspartijen leggen vandaag een voorstel van resolutie voor. We vragen: een duidelijk stappenplan op te stellen voor de effectieve, snelle uitvoering van het huidige RSV; het bewaken van het evenwicht tussen bebouwde ruimte enerzijds en onbebouwde ruimte of open ruimte anderzijds; om voor de elementen die niet in de herziening van het RSV zijn opgenomen en die een dringend karakter hebben op basis van de maatschappelijke relevantie, beleidskaders te ontwikkelen, en die eventueel te vertalen in een extra kortetermijnherziening; in uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord het proces van de kortetermijnherziening van het RSV zo snel mogelijk af te ronden, rekening houdend met de adviezen, en oplossingen te zoeken voor enkele concrete knelpunten met betrekking tot de thema's wonen, werken, recreatie, lijninfrastructuur en open ruimte; na de uitvoering van het huidige RSV te werken aan een nieuw strategisch langetermijnplan voor ruimtelijk beleid met horizon 2020 en doorkijk naar 2050, door de minister ondertussen aangeduid als het beleidsplan Ruimte Vlaanderen. In afwachting van de inwerkingtreding van dat nieuwe beleidsplan Ruimte Vlaanderen kan zo nodig eventueel de tijdshorizon van het huidige RSV verlengd worden.

Voorzitter, we hebben alternatieve voorstellen van resolutie van de oppositie gekregen. We denken dat de meerderheidsresolutie tegemoet komt aan de meeste belangrijke bekommernissen en verzuchtingen in die voorstellen. Voor onderdelen waarop de oppositie uiteenlopende standpunten inneemt, kiezen wij een middenweg.

De voorzitter: Mevrouw Bruyninckx heeft het woord.

Mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt: Het voorstel van resolutie van het Vlaams Belang over de tweede herziening van het RSV kan als volgt wordt samengevat. Wat het onderdeel werken betreft, is deze tweede herziening van het RSV een broodnodige actualisatie. Het kan immers niet ontkend worden dat in het verleden hardere sectoren stiefmoederlijk behandeld werden. Deze kortetermijnherziening schept dan ook meer ruimte om te ondernemen, meer zuurstof voor de economische ontwikkeling van Vlaanderen. Talloze studies tonen aan dat het aanbod van bedrijventerreinen in Vlaanderen thans nog veel te beperkt is. Het niet ingenomen bouwrijp aanbod van bedrijventerreinen bedraagt ongeveer 1300 hectare. De verdeling ervan over Vlaanderen is daarenboven bijzonder onevenwichtig, aangezien meer dan de helft van die oppervlakte gelegen is in de provincie Limburg. De bestemming van 6000 hectare extra als ruimte voor bedrijvigheid moet dan ook als een stap in de goede richting beschouwd worden.

Ook de selectie van bijkomende economische knooppunten en de selectie van Genk als een economische poort is belangrijk voor de uitbouw van het Vlaams economisch weefsel. Hetzelfde kan gezegd worden van de mogelijkheid voor de gemeenten in het buitengebied om lokale bedrijventerreinen van meer dan 5 hectare te ontwikkelen. Inzake de inhaalbeweging voor economie en werkgelegenheid kan over deze herziening niet worden geklaagd.

Het addendum raamt de demografische woonbehoefte op 89.424 tot 115.496 woongelegenheden. Uit nieuwe cijfers van het Federaal Planbureau en de Studiedienst van de Vlaamse Regering blijkt echter dat dit een onderschatting is die ligt tussen 40 en 45 percent. Dat en een te optimistisch vooruitzicht op het woonaanbod, leidt ertoe dat de gemaakte

analyse van het addendum niet meer actueel is. Deze cijfers worden dan ook best geactualiseerd.

Het Vlaams Belang vraagt dan ook ten eerste om snel over te gaan tot de definitieve vaststelling van de tweede herziening van het RSV, ten tweede de actualisering van de ruimtebalans voor het thema werken te handhaven zodat 6000 hectare extra ruimte voor bedrijvigheid snel kan worden gerealiseerd en ten derde de actualisering van de ruimtebalans voor het thema wonen aan te passen aan de actuele cijfers. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, collega's, nog deze morgen in de commissie Landbouw werden we geconfronteerd met de presentatie van de Milieuverkenning 2030. Daaruit bleek nog maar eens dat Vlaanderen versteent. 5 hectare per dag wordt verhard of bebouwd. Dat betekent dat er op een jaar 3000 hectare open ruimte verdwijnt. Het Structuurplan Vlaanderen is in 1997 goedgekeurd, ook door Groen!, en beliep een planperiode tot 2007. In 2005 echter is de herziening die we vandaag ter advisering hebben, opgestart. Men heeft daar dus 5 jaar over gedaan.

Een belangrijke taakstelling uit het RSV, de ruimtebalans, is tot op vandaag nog steeds niet gerealiseerd. Zo is men nog altijd bezig met de afbakening van het buitengebied voor wat betreft de bos-, natuur- en landbouwgebieden en voor de zonevreemde bossen zijn er nog steeds geen oplossingen gevonden. De heer Vandaele heeft er al op gewezen dat het openbaar onderzoek heel wat bezwaren heeft opgeleverd van betrokkenen, provincies en gemeenten. Ik wil de aandacht vestigen op het advies van de SARO dat aan duidelijkheid niets te wensen overliet. Het was een heel negatief advies over de voorliggende herziening van het RSV. Nochtans waren we daar vroeger al op gewezen want ook de Minaraad had in 2009 al voorbehoud gemaakt bij deze herziening.

Daarom vraagt onze fractie aan de Vlaamse Regering om een duidelijk actieplan op te stellen voor de effectieve en snelle uitvoering van het huidige RSV, er daarvoor de nodige financiële middelen en het nodige personeel in te zetten. Vervolgens vraagt Groen! om binnen de grenzen van het huidige structuurplan prioriteit te verlenen aan de afbakening van het buitengebied en aan de overdrukken voor het Vlaams Ecologisch Netwerk en het integraal verwevings- en ondersteunend netwerk (IVON). Vervolgens willen we de voorliggende herziening herevalueren conform de conclusies geformuleerd in het advies van de SARO. We willen daarnaast prioriteit geven aan het invullen en herbestemmen van verlaten en vervuilde industriële sites, de zogenaamde brownfields. Voor de lawaaisporten hebben we een apart voorstel van resolutie ingediend. Daarvoor willen we vestigingsmogelijkheden zoeken in de industriële gebieden of havenzones om het openruimtegebied daar niet verder mee te belasten. Tenslotte willen we dat de Vlaamse minister in zijn aangekondigde nieuwe beleidsplan 'Ruimte Vlaanderen' horizontaal en geïntegreerd werkt, rekening houdend met de andere betrokken beleidsdomeinen en maatschappelijke ontwikkelingen, maar met de dwingende opdracht om open ruimte terug te winnen en te streven naar maximale ruimtelijke kwaliteit.

– *De heer Carl Decaluwe, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Kortom we willen dat er op het vlak van de ruimtelijke ordening een dringend ruimtelijk herstelbeleid wordt gevoerd dat resulteert in het herstel, het behoud en het versterken van de open ruimte en dat dat een prioriteit is voor Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Het voorstel van resolutie van Open Vld heeft vooral tot doel om ook onze accenten naar voren te schuiven. Ruimtelijke Ordening betreft alle geledingen in het maatschappelijk leven. Er moet ruimte zijn voor alle facetten en belangengroepen die daar hun activiteit in kwijt kunnen.

Ik hoor hier vaak dat Vlaanderen versteent, maar anderzijds hoort men ook dikwijls dat als er in de bouw crisis is, er overall crisis is. Dat betekent natuurlijk niet dat er geen evenwicht moet worden gevonden tussen open ruimte en niet-open ruimte en dat er ook ruimtelijke kwaliteit, een kwaliteitsvolle woonomgeving en ook kwaliteitsvolle industrieterreinen moeten worden ontwikkeld.

Toch vraagt Open Vld aan de Vlaamse Regering dat bij de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) voorrang wordt gegeven aan de realisaties van de ruimtelijke doelstellingen die een bijdrage kunnen leveren tot het aanpakken van de gevolgen van de economische crisis, zoals de snelle realisatie van bijkomende industrieterreinen, ruimte om te ondernemen en het snel activeren van woonuitbreidingsgebieden. Er zijn nu al woningen te kort. Als de druk te groot wordt, zullen de prijzen blijven stijgen.

We vragen ook dat bij de uitvoering wordt vastgehouden aan de gelijktijdige afbakening van agrarische en natuurlijke structuren. Voor bepaalde maatschappelijke knelpunten, waarvoor momenteel noch in het RSV, noch in het addendum een ruimtelijk beleidskader is gepland, vragen we een oplossingskader uit te werken, zoals bijvoorbeeld een actualisatie van de verwachte vraag naar de bestemming wonen, ook wat betreft de ruimtebalans, en de problematiek van de lawaaisporten. We vragen ook dat het door de minister aangekondigde beleidsplan Ruimte voor Vlaanderen op poten wordt gezet als een volwaardig nieuw RSV, rekening houdend met het tot nog toe gevoerde beleid, doch gestoeld op een hertekend en actueler beleidskader dan het huidige RSV, onder andere in termen van flexibelere bijsturingsmogelijkheden, meer kansen voor mensen en ondernemers, minder regels, meer vertrouwen in mensen en bedrijven en een beleid dat in functie en ten dienste van de mens wordt gevoerd.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Ik wil nog even toelichten waarom we met de meerderheid een voorstel van resolutie hebben ingediend. Voor ons is het heel belangrijk dat de kortetermijnherziening, die al geruime tijd loopt, nu eindelijk wordt gefinaliseerd. We juichen toe dat de keuze wordt gemaakt om daar niets meer aan vast te knopen, maar de knoop door te hakken en af te ronden. Met dit voorstel van resolutie willen we er geen onduidelijkheid over laten bestaan. Voor ons is het belangrijk dat het RSV, met de ruimtebalans zoals goedgekeurd in 1997, effectief wordt gerealiseerd.

In de afgelopen legislatuur is er duidelijk vooruitgang gemaakt met de gelijktijdige afbakening in het buitengebied. Het werk is echter niet af. Er liggen nog moeilijke beslissingen voor ons, en die moeten we zeker ook nemen. We zijn echter ook niet blind voor maatschappelijke ontwikkelingen. Indien er elementen zijn die vandaag niet in de herziening worden opgenomen, maar die door hun dringend karakter toch op de een of andere manier een herziening vereisen, vragen we met dit voorstel van resolutie om daarvoor beleidskaders te ontwikkelen of desgewenst nog een extra kortetermijnherziening in te calculeren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de voorstellen van resolutie houden.

■

MOTIE van de heer Filip Dewinter tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de gebreken van het Vlaamse wegdek en de mogelijke oplossingen voor die gebreken.
– 658 (2009-2010) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de bespreking van de motie tot uitoefening van het recht van onderzoek.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Voorzitter, minister, collega's, naar aanleiding van de autoloze zondag op 19 september jongstleden, verscheen er in De Zondag een interview met Vlaams minister Hilde Crevits. Ze zei: "Ik maak me grote zorgen over de toestand van de wegen." In diezelfde krant werd het veertiende rapport-Heleven over de toestand van de Vlaamse wegen in het vooruitzicht gesteld. De minister vreest dat dit rapport slechter zal zijn dan het vorige.

Het dertiende rapport gaf al niet veel aanleiding tot euforie. 10,6 percent van de snelwegen wordt in dit rapport als onvoldoende bestempeld; 9,6 percent van de snelwegen wordt als gebrekkig, zeg maar in slechte staat, gekwalificeerd. Van de gewestwegen is 16,9 percent in erbarmelijke staat; 12,7 percent is in slechte staat. In de praktijk betekent dit dat 20,2 percent van de snelwegen in Vlaanderen en 29,6 percent van de gewestwegen in feite niet meer geschikt zijn om op een veilige manier te worden gebruikt.

Voor een land dat de ambitie heeft om de logistieke draaischijf van Europa te zijn is dat bijzonder problematisch. Zij die vreesden dat de toestand van het Vlaamse wegennet alleen maar verslechtert, hebben het helaas bij het rechte eind. De Vlaamse weggebruiker beseft dat het alsmar erger wordt en slalomt al een aantal jaren voorbij putten, gaten, bulten en scheuren in het Vlaamse wegdek.

In de periode mei 2009 tot juni 2010 ontving het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) via zijn meldpunt alleen al 3431 meldingen. Daarvan hadden 2000 meldingen betrekking op de gewestwegen. Van die 2034 had ongeveer 68 percent betrekking op de toestand van het wegdek.

– *De heer Jan Peumans, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

In 2009 gaf die toestand van het wegdek aanleiding tot maar liefst 853 schadeclaims in Vlaanderen. De helft van die claims had betrekking op schade ten gevolge van oneffenheden, putten, bulten en scheuren in het wegdek. Dat er iets mis is met het wegdek van het Vlaamse wegennet, staat als een paal boven water. Mankementen, vaak van ernstige aard, aan het wegdek doen zich zo veel en zo vaak voor dat er duidelijk sprake is van een structureel probleem. Toevalligheden, zoals extreme weersomstandigheden, kunnen bezwaarlijk als enige oorzaak voor de problemen worden ingeroepen. De gebreken aan het wegennet worden volgens het AWV veroorzaakt door de ouderdom van de wegen en de onaangepastheid van het gebruikte materiaal aan de huidige verkeersintensiteit. Verder zegt het AWV in ambtelijke – en dus verbloemde – bewoordingen dat het ook te maken heeft met onvoldoende onderhoudsinspanningen. Het komt erop neer dat jarenlange verwaarlozing en een gebrek aan onderhoud hebben geleid tot de problemen die we vandaag kennen.

Diezelfde problemen doen zich voor bij oude, maar ook bij nieuw aangelegde en zelfs vernieuwde wegen. Slijtageproblemen in combinatie met onderhoudsverwaarlozing kan dus onmogelijk de enige oorzaak zijn van al die problemen. Specialist zien in de zogenaamde temperatuursgevoeligheid van ons wegstelsel een aanwijzing van een andere oorzaak. Zij duiden de gebruikte aanleg- en herstellmethoden aan als reden van het minder duurzaam zijn van de Vlaamse wegen. Het is inderdaad een feit dat in de winter de koude scheuren en gaten veroorzaakt in het wegdek, terwijl in de zomer de warmte bulten en scheuren veroorzaakt.

De temperatuursgevoeligheid van het wegdek komt niet of toch in veel mindere mate voor in onze buurlanden of in andere Europese landen die vaak met veel extremere temperaturen – in

het noorden de koude en in het zuiden de warmte – worden geconfronteerd dan wij. Volgens deskundigen allerhande zou een duurzaam aangelegd of hersteld wegdek 30 tot 40 jaar moeten meegaan zonder al die scheuren, putten en bulten.

Gezien de financiële kost die de gebreken aan het wegennet met zich meebrengen, is het cruciaal dat er snelle en efficiënte oplossingen worden gevonden. De Vlaamse Regering baseert zich nagenoeg alleen op de ouderdoms- en verwaarlozingstheorie en heeft bij monde van minister Crevits heel recent een inhaalbeweging voorgesteld die heel wat geld zal kosten.

Het is van cruciaal belang om ons niet vast te pinnen op die ene theorie. Ook een aantal andere zaken moeten worden onderzocht. Ik heb het dan over zaken waar blijkbaar niet over gesproken mag worden zoals de rol van de materiaalkeuze, het effect van bepaalde herstellmethoden, de duurzaamheid van gebruikte of niet gebruikte materialen, de vraag of er al dan niet misbruiken zijn die aanleiding geven tot gekende problemen enzovoort. Dat zijn zaken die overal gefluisterd worden, maar waar minister Crevits blijkbaar geen oren naar heeft.

Kortom, samen met deskundigen wordt inderdaad best onderzocht wat nu de juiste oorzaken zijn van de toch wel extreem veelvuldige gebreken aan het Vlaamse wegennet. En als we de oorzaken kennen, is een volgende stap uiteraard het ontdekken van het waarom van de keuzes. Was het besparingsdrang? Werden in het verleden vergissingen gemaakt? Is het probleem organisatorisch of structureel? Zijn er andere redenen? Enkel op die manier kunnen we in de toekomst vermijden dat dezelfde foutieve beleidskeuzes worden gemaakt. Alleen maar putten vullen en scheuren herstellen, heeft wat dat betreft misschien niet zo heel veel zin, als we niet naar de diepere oorzaken durven te peilen.

We mogen het probleem van de slechte staat van onze wegen dus niet onder de mat vegen zoals helaas momenteel gebeurt. We mogen ons evenmin beperken tot herstelmaatregelen allerhande. Het hoe en waarom is minstens even belangrijk. Daarom bepleit mijn fractie in ieder geval de oprichting van een onderzoekscommissie die niet alleen onderzoekt wat in het verleden fout is gelopen – en het onderzoek voert zonder taboes –, maar tevens aanbevelingen over de toekomst formuleert.

Daarom vragen wij eenieders steun voor deze motie tot oprichting van een onderzoekscommissie dienaangaande. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, ik wil eigenlijk een toelichting geven bij onze stemverklaring die we straks willen geven. Wij zouden eigenlijk voor de toekomst het Vlaams Parlement op een andere manier een initiatief willen laten nemen, dat we dan verder kunnen voorbereiden in de commissie Openbare Werken.

We zouden dezelfde methodiek gebruiken die we ook bij De Lijn hebben gebruikt, namelijk dat meerderheid en oppositie een resolutie maken. Op dit moment loopt de evaluatie van de beheersovereenkomst met de Afdeling Wegen en Verkeer die kortelings ook zal worden besproken in de commissie Openbare Werken. We kunnen dan op dezelfde manier een aantal aanbevelingen in de resolutie formuleren.

Het is zo dat we voor dat document zowel kunnen verwijzen naar de bespreking die is gebeurd in de commissie Openbare Werken van 10 maart waar vanuit de Afdeling Wegen en Verkeer een grondige analyse is gebeurd en waar men niet alleen heeft gewezen op de bijzondere oorzaak, namelijk het winterprobleem, maar ook op een aantal algemene oorzaken. Men heeft er zich niet alleen toe beperkt te zeggen dat het te maken heeft met een beperkt onderhoudsbudget van de wegen, maar men heeft een opsomming gegeven van een zestal oorzaken waarom op dit moment de wegen in slechte toestand zijn. Men heeft ook een methodiek voorgesteld om ernaar te handelen.

Het is van belang, ook met de kennisname die we nu hebben met het recent rapport van het Rekenhof, om ervoor te zorgen dat het daadwerkelijk in een aantal aanbevelingen in een resolutie wordt vertaald. Ik wil dus voorstellen dat we het op die manier – dezelfde manier als bij De Lijn – vertalen in een resolutie.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, collega's, ik nodig collega Dewinter uit om, als hij concrete feiten kent en als hij op de hoogte is van specifieke malversaties, die bekend te maken en naar het parket te stappen. Met insinuaties schiet niemand iets op. Het is trouwens de plicht van elke burger – ook van elke Vlaming, mijnheer Dewinter – om, als je van malversaties op de hoogte bent, de bevoegde instanties op de hoogte te brengen en dus met een dossier naar het parket te stappen.

Ik zie vandaag de noodzaak nog niet om in de schoot van dit parlement een parlementaire onderzoekscommissie over de staat van de wegen op te richten. Er is in dit plenum al een actualiteitsdebat over gevoerd. We hebben minister Crevits toen het vuur aan de schenen gelegd en we zullen dat ook blijven doen. Politiek blijft het natuurlijk heel interessant om te zien dat er wel tientallen miljoenen euro kunnen worden vrijgemaakt voor een Oosterweelverbinding, ditmaal onder de grond, maar dat die inspanning niet kan gebeuren bijvoorbeeld voor het onderhoud van onze wegen.

Ik voel ook heel veel voor de piste die de heer de Kort hier aanreikt, naar analogie met de werkwijze voor het dossier van De Lijn. Op het einde van die werkzaamheden zullen we zien waar we staan en wat we verder doen.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Ik sluit me aan bij het voorstel dat de heer de Kort doet namens de meerderheid. Ik engageer me daartoe over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, met de rapporten die we hebben gekregen en binnenkort zullen krijgen.

De minister heeft verwezen naar het rapport-Heleven. Ik betreur het dat de minister in de pers al heeft aangekondigd dat er een rapport aan zit te komen dat niet zo goed is. Men had dat beter meteen in de commissie gezegd. Maar goed, dat rapport-Heleven krijgen we binnenkort. Andere rapporten, die ook vermeld zijn door de heer de Kort, kunnen we dan allemaal samen in ogenschouw nemen.

Het lijkt me ook goed om te werken zoals we hebben gedaan voor de resolutie van De Lijn, wat de heer Keulen ook aanhaalt. Zo kunnen we perspectieven naar voren schuiven die ons moeten helpen om betere wegen en een beter onderhoud te verzekeren.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Ik wil me ook aansluiten bij het voorstel van de heer de Kort. Het invoeren van een parlementaire onderzoekscommissie, een zeer zwaarwichtig instrument, is zeker nog niet aan de orde.

De minister heeft in alle openheid de vorige rapporten-Heleven besproken. Ook de malversaties binnen het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) zijn zeer uitgebreid en openlijk besproken in de commissie. We moeten op dezelfde manier verder werken. Na de bespreking van het laatste rapport kunnen we conclusies trekken en aanbevelingen doen aan de minister.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, collega's, ik vind dit onderwerp toch iets te belangrijk om snel af te haspelen, ook al staan er Kroatische delicatessen. Het parlement dient om te controleren wat de regering doet en moet dat democratisch recht ook gebruiken.

Het voorstel van de heer Dewinter is terecht – met de winter voor de deur, om het even toch zo te zeggen. Afgelopen winter, toen de sneeuw op dit dak lag, hebben we debatten gevoerd met de minister over de slechte toestand van de wegen. De onderzoekscommissie die gevraagd wordt, is voor LDD slechts stap een.

Ik wil akkoord gaan met de vraag naar een onderzoekscommissie om effectief alle pijnpunten eens op de agenda van de commissie te zetten. Collega's uit de meerderheid schermen er graag mee dat zaken in de commissie besproken zijn of besproken zullen worden. Sinds de laatste winterprik en de vele gaten in de wegen heb ik heel weinig op de agenda van de commissie zien staan over de oorzaken van deze problemen. *(Opmerkingen)*

We hebben verborgen audits gekregen die al jaren bestonden, terwijl we de druk in dit halfroond hebben opgevoerd, mijnheer Roegiers. Ik geef een opmerkelijk voorbeeld: de vorige grote baas van het AWW. Ik ben hier op dit podium komen vertellen dat zijn vriendin bevoegd was voor de klachtenbehandeling. 2 weken later is die brave man op pensioen gestuurd. *(Rumoer)*

Het kan toeval zijn, mijnheer Van Rompuy. Maar 2 weken later wordt die man op pensioen gestuurd. *(Opmerkingen)*

Ja, u kunt nu vanuit de meerderheid geluiden beginnen te produceren. Dit zijn de feiten, collega's. Ik ben parlements lid en ik controleer. Ik doe geen strafrechtelijk onderzoek. Het parket is er nog mee bezig.

De voorzitter: Mijnheer Reekmans, als ik even mag. De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: De heer Reekmans gaat wel erg kort door de bocht. In de commissie hebben we, tot uit den treure bijna, over de staat van de wegen gesproken. De minister heeft een vrij grote communicatie aan de dag gelegd.

De audits hebben hier maanden op de griffie gelegen. We hebben die allemaal mogen inkijken. Nu zeggen dat we daar niet veel mee hebben gedaan, is de waarheid geweld aandoen. Als u een betoog houdt, moet u wel de waarheid vertellen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Reekmans, u zegt dat u het recht hebt om iemand te beschuldigen. U spreekt over de gewezen directeur-generaal van het Agentschap Wegen en Verkeer en zijn vriendin. U hebt het recht niet om hier onderzoeksrechter te spelen en hier, in het kader van een pleidooi voor een onderzoekscommissie, bepaalde zogenaamd strafrechtelijke dingen over personen te zeggen. Dat recht hebt u niet. Die 'freedom of speech' hebt u niet.

De heer Peter Reekmans: Dank u voor de lessen in vrije meningsuiting, mijnheer Van Rompuy. Als u kunt zeggen dat mijn informatie, dat de vriendin van de directeur-generaal van het AWW verantwoordelijk was voor de klachtenbehandeling, niet klopt, dan moet u tegen mij een klacht indienen wegens laster. Ik zeg u dat die informatie klopt. Ik zeg ook dat ik het toevallig vind dat die man 14 dagen later met pensioen wordt gestuurd. Als zulke zaken hier niet behandeld kunnen worden, denk ik inderdaad dat een onderzoekscommissie noodzakelijk is. Dan moeten we inderdaad de bevoegdheid krijgen om te bekijken hoe het zit met die belangenvermenging.

Collega's, de audits die de heer Roegiers aanhaalt, hebben hier inderdaad weken op de griffie gelegen. Ik denk dat niet veel mensen die hebben ingekeken. Die audits waren vernietigend. Er werd gesproken over normvervaging en zelfs over een sterk vermoeden van corruptie. Dat stond letterlijk in die audits. Ik heb die niet geschreven, mijnheer Van Rompuy, maar dat staat daar wel in.

Ik wil even een paar voorbeelden aanhalen. In dit parlement moet je soms echt concrete voorbeelden geven, of je krijgt vanuit de meerderheid meteen een orkaan over je heen dat je

beweringen niet kloppen, dat ze kort door de bocht zijn enzovoort. Die standaardzinnnetjes vliegen hier wekelijks in het rond.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Mijnheer Reekmans, u zwaait hier met de rapporten en de audits van AWV, maar in de commissie is gebleken dat u die zelf niet hebt ingekeken. Die hebben hier weken ter inzage op de griffie gelegen. Blijkbaar bent u die zelf niet komen inkijken, terwijl u wel schreeuwt over de rapporten en de audits van AWV.

De heer Peter Reekmans: Ik heb ze hier bekendgemaakt, mevrouw.

Mevrouw Griet Smaers: U hebt ze bekendgemaakt, maar u hebt ze niet ingekeken. In de commissie is dan nog de vraag aan bod gekomen of er een vervolg moest komen op uw suggestie dat er sprake zou zijn van misdrijven. U bent daar niet meer op teruggekomen. U was zelf niet aanwezig in bepaalde commissievergaderingen waarin over het onderhoud van de wegen werd gesproken. U hebt geen gevolg meer gegeven aan uw suggesties en beweringen. Nu in de plenaire terugkomen op de audits die u zelf niet kent, vind ik er zwaar over.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Mijnheer Reekmans, ik zal het rustig zeggen, want u spreekt altijd over de meerderheid die u verhindert bepaalde zaken te zeggen. U hebt het over normvervaging. Ik vind dat u een typisch voorbeeld bent van normvervaging. Mensen hier lukraak beschuldigen, omwille van het feit dat ze een partner hebben, vind ik absoluut niet te doen. Ik keur dat ten zeerste af, als lid van de oppositie. *(Applaus bij de meerderheid, Open Vld en Groen!)*

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Mijnheer Reekmans, we hebben hier uitvoerig over gediscussieerd in de commissie. Ik wil gewoon nog twee elementen aanbrengen. In verband met de eventuele misdrijven die in die audits naar boven kwamen, heeft het Vlaamse Gewest een klacht ingediend bij de onderzoeksrechter. Dat is momenteel in onderzoek. We moeten dat overlaten aan de onderzoeksrechter om te beslissen of men al dan niet overgaat tot vervolging.

Met betrekking tot het viaduct van Vilvoorde is er eveneens een klacht ingediend bij de onderzoeksrechter. De raadkamer zal zich daarover uitspreken op 29 oktober.

Voor het overige moeten wij daarover zwijgen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Collega's, in dit parlement is het woord vrij. Je kunt moeilijk veroordeeld worden voor wat je hier zegt. Ik heb de heer Reekmans geen beschuldiging horen uiten. *(Opmerkingen)*

Hij wijst alleen maar op feiten. Het is inderdaad aan de bevoegde instanties om daar conclusies uit te trekken.

De heer Peter Reekmans: Mevrouw Smaers, ik ben de eerste geweest in dit parlement die de audits heeft bekendgemaakt. Een gunstige wind heeft die tot bij ons gebracht. Ik wist al lang voor dat u de audits mocht gaan inkijken, wat erin stond. Ik vind het tof dat u de lijsten nakijkt van wie ze is komen inkijken, het is heel plichtsbewust om na te gaan of uw collega's ook plichtsbewust zijn. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

De voorzitter: Mijnheer Reekmans, even voor de duidelijkheid...

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, mij mag iedereen blijkbaar aanpakken, maar als ik iets vertel, word ik onderbroken!

De voorzitter: Mijnheer Reekmans, ik heb de orde van de vergadering. Ik meng me nu niet in het debat, maar ik stel als voorzitter van de commissie Openbare Werken voor dat u morgen naar de regeling van de werkzaamheden van de commissie komt, dan zal ik u een juiste toelichting geven over de achtergrond van die vier audits. Mag ik u morgen verwachten?

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ik ga nu hier mijn verhaal doen. *(Rumoer)*

Mag ik hier nog een zin zeggen?

De heer Jan Roegiers: Mijnheer Reekmans, ik herhaal dat als u hier een betoog houdt, u de waarheid moet vertellen. De audits werden hier in 2005 al naar voren gebracht, zowel door de heer Peumans als door mezelf. *(Opmerkingen van de heer Peter Reekmans)*

Ik weet niet of ik toen de eerste was die de audits naar voren heeft gebracht, maar ik weet wel dat u het niet was dit jaar.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Roegiers, of ik nu de eerste was of u was dat, ik zeg u dat die audits pas in het parlement zijn gekomen en ter inzage lagen na het debat dat we vorige winter hebben opgestart. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Is dat waar of niet?

Voorzitter, wilt u de orde van de vergadering ook eens inroepen tegen uw ondervoorzitter? *(Rumoer)*

Mag ik eindelijk nog komen tot wat ik hier wou vertellen? *(Rumoer)*

De heer Bart Caron: Voorzitter, over een halfuur is er bij mij in het dorp, Marke, een deelgemeente van Kortrijk, een open dorpsvergadering over de toekomst. Ik verzeker u dat het niveau van het debat in mijn dorp vier keer hoger zal liggen dan hier. *(Applaus bij de meerderheid, Open Vld en Groen!)*

De heer Peter Reekmans: Uw opmerking is volledig terecht, mijnheer Caron. Ik deel uw mening, want ik krijg hier nog geen vijf zinnen achter elkaar gezegd. We moeten het debat dringend opkrikken.

Mijnheer Tommelein, als u het als oppositielid normaal vindt dat de vriendin van een directeur-generaal de klachtenbehandeling van dat departement doet, dan leven we in een hele rare wereld. *(Rumoer)*

Ik weet dat dit dossier heel gevoelig ligt, maar wees content dat we eraan beginnen voor de sneeuw valt, want anders zullen de mensen zich nog meer ergeren. Wees blij dat we dit op tijd behandelen en zullen verkopen.

Ik geef enkele voorbeelden, want in dit parlement kan je blijkbaar alleen met harde feiten en concrete voorbeelden een stelling staven, zo niet komen de typische oneliners uit de meerderheid over “kort door de bocht gaan”.

De viaduct van Vilvoorde heeft 4 miljoen euro gekost en moest 5 jaar later worden overgedaan. Er is een e-mail van de werfleider naar het diensthoofd waarin letterlijk staat: “dit papje kan je bezwaarlijk asfalt noemen”.

Een tweede voorbeeld is de N29 Tienen-Diest. In 2008 werd die aangelegd voor 2 miljoen euro. Vorige maandag zijn ze opnieuw gestart met werken voor een half jaar. De weg wordt volledig opnieuw aangelegd, want er was iets misgelopen met de ondergrond. Dat kost 1,4 miljoen euro. Dit is nog maar mijn tweede voorbeeld.

Het stuk van de E19 dat 2 jaar geleden opnieuw werd aangelegd, moest 1 jaar later opnieuw aangelegd worden.

Zo kan ik nog veel andere voorbeelden geven, maar ik treed nu niet in detail en ik ga in op uw verzoek, voorzitter, om dit zeker op de agenda van de commissie te zetten. Ik neem me

ook voor om dan de volledige lijst te brengen van alle werken die de voorbije 5 jaar opnieuw uitgevoerd zijn moeten worden of opnieuw staan ingepland. Laten we daar het kostenplaatje eens van maken. Als we dat optellen, zullen we zien dat geen enkele inhaalbeweging werkt als we niet tot de essentie van de zaak komen.

Ik wil hier vandaag ook een tweede stap aankondigen. LDD zal een voorstel van decreet indienen om tot de oprichting van een echt onafhankelijk controleorgaan te komen. Momenteel beschikken we over de Onpartijdige Instelling voor de Controle van de Bouwproducten (COPRO), dat de kwaliteit van het asfalt en van de wegenwerken moet controleren. De raad van bestuur van de COPRO, een onafhankelijk orgaan, bestaat uit dertien aannemers, acht ambtenaren en drie afgevaardigden van laboratoria. Die dertien aannemers, die meer dan de helft van de raad van bestuur vormen, moeten de werken en de door aannemers geleverde kwaliteit controleren. Dat is het verhaal van de stropers, de jagers en de boswachters die plots met elkaar worden verenigd.

We moeten hier eens dieper op ingaan. We willen komen tot een met de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) vergelijkbare instelling voor de wegenbouw. We willen de expertise van het Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw (OCW) effectief in een nieuw controleorgaan integreren. We willen de bestaande expertisekantoren en -organen samenvoegen.

Ik heb het hier niet over de oprichting van een zoveelste agentschap of een vorm van tussenbestuur. We willen de expertise in Vlaanderen koppelen. Ik vind hiermee het warm water niet opnieuw uit. We moeten maar eens kijken naar de manier waarop onze noorderburen dit hebben aangepakt. Enkele jaren geleden hebben ze daar schoon schip met deze toestanden gemaakt.

In Nederland zijn al die entiteiten gefusioneerd. Daar worden enkel nog stalen met een codenummer genomen. In Vlaanderen staat op de stalen die worden gebruikt om de kwaliteit van de wegenwerken te testen een label. Op dat label staan de weg en de aannemer vermeld. Moet ik er nog een tekeningetje bij maken?

In Nederland is de kwaliteit van de wegen de voorbije jaren hallucinant verbeterd. Daar beschikken ze immers over een onafhankelijk controleorgaan. Ik beschuldig hier niemand. Ik zeg enkel dat we al jaren op deze manier werken en we kennen de resultaten. Wie Vlaanderen vanuit Duitsland, Frankrijk of Nederland binnenrijdt, komt op een lappendeken terecht. Dat zien we in de ons omringende landen niet. Volgens mij zijn er in Duitsland nochtans meer temperatuurschommelingen dan in Vlaanderen.

Volgens de Vlaamse Regering doen we wat we zelf doen ook beter. In het geval van de wegenbouw doen we het al jaren zeer slecht. We kunnen ons afvragen wiens fout dat is. Het is niet mijn bedoeling op de minister of op de vorige minister te schieten. Ik wil wel op het Vlaams Parlement schieten. Wij allen zijn verantwoordelijk. Indien een probleem niet opgelost geraakt, moeten wij ingrijpen.

Dit probleem bestaat al jaren. Er is niet enkel te weinig in het onderhoud van de wegen geïnvesteerd. Ik geef het voorbeeld van het viaduct van Vilvoorde. Een plichtsbewust ambtenaar heeft zijn diensthoofd gemeld dat er miserie van zou komen. Die mails zijn gewoon genegeerd. Is dat normaal? Hoewel het om 4 miljoen euro belastinggeld gaat, wordt er niet gereageerd.

De technici horen misschien graag wat er nu precies met het viaduct is misgelopen. Er is een Engels kunsthars als waterdichting op het asfalt gebruikt. Het was de eerste keer dat dit werd geprobeerd. Het gebruik van dit kunsthars was in elk geval goedkoper dan de traditionele werkwijze. Het probleem was dat het niet plakte. De ambtenaar heeft zijn diensthoofd gemeld dat het een papje was en dat dit bezwaarlijk waterdicht asfalt kon worden genoemd. Na enkele jaren moeten we hier opnieuw 4 miljoen euro tegenaan gooien om die weg te herstellen.

Het is een keuze die we zelf maken. Vlaanderen zit met een totaal verouderd wegenpatrimonium. Ik voorspel, zonder glazen bol of zo, dat het bij de eerste wintervorst van dit jaar nog veel erger dan vorig jaar zal worden. Minister Crevits heeft dit 3 weken geleden trouwens zelf ook al voorspeld. Ze heeft tegen een krant gezegd dat het volgens haar nog erger zou worden. Ik verwacht van een minister dat ze voor verbeteringen zorgt en niet dat ze in de krant komt vertellen dat ze haar hart vasthoudt en dat het slechter zal gaan. Dat is de boodschap die minister Crevits 3 weken geleden in de pers heeft verspreid.

Ik wil minister Crevits, zeker na het debat dat we hier daarnet hebben gevoerd, niet aan het kruis nagelen. Ik wil een oproep doen. Ik weet dat de meerderheid geen onderzoekscommissie wenst.

Natuurlijk, mijnheer Van Rompuy, wenst de meerderheid geen onderzoekscommissie. U stelt vast dat het verkeerd loopt, u weet ook dat het miljoenen kost en dat we jaren later werken opnieuw moeten uitvoeren omdat sommige ambtenaren hun werk niet doen, terwijl plichtsbewuste ambtenaren de fouten melden en het diensthoofd dat gewoon verticaal klasseert. En u weet ook dat er met die kwaliteitscontrole iets schort. En, collega's, u weet ook allemaal dat COPRO voor de helft bestaat uit de aannemers die de werken uitvoeren.

Mevrouw Griet Smaers: Mijnheer Reekmans, u zegt hier een aantal zaken die echt onwaar zijn. U verwijt zowel het parlement als de minister dat er niets wordt gedaan aan de toestand van de wegen. Ik wil nogmaals doen opmerken wat er de voorbije maanden in de commissie allemaal is gedaan met betrekking tot het onderhoud, de toestand en de kwaliteit van het wegennet.

Ik stel voor dat u concrete suggesties doet in verband met het werk dat de minister op dit moment doet voor de aanpassing en wijziging van de reglementering rond kwaliteit en controle van de uitgevoerde werken, en rond de opvolging van die controle. Ik stel ook voor dat u inhoudelijke suggesties doet in verband met het werk dat wij op dit ogenblik leveren voor de opmaak van een nieuw Asfaltdecreet, om de samenstelling en de kwaliteit van het asfalt vast te leggen.

Uw oproep voor extra investeringen voor het onderhoud is wel degelijk gehoord. Na dat actualiteitsdebat hebben wij dit jaar nog de investeringen en de gelden voor structureel onderhoud opnieuw verhoogd. Dat probeert onze partij al jaren te doen. Wij kunnen natuurlijk niet in 1, 2 of 3 jaar de vroegere onderinvesteringen rechttrekken.

Gelieve constructieve bijdragen te leveren aan het werk dat momenteel heel hard wordt geleverd. (*Applaus bij CD&V*)

De heer Peter Reekmans: Mevrouw Smaers, uit uw interessante tussenkomst leer ik dat u toegeeft dat het al jaren verkeerd loopt. Ik dacht dat uw partij al jaren het beleid voert.

De heer Marino Keulen: Mijnheer Reekmans, in Amerika hebben ze de uitdrukking "Walk your talk". Als u zo zeker bent van uw stuk – en u lijkt heel zeker te zijn –, waarom stapt u dan zelf niet naar het gerecht? Waarom stapt u zelf niet naar het parket om te zeggen: "Ik heb daar in het parlement het vuur uit mijn sloffen gepleit, ik heb hier een hele trits van dossiers en ik ben zeker dat ik hier boven een poel van corruptie zit. Ik wil dat u onderzoek doet."

Ga dan echt voor uw overtuiging. Leg daadwerkelijk klacht neer. Noem man en paard en vraag aan de bevoegde instanties, die daar professioneel voor zijn ingericht, namelijk het parket, om dat onderzoek te voeren. Doe dat in plaats van hier beweringen te lanceren. Wie iets durft te zeggen, is bijna medeschuldig. Heb dan de moed van uw overtuiging en stap naar het gerecht. (*Applaus bij Open Vld*)

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Keulen, u bent nog niet lang uit de meerderheid, ik begrijp dat. (*Opmerkingen van de heer Marino Keulen*)

Wij hebben hier een actualiteitsdebat gehad tijdens de winter. U was spreker voor mij. U was zelfs heftiger dan ik. U moet eens naar de videofragmenten kijken op de website van het

parlement. Wat u toen hebt verteld, was meer in de richting van wat ik hier vandaag vertel. Ik merk nu, nu er een onderzoekscommissie op de agenda staat, dat uw partij, die net uit de meerderheid komt, een veel gematigder geluid laat horen. *(Opmerkingen van de heer Carl Decaluwe)*

Mijnheer Decaluwe, de dossiers die vandaag bij het parket liggen, zijn de bewuste audits waarover ik het heb. Het feit dat het parket dat al vervolgt, betekent dat er reden genoeg is om dit debat in het parlement voeren. Je hebt enerzijds de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, en dat is, mijnheer Decaluwe, de minst van mijn zorgen. Of het nu normvervaging was of corruptie, interesseert me niet. Wat mij wel interesseert, is dat het wegenpatrimonium in Vlaanderen totaal niet onderhouden is, dat de kwaliteitsnormen niet worden toegepast en dat we vandaag met onvoldoende controle zitten. Dat is een politieke verantwoordelijkheid. Ik ben er wel mee begaan. Als wij miljoenen euro belastinggeld moeten hergebruiken om een weg die pas 2 jaar eerder is aangelegd opnieuw aan te leggen, dan ben ik daar wel mee begaan. Als u dat goed bestuur vindt, mijnheer Decaluwe, proficiat.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik stel vast dat de heer Reekmans wordt toegeroepen dat hij niet naar het parket durft te stappen, omdat hij niet zeker is van zijn zaak. Collega's van de meerderheid, door uw opwindings vandaag merk ik echter dat er vooral bij de meerderheid een grote angst bestaat voor een onderzoekscommissie over deze problematiek. Er bestaat een grote angst voor wat die commissie ter zake aan het licht zou kunnen brengen.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Het is heel duidelijk dat zowel de meerderheid als een aantal oppositiepartijen van één zaak overtuigd zijn: de afdeling Wegen en Verkeer moet in de toekomst performanter werken, op basis van een goed managementsysteem en met een aantal nieuwe technieken. In de commissie Openbare Werken heeft de afdeling op 10 maart wel een goede indruk gemaakt. Ik denk dat ze zich er ook van bewust is dat ze een bijsturing moet doen. Als parlementsleden willen we in de toekomst wel een initiatief nemen: nu de nieuwe beheersovereenkomst wordt vastgelegd, willen we uitgangspunten over de manier waarop de afdeling in de toekomst moeten werken en rapporteren, met een duidelijk rapport en met goede indicatoren. Het is nu het ogenblik voor ons om dat initiatief te nemen.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Ik treed de heer de Kort volledig bij. Ik vind het betreutswaardig dat een aantal leden de terechte zaken die de heer Reekmans aanhaalt, willen ridiculiseren. We moeten durven erkennen – en mensen die veel rijden en regelmatig in Nederland en Frankrijk zijn, merken dat ook op – dat onze wegen een lamenteus stuk zijn tussen Frankrijk en Nederland, en tussen Frankrijk en Duitsland. We moeten dat durven toe te geven. Ik richt me vooral tot de heer Decaluwe. Hij mag dan wel een stadsgenoot van me zijn, maar ik vind het niet gepast dat hij hier zomaar tussenbeide komt om te proberen het debat te ridiculiseren, terwijl er echt een probleem is en er mogelijkerwijze stront aan de knikker is. Of dat zo is, wil ik nog in het midden laten, maar er is minstens sprake van een ernstig probleem van de kwaliteit van ons wegennet, in tegenstelling tot wat we investeren. Dat is het pijnpunt dat de heer Reekmans wil aanhalen. Daar moeten we naar luisteren. Daarom vind ik het betoog van de heer de Kort constructief. Hij zegt waaraan hij concreet wil werken en waaraan hij iets wil doen.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Ik stel vast dat hier allerlei dingen door elkaar worden gehaald. Ik herhaal nogmaals dat het Vlaamse Gewest zelf naar de onderzoeksrechter is gestapt, gelet op datgene dat werd vermeld in de audits.

De heer Peter Reekmans: Dat gebeurt 6 jaar later.

De heer Ludwig Caluwé: Niet het parket vervolgt. Het Vlaamse Gewest is zelf naar de onderzoeksrechter gestapt voor een klacht met burgerlijkepartijstelling. Dat wordt onderzocht. Ten aanzien van het viaduct van Vilvoorde komt er deze maand een uitspraak van de raadkamer. We zullen zien of die het nodig vindt om tot verdere vervolging over te gaan. Daar hebben we ons niet in te mengen. Op dat vlak schieten we met het oprichten van een onderzoekscommissie met een kanon. Ik zeg niet dat we met een kanon op een mug schieten: de problematiek van onze wegen is ernstig, maar het is de vraag welk beleid we ter zake voeren. Dat kunnen we gerust zelf in de commissie doen, zonder dat we over onderzoeksbevoegdheden zouden moeten beschikken en de problematiek die naar voren is gekomen, zelf zouden moeten onderzoeken. Het is de zaak van de rechtbank om dat te doen. We zullen zien welke uitspraken de rechtbank ter zake zal doen.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, geachte leden, ik ben niet naar de audits gaan kijken, waarvoor mijn excuses. Ik zal ook niet op die lijst staan. Ik heb echter wel de commissiewerkzaamheden gevolgd, en ook de bespreking van het rapport-Helleven. Toen heb ik al gezegd dat ik een groot respect heb voor de scheiding der machten. Het gerecht moet maar zijn werk doen met betrekking tot die klachten en dat werk voltooien. Ik wil me daar als parlements lid niet mee bemoeien.

Ik vind de uitnodiging van de heer de Kort bemoedigend. Ik kijk ernaar uit om dat samen nog eens te bekijken in de commissie, maar wel met het volgende voorbehoud. Ik herinner me de vorige bespreking van het rapport-Helleven. Toen is er toch wel duidelijk gezegd dat er problemen waren op het vlak van bestekken en van de kwaliteitsbewaking. Ik vind dat we daar echt dieper op moeten kunnen ingaan. Ik vind niet dat wij een technisch decreet moeten maken over asfaltkwaliteit. Ik verwacht dan echter ook wel, als we die bespreking in de commissie aanvatten, dat we dat kunnen zien in een beleid vertaald in financiële middelen, in een begroting, wat het onderhoud betreft.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer Caluwé, u hebt gelijk dat het Vlaamse Gewest zelf klacht heeft ingediend. Het heeft daar wel 6 jaar over gedaan. Het zou van beter bestuur getuigen mocht dat sneller gaan. Het Vlaamse Gewest kon niet anders meer dan een klacht indienen. Het was te fel in de openbaarheid gekomen, en de audits waren in de media al meermaals aan bod gekomen. De overheid moest wel iets doen. Dat is uiteindelijk gebeurd, en terecht. Vandaag – dat kan men totaal niet ontkennen – zit men met audits. Wie daar strafrechtelijk voor verantwoordelijk is, is maar mijn tweede zorg. *(Opmerkingen)*

Dat valt onder de bevoegdheid van de rechtbank. De naam van de verantwoordelijke is de tweede zorg. De eerste zorg is het probleem op zich. Er zijn audits van 2002, 2003, 2005 en 2006 waarin sprake is van een serieuze kwaliteitsdaling en bestekken die niet correct worden uitgevoerd. Daar moet het parlement of de regering tegen reageren. De commissie Openbare Werken mag zich wel bezighouden met nieuwe asfaltreglementering en dergelijke, maar daar is men niets mee als er geen controle is.

Ik herhaal wat ik net al vertelde. In Nederland heeft men 5 à 6 jaar geleden één nieuw controleorgaan opgericht door de fusie van meerdere organen. De eerste beslissing die daar genomen werden, is het nemen van controlestalen met een codenummer. Wij werken nog steeds met stalen met naam en toenaam. Laat ons beginnen – dat is een van de eerste voorstellen van LDD in ons voorstel van decreet – met gecodeerde stalen; en laat ons dan een controleorgaan oprichten waar tenminste de aannemers die de werken uitvoeren niet meer inzitten. Men kan toch niet én de werken uitvoeren én de controle daarvan doen. Als het zo zit, ga ik na mijn carrière ook een bedrijf beginnen in wegenbouw. Ik zal zelf wel controleren of mijn stalen goed zijn, en als ze niet goed zijn, kap ik er nog wat bij zodat het goed lijkt. Zo gebeurt het vandaag. *(Opmerkingen)*

Dat is inderdaad kort door de bocht. Nu kunt u die uitspraak eens gebruiken.

Ik wou een heel constructieve bijdrage maken, maar ik werd dadelijk vanuit heel het halfrond bekogeld en dus was dat moeilijk. *(Opmerkingen)*

Dat is al gebeurd, maar u was hier niet, dus u hebt niet gevolgd.

Collega's, ik zal iedereen laten genieten van een Kroatische avond, hopelijk treft u niet te veel putten in de baan op weg naar huis. Wij willen de onderzoekscommissie van de heer Dewinter steunen. We willen dat niet om mensen aan het kruis te nagelen. We willen dat alle pijnpunten van de afgelopen jaren worden aangepakt. Veel wegen moesten enkele jaren na de aanleg al hersteld worden. Geloof me, het zijn meer dan tien A4's van wegen die de voorbije 5 jaar moesten worden hersteld. En dan zijn er nog veel kleine werkjes, want die worden vaak vergeten.

We moeten die onderzoekscommissie steunen. Ik hoop dat hier het lef bestaat om de waarheid eens naar boven te halen. We moeten de echte oorzaken blootleggen. Het gebruik van een slechte kwaliteit asfalt zonder dat men dat weet, is niet strafbaar. Ik ga ervan uit dat sommige diensthoofden daar niet van op de hoogte zijn. Handige aannemers komen daarmee weg. We moeten dat in kaart brengen. Op basis daarvan kunnen we decretale aanpassingen doen. We moeten geen nieuwe asfaltreglementen gaan maken, mevrouw Smaers. Maar we moeten zeker zijn dat het asfalt dat men gebruikt correct is. Dat staat in die audits. U hebt die waarschijnlijk ingekeken, want u bent heel goed op de hoogte. Een van de belangrijkste opmerkingen in de audits is dat de bestekken niet correct uitgevoerd zijn. Daarom pleiten we voor een onderzoekscommissie en voor één nieuw controleorgaan.

Ik stel voor eens de bus te nemen voor een leuk studiereisje naar Nederland om te kijken hoe dat nieuw controleorgaan in Nederland werkt. Als we dan Vlaanderen uit- en Nederland binnenrijden, zult u dadelijk merken dat het controleorgaan in Nederland wel werkt en dat we in Vlaanderen blijkbaar een lappendekencontroleorgaan hebben. *(Applaus bij LDD)*

De heer Filip Dewinter: Voorzitter, ik betreur een beetje dat het debat zo gelopen is. Aan de ene kant krijgen we natuurlijk een aantal concrete dossiers, met al dan niet terechte beschuldigingen. Dat laat ik in het midden. Dat was net wat ik wilde vermijden. Aan de andere kant lijkt het er dan op dat sommigen in de meerderheid de vis willen verdrinken en een en ander in het belachelijke willen trekken en ridiculiseren.

Ik begrijp de opschudding over dit alles niet zo goed. Iedere Vlaming komt wellicht tot dezelfde conclusie als wij allemaal, namelijk dat er een structureel probleem is en dat dat probleem niet opgelost geraakt. Wat we moeten vermijden, is net hetgeen we hier zopas gedaan hebben, met believers en non-believers. Want daar lijkt het op uit te draaien. Aan de ene kant zijn er degenen die hier het proces willen voeren van deze of gene ambtenaar. Dat is hier niet de plaats, noch het moment. Aan de andere kant zijn er degenen die alles wegwuiven en doen alsof er geen vuiltje aan de lucht is. Daar kopen we niets voor, en daar koopt vooral de gemiddelde Vlaming, die straks, ten gevolge van de verslechterende weersomstandigheden, weer met allerlei problemen op de weg geconfronteerd zal worden, nog veel minder voor.

Net om hetgeen we hier zopas hebben meegemaakt te vermijden, pleit ik er voor om het uit de sfeer van de anekdotiek te halen, om het uit de sfeer van de gekeurde dossiers te halen, om het uit de sfeer van de persoonlijke beschuldigingen te halen en te brengen daar waar het gebracht moet worden: bij een onderzoekscommissie en niet via een zoveelste voorstel van resolutie in de commissie. Dat zou niet zo veel oplossen. De weg van de bekende oplossingen inslaan, brengt uiteindelijk geen zoden aan de dijk, wel integendeel. We moeten nu toch wat dieper durven graven in deze problematiek. En dat kan alleen via een onderzoekscommissie, die ook een aantal onderzoeksadren kan stellen. Een dergelijke onderzoekscommissie is niet alleen een vrolijke bijeenkomst van parlementsleden die wat hoorzittingen organiseren, maar heeft ook bevoegdheden die een onderzoeksrechter heeft. Ze kan dus veel dieper op de

materie ingaan, terwijl we nu niet veel verder geraken dan het steriele debat dat we pas hebben meegemaakt en dat we ter zake al een paar keer hebben meegemaakt.

Vandaar mijn hopelijk evenwichtig, beschaafd maar daarom niet minder verstandig voorstel om een onderzoekscommissie op te richten, zodat we weg geraken uit de debatten zoals we die daarnet, spijtig genoeg, opnieuw hebben gehad.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

■

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Collega's, vooraleer over te gaan tot de stemmingen, heb ik nog een paar mededelingen.

Volgende week vrijdag houden we hier een viering over 25 jaar samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap. U hebt daarvoor allemaal een uitnodiging gehad. Tot nu toe zijn er 72 volksvertegenwoordigers die niet geantwoord hebben of ze al dan niet aanwezig zijn. Ik doe een warme oproep om volgende week vrijdag om 17 uur aanwezig te zijn in de Van Eyckzaal. De voorzitter van het Parlement der Deutschsprachigen Gemeinschaft en de heer Lambertz zullen persoonlijk aanwezig zijn.

Na afloop van de stemmingen nodigt de ambassadeur van Kroatië, de heer Boris Grigic, u allen uit op een gastronomisch evenement in de Daktuin. De ambassadeur doet dat omdat Kroatië binnenkort hoopt toe te treden tot de Europese Unie.

■

ONTSLAG VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 6 oktober 2010 neemt mevrouw An Michiels met ingang van 10 oktober 2010 ontslag als Vlaams volksvertegenwoordiger.

Mevrouw An Michiels zetelt in het Vlaams Parlement sedert 2004 en heeft zich verdienstelijk gemaakt als vast lid van de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie, de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen en als plaatsvervangend lid van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Mevrouw Michiels, namens alle collega's wens ik u het allerbeste toe in uw verdere leven en loopbaan. Collega's, van Roosdaal trekt ze richting Zweden. Voor degenen die geïnteresseerd zijn, kan ik u zeggen dat ze een bed and breakfast start.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Wilfried Vandaele, Bart Martens en Lode Ceyssens en de dames Tinne Rombouts, Tine Eerlingen, Michèle Hostekint en Valerie Taeldeman betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

– 650 (2009-2010) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

62 leden hebben ja geantwoord;

13 leden hebben neen geantwoord;

35 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met de heer Mahassine.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Hostekint.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Pieter Huybrechts en de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en Marleen Van den Eynde betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

– 661 (2009-2010) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

14 leden hebben ja geantwoord;

89 leden hebben neen geantwoord;

7 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Dirk Peeters en Hermes Sanctorum betreffende het addendum bij of de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
– 664 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

6 leden hebben ja geantwoord;

103 leden hebben neen geantwoord;

1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de dames Mercedes Van Volcem en Gwenny De Vroe en de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen en Sven Gatz betreffende de tweede herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)
– 669 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

40 leden hebben ja geantwoord;

68 leden hebben neen geantwoord;

2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Fournier.

■

MOTIE van de heer Filip Dewinter tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de gebreken van het Vlaamse wegdek en de mogelijke oplossingen voor die gebreken.
– 658 (2009-2010) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie tot uitoefening van het recht van onderzoek.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
19 leden hebben ja geantwoord;
83 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie tot uitoefening van het recht van onderzoek niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heren Jan Penris, Filip Dewinter, Wim Wienen, Johan Deckmyn, Chris Janssens en Frank Creyelman tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 670 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
14 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Peter Reekmans tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 671 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
38 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heer Filip Watteeuw tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 672 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

7 leden hebben ja geantwoord;

68 leden hebben neen geantwoord;

34 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Patricia Ceysens en Lydia Peeters en de heer Sven Gatz tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 674 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

39 leden hebben ja geantwoord;

69 leden hebben neen geantwoord;

1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Koen Van den Heuvel, Jan Laurys en Matthias Diependaele, mevrouw Helga Stevens, de heer Bart Van Malderen en mevrouw Güler Turan tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de definitieve sluiting van Opel Antwerpen en de verdere initiatieven van de Vlaamse Regering in dit dossier – 675 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

76 leden hebben ja geantwoord;

33 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de heren Boudewijn Bouckaert en Lode Vereeck en de dames Ulla Werbrouck en Patricia De Waele tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties

– 673 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

21 leden hebben ja geantwoord;

62 leden hebben neen geantwoord;

26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van mevrouw Vera Van der Borght, de heer Sven Gatz en de dames Irina De Knop, Gwenny De Vroe en Lydia Peeters tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties

– 676 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

31 leden hebben ja geantwoord;

62 leden hebben neen geantwoord;

15 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge en de heren Filip Dewinter en Joris Van Hauthem tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties

– 677 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie niet aan.

■

ACTUALITEITSMOTIE van de dames Katrien Schryvers en Vera Jans, de heren Ward Kennes en John Crombez en de dames Güler Turan, Lies Jans en Danielle Godderis-T'Jonck tot besluit van het op 6 oktober 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de initiatieven van de Vlaamse Regering in verband met seksueel misbruik binnen de katholieke kerk en in andere gezagsrelaties

– 678 (2010-2011) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de actualiteitsmotie.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de actualiteitsmotie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge het ontslag van mevrouw An Michiels als Vlaams volksvertegenwoordiger stel ik voor om de agenda van de plenaire vergadering van woensdag 13 oktober 2010 aan te vullen met het onderzoek van de geloofsbrieven van een nieuw lid en de eedaflegging van het nieuwe lid.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

U wordt verwacht in de Daktuin voor de Kroatische avond.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 13 oktober 2010 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 20.05 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, An Michiels, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel.

Afwezig met kennisgeving

Peter Gysbrechts, Chokri Mahassine, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Annick De Ridder, Martine Fournier, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Marleen Van den Eynde: gezondheidsredenen.

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr. 1:****JA-stemmen:**

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Patricia De Waele, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Christian Van Eyken, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

■

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Patricia De Waele, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Filip Watteeuw

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDING:

Mieke Vogels

■

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorem, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Lukas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ivan Sabbe, Christian Van Eyken

■

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Herman Schueremans, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Veli Yüksel

ONTHOUDING:

Ivan Sabbe

■

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens,

Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorem, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhout, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorem, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

■

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Bart Caron, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Hermes Sanctorem, Luckas Van Der Taelen, Filip Watteeuw

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De

Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Christian Van Eyken, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Lukas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

ONTHOUDING:

Christian Van Eyken

■

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borcht, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Ann Brusseel, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Sven Gatz, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Herman Schueremans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Patricia De Waele, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 13:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster,

Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Ann Brusseel, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Sven Gatz, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

■

Stemming nr. 14:

JA-stemmen:

Erik Arckens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Katleen Martens, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Herman Schueremans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurg Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

